

Eivind Farstad
Arne Rideng
Iratxe Landa Mata
TØI rapport 1135/2011

tøi Transportøkonomisk institutt
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

Gjesteundersøkelsen 2010

Utenlandske ferie- og forretningsreisende i Norge

Gjesteundersøkelsen 2010

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Eivind Farstad, Arne Rideng og Iratxe Landa Mata

Forsidefoto: Harald Tjøstheim/ScandinavianStockPhoto

Transportøkonomisk institutt (TØI) har opphavsrett til hele rapporten og dens enkelte deler. Innholdet kan brukes som underlagsmateriale. Når rapporten siteres eller omtales, skal TØI oppgis som kilde med navn og rapportnummer. Rapporten kan ikke endres. Ved eventuell annen bruk må forhåndssamtykke fra TØI innhentes. For øvrig gjelder [åndsverklovens](#) bestemmelser.

ISSN 0808-1190

ISBN 978-82-480-1210-8 Papirversjon

ISBN 978-82-480-1208-5 Elektronisk versjon

Oslo, februar 2011

Tittel: Gjesteundersøkelsen 2010 - Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Title: Norwegian Foreign Visitor Survey 2010

Forfattere: Eivind Farstad
Arne Rideng
Iratxe Landa Mata

Author(s): Eivind Farstad
Arne Rideng
Iratxe Landa Mata

Dato: 02.2011

Date: 02.2011

TØI rapport: 1135/2011

TØI report: 1135/2011

Sider 66

Pages 66

ISBN Papir: 978-82-480-1210-8

ISBN Paper: 978-82-480-1210-8

ISBN Elektronisk: 978-82-480-1208-5

ISBN Electronic: 978-82-480-1208-5

ISSN 0808-1190

ISSN 0808-1190

Finansieringskilde: Innovasjon Norge

Financed by: Innovation Norway

Prosjekt: 1953 - Gjesteundersøkelsen II

Project: 1953 - Gjesteundersøkelsen II

Prosjektleder: Eivind Farstad

Project manager: Eivind Farstad

Kvalitetsansvarlig: Petter Dybedal

Quality manager: Petter Dybedal

Emneord: Feriereise
Feriereiser
forretningsreise
grensetrafikk
Norge
Reiseliv
Statistikk
Turisme

Key words: Border traffic
Business travel
Holiday travel
Norway
Statistics
Tourism
Travel

Sammendrag:

Rapporten gir en oversikt over utenlandske forretnings- og feriereiser til Norge i 2010. I 2010 kom det ca 4,8 millioner overnattingsgjester og 1,4 millioner dagsbesøkende til Norge. Antallet overnattingsgjester på tjenestereise gikk opp med 10 prosent, og antall overnattingsgjester på feriereise gikk også opp med 10 prosent. Overnattingsgjestene tilbrakte 31,3 millioner gjestedøgn i Norge i 2010, som er ni prosent mer enn i 2009. Tyskland, Sverige og Danmark er de tre viktigste landene for norsk reiselivsnæring. Antallet svenske overnattingsgjester steg med åtte prosent, og tyske med hele 18 prosent. For de fleste andre landene var det også en oppgang i 2010. En drøy fjerdedel av overnattingene skjer hos slekt eller venner og omtrent en like stor andel på hotell, pensjonat og lignende. Camping og overnatting på hytte er ellers mest vanlig.

Summary:

The Norwegian Foreign Visitor Survey 2010 covers holiday as well as business travel to the country. In 2010 a total of 4.8 million foreign guests stayed overnight in Norway, while 1.4 million were on a day trip from abroad. Both holiday and business travel from abroad showed a 10 per cent increase from 2009 to 2010, as measured by the number of overnight guests. Foreign overnight visitors spent a total of 31.3 million guest nights in Norway in 2010, 9 per cent more than in 2009. The most important source markets for overnight visitors are Germany, Sweden and Denmark. Swedish overnight arrivals increased by eight per cent, and German visits by a full 18 per cent. Most other markets showed an increase as well. One out of four guest nights is spent visiting relatives and friends, and about an equal share at hotels or boarding/guest houses. Camping sites and cabins are also widely used as accommodation.

Language of report: Norwegian

Transportøkonomisk Institutt
Gaustadalleen 21, 0349 Oslo
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

Institute of Transport Economics
Gaustadalleen 21, 0349 Oslo, Norway
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

Forord

Siden 1998 har Transportøkonomisk institutt (TØI) på helårsbasis gjennomført løpende undersøkelser av alle typer besøk i Norge foretatt av personer som er bosatt utenlands, både forretnings- og feriereiser. Fra og med 2004 er undersøkelsen utført på oppdrag fra og finansiert av Innovasjon Norge. Så vel dagsbesøkende som overnattingsgjester er inkludert, uansett om utreisen fra Norge skjer med bil, buss, ferge, fly eller tog. Reiser til og fra arbeid, foretatt av personer som arbeider i Norge og bor i et annet land, er imidlertid ikke inkludert i tallene, da denne kategorien reisende faller utenfor det internasjonale turismebegrepet.

I denne rapporten presenteres resultater for hele året 2010, med særlig vekt på vintersesongen (januar – april) og sommersesongen (mai til september). Det er dessuten tatt med noen hovedtabeller for hele året 2010. Resultatene bygger dels på innsamlet statistikk fra Statens vegvesen og transportselskapene, dels på registreringer av kjøretøy på veg. I tillegg er det foretatt intervjuer med et betydelig utvalg av utenlandske besøkende gjennom hele året, noe som blant annet gjør det mulig å bestemme bostedsland, reisens formål, reisens varighet, overnattingsmåte og liknende. Et viktig formål med Gjesteundersøkelsen er å gi en totaloversikt over omfang og struktur på trafikken til/fra Norge foretatt av personer som er bosatt i andre land.

Gjesteundersøkelsen utarbeides på oppdrag fra Innovasjon Norge, og arbeidet koordineres av Transportøkonomisk institutt. Statens vegvesen, Tollvesenet, NSB, SJ, Avinor, flyplassene og fergeselskapene som har ruter mellom Norge og utlandet, har deltatt aktivt i prosjektet. Dette samarbeidet har vært meget verdifullt, og uten medvirkning og en betydelig ressursinnsats fra disse aktørene hadde det ikke vært mulig å produsere en så omfattende oversikt.

Transportøkonomisk institutt vil derfor takke alle som har bidratt i prosjektet. En spesiell takk går til våre språkmektige og dyktige intervjuere. De får god kontakt med de utenlandske gjestene og oppnår dermed høy svarprosent fra disse, noe som er avgjørende for at prosjektet kan bygge på et stort og pålitelig datamateriale.

Denne rapporten er utarbeidet av forsker Eivind Farstad, forsker Arne Rideng og prosjektassistent Iratxe Landa Mata, med førstnevnte som prosjektleder. Sekretær Trude Rømming har utført tekstbehandlingen og tilrettelagt dokumentet for trykking. Sigrid Oterholm Hoem har vært prosjektleder i Innovasjon Norge.

Oslo, februar 2011
Transportøkonomisk institutt

Lasse Fridstrøm
instituttssjef

Petter Dybedal
forskningsleder

Innhold

Sammendrag

Summary

1 Innledning	1
1.1 Om Gjesteundersøkelsen	1
1.2 Innholdet i rapporten.....	1
2 Metode og gjennomføring	3
2.1 Noen definisjoner.....	3
2.2 Populasjonen	3
2.3 Stratifisering av populasjonen	5
2.4 Praktisk gjennomføring.....	8
2.5 Vekting og usikkerhet.....	12
3 Hovedresultater for hele året 2010	15
3.1 Totaloversikt for utenlandske besøk og gjestedøgn.....	15
3.2 Ferie- og fritidsreiser	23
3.3 Forretnings- og tjenestereiser.....	30
3.4 Dagsreiser og cruisetrafikk	32
4 Hovedtall for vintersesongen 2010	34
4.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn	34
4.2 Feriereisende og skiturister	36
4.3 Andre aspekter ved reisen og de reisende i vintersesongen.....	40
5 Hovedtall for sommersesongen 2010	43
5.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn	43
5.2 Ferie- og fritidsreiser	53
5.3 Forretnings- og tjenestereiser.....	57
5.4 Andre aspekter ved reisen og de reisende i sommersesongen	61
Referanser	66

Sammendrag:

Gjesteundersøkelsen 2010

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

I 2010 kom det ca 4,8 millioner overnattingsgjester og 1,4 millioner dagsbesøkende til Norge. I tillegg ankom 411 000 passasjerer på cruiseskip. Antallet overnattingsgjester på tjenestereise gikk opp med 10 prosent, og antall overnattingsgjester på feriereise gikk også opp med 10 prosent. Overnattingsgjestene tilbrakte til sammen om lag 31,3 millioner gjestedøgn i Norge i 2010, dette er ni prosent fler enn i 2009. Tyskland, Sverige og Danmark er de tre viktigste markedene for norsk reiselivsnæring når det gjelder overnattingsgjester fra utlandet. Antallet tyske overnattingsgjester økte med 18 prosent i 2010, og i 2010 kom det flere turister til Norge enn noensinne.

Gjesteundersøkelsen 2010 omfatter i prinsippet alle reiser til og fra Norge som foretas av personer som er bosatt utenfor riket, uansett formål og/eller overnattingsmåte. Både ferie- og forretningsreisende er inkludert, og undersøkelsen dekker i 2010 alle som reiser ut av landet med ferge, fly, tog eller på veg med bil, turbuss eller rutebuss. Bare de som har fast arbeid i Norge og bor i et annet land, er holdt utenfor, blant annet fordi disse ikke omfattes av det internasjonale *turisme*begrepet. Gjesteundersøkelsen gir også en oversikt over cruiseskipstrafikken.

Året 2010

Det samlede antallet ankomster til Norge fra utlandet er beregnet til i underkant av 6,6 millioner i 2010 (tabell A). Av disse var om lag 4,8 millioner overnattingsgjester, 1,4 millioner dagsbesøkende, og 411 000 cruisepassasjerer som har besøkt en eller flere norske havner.

Tabell A: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge i 2010. Enhet = 1000.

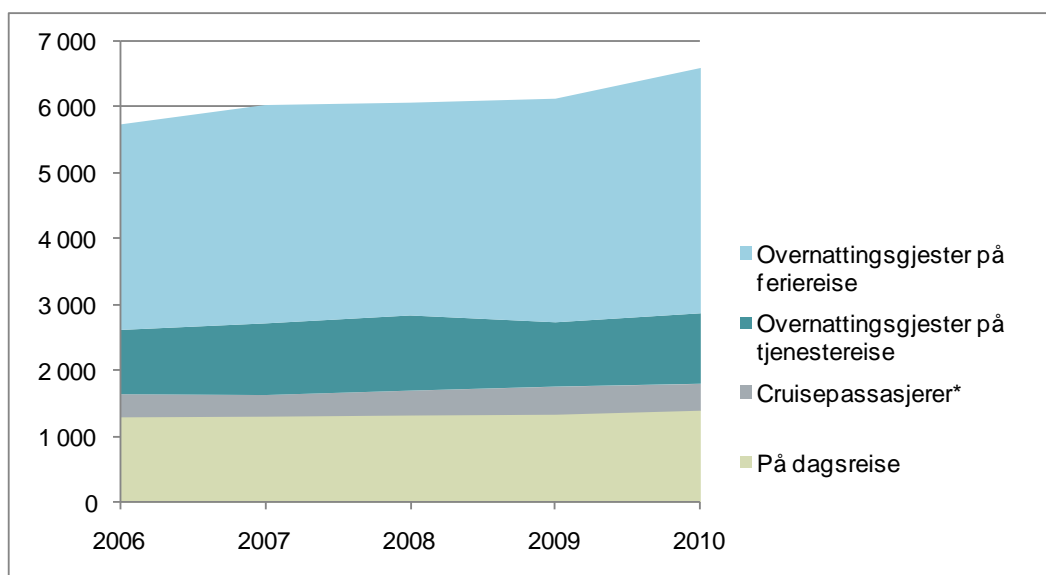
	I alt	Veg	Ferge	Cruise	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	6 578	2 820	1 038	411	2 182	127
- På dagsreise	1 400	1 001	213		174	12
- Cruisepassasjerer*	411			411		
- Overnattingsgjester	4 767	1 819	824		2 008	115
-- på tjenestereise	1 064	229	66		747	22
-- på feriereise	3 703	1 590	758		1 261	93
Gjestedøgn i alt	31 346	8 995	7 721		14 050	580
- på tjenestereise	5 257	913	462		3 774	108
- på feriereise	26 089	8 082	7 259		10 276	472
Motorkjøretøyer i alt	1 284	1 018	202			
- Personbiler	1 188	1 000	188			
- Bobiler	58	50	8			
- Biler m/camp.vogn	21	18	3			
- Turbusser	17	14	3			

TØI rapport 1135/2011

*Merk at tall for cruisepassasjerer gjelder utenlandske passasjerer som har hatt ett eller flere besøk i norske havner.

Blant de gjestene som overnattet i Norge var 1,06 millioner på forretningsreise og 3,70 millioner på feriereise. Totalt genererte denne trafikken 31,3 millioner utenlandske overnattinger i Norge, og det resulterte i en oppgang på ni prosent fra 2009. Forretningsreisende stod for nesten 5,3 millioner gjestedøgn og feriegjestene for 26,1 millioner gjestedøgn. Forretningstrafikken er relativt jevnt fordelt over året, mens drøyt 70 prosent av feriegjestedøgnene var knyttet til sommersesongen (mai–september) i 2010.

Det er *ferie- og fritidstrafikken* som har hatt den største veksten i perioden 2006-2010 (figur A). Veksten i ferie- og fritidstrafikken har fortsatt i 2010 målt i både antall ankomster, som gikk opp med 10 prosent, og antall gjestedøgn, som gikk opp med ni prosent fra 2009 til 2010. Veksten var mye sterkere i 2010 enn i året før. Blant de store markedene har det i perioden 2005-2010 vært en betydelig vekst for de svenske, tyske, polske og russiske gjestedøgn, mens nedgangen er relativt sett størst for Japan i perioden.

TØI rapport 1135/2011

Figur A: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge i perioden 2006- 2010 etter type reise. Tusen ankomster.

På årsbasis fordeler feriegjestenes overnattinger seg med 30 prosent hos slekt og venner, 19 prosent på camping (inkludert camping utenfor regulert plass), 23 prosent på hotell, pensjonat etc. og 22 prosent på leid, lånt eller egen hytte.

Antallet utenlandske bobiler som besøkte Norge i 2010 har igjen økt etter en liten nedgang i 2009. Utlendinger i 58 400 bobiler på besøk i Norge i løpet av 2010 bidro med 2,1 millioner gjestedøgn. Det er det høyeste antallet bobilgjestedøgn noen gang registrert. Beregningene viser også at 21 000 utenlandske biler med campingvogn besøkte Norge i 2010, dette er 200 flere enn året før. Hele 17 100 utenlandske busser passerte grenseoverganger og fergeterminaler i 2010, og dette er nær toppnivået i 2008 (17 500). Passasjerene i disse bussene genererte drøyt til sammen 2,3 millioner gjestedøgn. Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til dette tallet, da det bygger på få observasjoner.

Etter en betydelig nedgang i utenlandsk *forretnings*trafikk til Norge i 2009, ble det en oppgang på 10 prosent i antall ankomster og åtte prosent i antall gjestedøgn i 2010. Tyskland, Storbritannia og USA er fortsatt de viktigste markedene utenom Skandinavia målt i antall yrkesbaserte gjestedøgn. De to førstnevnte landene hadde igjen vekst i 2010, mens yrkesreisende fra USA tilbringer stadig færre gjestedøgn i Norge. Hotell er fortsatt den mest brukte overnattingsformen for utenlandske forretningsreisende. Mange overnatter også i leiligheter eller hus som arbeidsgiver stiller til disposisjon.

Det kom om lag 1,40 millioner *dagsreisende* til Norge i 2010, som er omtrent 62 000 fler enn året før. *Cruisetrafikken* har økt betydelig de senere år, men beregningene viser en liten nedgang i utenlandske cruisereisende som har hatt et eller flere besøk i norske havner i 2010 (411 000) i forhold til toppåret 2009 (430 000). Antallet skipsanløp i havnene er imidlertid det høyeste registrert noensinne, det var i alt 1 647 cruiseanløp i 2010. Det er fortsatt sterk vekst i antall cruisegjester fra Tyskland, som stod for 34 prosent av antallet cruisepassasjerer på

besøk i norske havner. Imidlertid var det en nedgang i antall gjester fra andre nasjoner i 2010 i forhold til året før.

Vintersesongen

Alle reiser

Om lag 1,1 millioner utenlandske gjester tilbrakte minst én natt i Norge i de fire første månedene i 2010. Dette var en oppgang på to prosent i forhold til året før, og også det største antallet registrert noensinne. Antallet gjestedøgn var tre prosent høyere enn vinteren i året før. Tabell B viser en del sentrale omfangstall for vintertrafikken i årene 2006-2010.

Tabell B: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge vintersesongene 2006–2010. Enhet = 1000.

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
Ankomster i alt	1357	1 416	1 515	1 456	1 472	1
- På dagsreise	364	360	383	365	358	-2
- Overnattingsgjester	993	1 056	1 131	1 091	1 114	2
-- på tjenestereise	273	307	337	294	327	11
-- på feriereise	720	749	794	797	787	-1
Gjestedøgn i alt	5 518	5 769	6 044	6 060	6 232	3
- på tjenestereise	1 082	1 285	1 398	1 302	1 506	16
- på feriereise	4 436	4 484	4 646	4 758	4 726	-1

TØI rapport 1135/2011

For overnattingsgjester på ferie var antallet litt lavere enn i 2009, mens oppgangen var på 11 prosent for forretningsreisende. Forretningsreisende utgjør likevel bare 29 prosent av alle overnattingsgjestene i vintersesongen.

Ferie- og fritidsreiser

Det var en svak tilbakegang på om lag én prosent i antall ferieankomster og i antall feriegjestedøgn vinteren 2010 i forhold til 2009. Det er nabolandene Sverige og Danmark som er viktigst for norsk vinterturisme, men Storbritannia og Tyskland er også betydelige markeder (tabell C). Det er i første rekke de tyske, britiske og polske feriegjestene som har hatt økning i antall gjestedøgn, mens de to hovedmarkedene Sverige og Danmark har hatt en klar nedgang i 2010. Det tyske markedet økte med 12 prosent og det britiske med 10 prosent målt i antall gjestedøgn, mens det danske og svenske markedet hadde omtrent motsatt utvikling i 2010. Det er også god vekst fra ”øvrige land” som vist i tabellen.

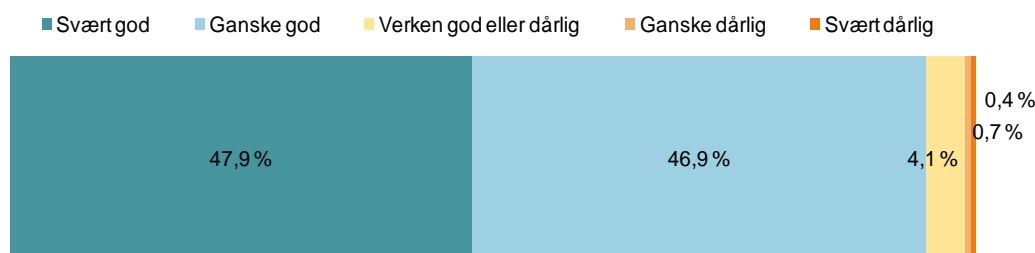
Tabell C: Utenlandsk ferietrafikk i Norge vintersesongene 2008-2010 etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for ferierende overnattingsgjester. Absolutte tall og endring fra 2009 til 2010 i prosent. Enhet = 1000

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
I alt	794	797	787	-1	4 646	4 758	4 726	-1
Sverige	256	267	261	-2	1 015	1 273	1 139	-11
Danmark	218	206	193	-6	1 325	1 243	1 135	-9
Finland	18	16	18	9	77	65	68	5
Storbritannia	60	64	63	-2	391	369	406	10
Nederland	17	17	16	-4	117	113	103	-9
Tyskland	67	61	69	13	547	502	564	12
Polen	34	37	35	-4	274	292	332	14
Europa ellers	81	86	91	6	511	559	564	1
USA	10	11	10	-10	93	92	97	5
Øvrige land	33	32	31	-3	296	250	318	27

TØI rapport 1135/2011

Rundt regnet 378 000 skiturister tilbrakte ferien sin i Norge vintersesongen 2010, noe som utgjorde ca 48 prosent av de ferierende utlendingene vinteren 2010. Skituristene bidro med i alt 2,3 millioner gjestedøgn i Norge. De tyske skituristene har i gjennomsnitt drøyt to dager lengre opphold i Norge enn skituristene fra Sverige og Danmark. For skituristene skjedde 73 prosent av overnattingene på enten leid, lånt eller egen hytte. Rundt 20 prosent av overnattingene skjedde på hotell eller pensjonat, mens kun to prosent av overnattingene var hos slekt eller venner.

De fleste turistene oppgir å være godt fornøyd med vinteroppholdet i Norge (figur B), og mange har intensjoner om å besøke Norge på skiferie igjen.

TØI rapport 1135/2010

Figur B: Vurdering av besøket i Norge for, vintersesongen 2010. Prosent.

Veg- og kjøreforhold blir gjennomgående positivt vurdert av bilturistene på norske veier vinteren 2010.

Sommersesongen

Alle reiser

Hovedtrekkene ved den utenlandske trafikken til Norge i månedene mai – september 2010 er vist i tabell D nedenfor.

Tabell D: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge sommersesongene 2006–2010. Enhet = 1000.

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
Ankomster i alt	3029	3167	3079	3 559	3 918	10
- På dagsreise	628	629	626	648	696	7
- Cruisepassasjerer*	355	332	381	430	411	-4
- Overnattingsgjester	2 401	2 539	2 453	2 481	2 811	13
-- på tjenestereise	420	454	494	413	462	12
-- på feriereise	1 981	2 085	1 960	2 069	2 350	14
Gjestedøgn i alt	18 388	19 728	18 943	18 869	21 021	11
- på tjenestereise	2231	2 468	2 853	2 360	2 530	7
- på feriereise	16 157	17 260	16 090	16 509	18 491	12
Motorkjøretøyer i alt						
- Personbiler	534	575	544	604	633	5
- Bobiler	39	48	52	52	56	7
- Biler m/campi.vogn	19	21	21	19	20	4
- Turbusser	9	7	11	9	11	18

TØI rapport 1135/2011

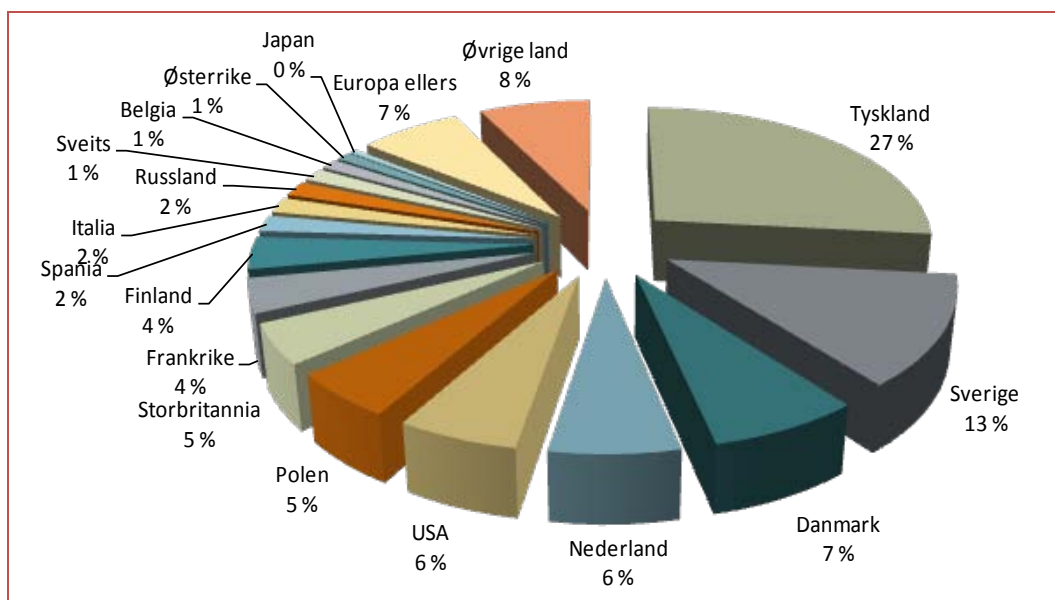
*Antall cruisepassasjerer i 2006 omfatter alle som har besøkt Oslo havn og/eller Bergen havn. Fra og med 2007 omfatter antall cruisepassasjerer alle som har besøkt en eller flere norske havner. Alle cruisepassasjerbesøk antas å ha foregått i sommersesongen.

Om lag 3,5 millioner utenlandske besøkende kom til Norge sommeren 2010, eksklusiv cruisebesøkende. Dette er vel 400 000 flere enn året før. Om lag 2,8 millioner utenlandske gjester hadde én eller flere overnattinger i landet, noe som samlet tilsvarte 21 millioner gjestedøgn. Det er omtrent 2,2 millioner flere gjestedøgn enn året før. 84 prosent av overnattingsgjestene er på feriereise, de øvrige om lag 16 prosent er på forretningsreise. Feriegjestene står for 87 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen, som er enda litt større andel enn året før.

Bil på vegovergangene mot Sverige og Finland er den viktigste ankomstmåten i sommersesongen, men omtrent én av tre av disse gjestene er på dagsreise uten overnatting i Norge. Blant overnattingsgjestene generelt kom 40 prosent på veg og omtrent like stor andel med fly. Andelen flygjester har tatt seg opp igjen etter en nedgang i 2009. De øvrige ankomstene skjer på ferge (18 prosent) og tog/rutebuss (én prosent).

Antall overnattingsgjester økte med hele 13 prosent sommeren 2010 og antall gjestedøgn steg med 11 prosent i forhold til foregående sommer. Gjennomsnittlig oppholdstid var 7,5 netter, som er litt kortere (0,1 netter) enn i 2009.

Det kom flest overnattingsgjester fra Sverige, Tyskland og Danmark, og blant de større markedene hadde tyskerne klart høyest vekst med 24 prosent i antall overnattingsgjester sammenlignet med 2009.

TØI rapport 1135/2011

Figur C: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland. Sommersesongen 2010. Prosentandel.

Tyskerne ledet an også i veksten i antall gjestedøgn (28 prosent), mens danskene økte med ni prosent og svenskene med to prosent. Tyskerne stod for 27 prosent av det samlede antallet utenlandske gjestedøgn i Norge sommeren 2010 (figur C). Vekstmarkedene de senere år, Polen og Russland, var igjen på veg opp etter en nedgang i 2009, og mange andre markeder (Belgia, Sveits, Italia m. fl.) viste også god relativ vekst målt i antall gjestedøgn. Det var imidlertid en nedgang i antall nederlandske og japanske gjestedøgn i Norge sommeren 2010.

Oppholdstiden i Norge varierer mye etter hvor gjestene er bosatt (tabell E). Mens svenskene og finnene i gjennomsnitt oppholder seg om lag fire netter i Norge, er nederlenderne, tyskerne, polakker og amerikanere her i 9-11 netter. Målt i antall gjestedøgn er Tyskland det klart største enkeltmarkedet, som det har vært i en årrekke. Tyskerne bidro med nesten 5,6 millioner gjestedøgn i Norge sommeren 2010. Det er mer enn utenlandske besøkende fra alle de nordiske land til sammen. Overnattingsgjester fra Sverige, Danmark, Nederland, Storbritannia, Polen og USA representerer også betydelige gjestedøgnsvolumer om sommeren.

Tabell E: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland sommersesongene 2007-2010 og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2010. Enhet = 1000.

	2007	2008	2009	2010		2010				
				I alt	% endr. 2009-10	Gj. ant. døgn	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	19 727	18 943	18 869	21 021	11	7,5	6 128	5 736	8 826	331
Sverige	2 165	2 387	2 595	2 648	2	3,9	2 106	57	364	121
Danmark	1 568	1 509	1 405	1 526	9	6,5	372	668	476	10
Finland	690	731	729	781	7	4,1	647	1	132	1
Storbritannia	1 333	1 163	933	963	3	7,1	21	130	799	13
Nederland	1 492	1 570	1 386	1 308	-6	9,0	410	468	422	8
Belgia	250	227	190	247	30	7,0	34	49	158	6
Frankrike	856	791	796	818	3	8,5	197	21	594	6
Tyskland	4 838	4 386	4 389	5 599	28	10,1	1 135	3 459	986	19
Italia	392	307	339	381	12	8,6	131	6	234	10
Sveits	271	210	254	313	23	9,3	62	26	216	9
Østerrike	160	151	182	199	9	8,3	88	12	93	6
Spania	458	427	388	398	3	7,8	44	2	346	6
Polen	908	1 263	942	1 094	16	9,6	401	27	664	2
Russland	220	285	282	371	32	8,9	207	0	162	2
Europa ellers	1 258	1 294	1 257	1 456	16	9,6	266	437	690	63
USA	1 451	1 013	1 043	1 220	17	10,4	0	5	1 199	16
Japan	112	109	103	102	-1	4,9	0	0	100	2
Øvrige land	1 305	1 140	1 686	1 597	-5	10,5	7	368	1 191	31

TØI rapport 1135/2011

Overnatting hos slekt eller venner (24 prosent) har nær overtatt for hotell eller pensjonat og lignende (20+5 prosent) som de mest vanlige overnattingsformene målt i andel gjestedøgn. Omtrent 23 prosent av overnattingene foregikk på en campingplass eller som camping utenfor regulert campingplass. Enten leid, lånt eller egen hytte var litt mer brukt (19 prosent) til overnatting enn året før (17 prosent). Tre prosent av alle utenlandske overnattinger skjedde om bord på Hurtigruten, som er det samme som sommeren 2008 og 2009. Det var generelt små endringer i fordelingen av gjestedøgn på overnattingsform i perioden 2008 - 2010.

Ferie- og fritidsreiser

Sommeren 2010 kom det om lag 2,35 millioner utenlandske overnattingsgjester på feriereise til Norge (tabell F). Mens oppgangen var på om lag én prosent fra 2008 til 2009, ser man en økning på ytterligere 14 prosent for sommeren 2010. Sommergjestene tilbrakte i gjennomsnitt 7,9 netter her i landet, som er litt kortere (0,1 netter) enn oppholdstiden sommeren 2009. Til sammen resulterte det i 18,5 millioner gjestedøgn, som er nesten to millioner mer enn året før. Tyskerne utgjorde helt klart det viktigste markedet for overnattende ferieturister til landet sommeren 2010, som tilfellet også har vært de foregående år. Tyske feriegjestedøgn utgjorde 28 prosent av det totale antallet utenlandske

feriegjestedøgn, som var mer enn alle nordiske gjestedøgn i Norge til sammen sommeren 2010.

Tabell F: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge sommersesongene 2008–2010 og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2010. Enhet = 1000.

	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010	2010			
	I alt	I alt	I alt		Veg	Ferge	Fly	Tog/ Rutebuss
Feriegjester som overnatter	1 960	2 069	2 350	14	1 019	495	786	51
Gjestedøgn	16 090	16 509	18 491	12	5 672	5 538	6 987	294
Gj. ant. døgn i Norge	8,2	8,0	7,9	-1	5,6	11,2	8,9	5,8

TØI rapport 1135/2011

Omtrent 26 prosent av ferieovernattingene fant sted hos slekt eller venner, noe som er to prosent mer enn året før. Camping var den nest mest brukte overnattingsform blant feriegjestene sommeren 2010 (25 prosent), enten det var i campinghytte, telt,obil eller i campingvogn, på eller utenom campingplass. Litt større andel (23 prosent) av overnattingene skjedde på hotell eller pensjonat enn sommeren 2009 (22 prosent).

Forretnings- og tjenestereiser

Forretningstrafikken målt i antall ankomster viser en oppgang på 12 prosent sommeren 2010 etter en betydelig nedgang sommeren i året før. Gjennomsnittlig oppholdstid i Norge gikk ned fra 5,9 netter til 5,5 netter. Til sammen resulterte det i 2,5 millioner gjestedøgn, som er om lag 170 000 flere enn sommeren 2009. Fly er det dominerende transportmiddel blant forretningsreisende fra utlandet (representerer over 70 prosent av gjestedøgnene). Drøyt 40 prosent av yrkesovernattingene skjedde på hotell, pensjonat eller liknende i sommersesongen 2010, og dette er en litt høyere andel (seks prosentpoeng) enn året før.

Annet

18 prosent av overnattingsgjestene om sommeren oppga i undersøkelsen at de hadde besøkt familie og vel ni prosent hadde besøkt venner eller kjente. Drøyt halvparten oppga formålet med besøket var en annen type feriereise. Om lag tre prosent oppga at de var på kurs, konferanse eller seminar, en drøyt prosent på kongress eller messe, og vel åtte prosent på annen yrkesreise.

Det er også noen forskjeller med hensyn til med hvem man reiser sammen etter om man er på feriereise eller yrkesreise i Norge om sommeren. Rundt to av tre feriegjester reiser sammen med ektefelle eller samboer, mens kun drøyt én av fem yrkesreisende gjør dette. Yrkesreisende reiser vanligst sammen med kollegaer eller venner, mens bare ca 18 prosent av ferieturistene slår lag med venner eller kollegaer på tur til Norge.

Som tilfellet var med vinterturistene var også de besøkende om sommeren godt fornøyd med oppholdet. Stort sett er dette tilfelle uavhengig av hvor overnattingsgjestene kommer fra.

Bilturistene er gjennomgående godt fornøyde med de aspektene ved veg- og kjøreforholdene i Norge som ble vurdert. Generelt vurderer omtrent halvparten forholdene å være svært gode eller ganske gode, og bare ca 10-20 prosent anser disse for å være dårlige eller svært dårlige. Det som kommer best ut er ”adgang til rasteplasser”, mens ”standard på vegdekke” kommer minst positivt ut i vurderingene.

Generelt gir resultatene i dette avsnittet et positivt bilde av Norge som turistland, som tilfellet var også for vinterturismen. Relativt høy besøksfrekvens og mange som kommer på Norgesbesøk flere ganger, positiv vurdering av oppholdet, og positiv vurdering av veg- og kjøreforhold er gunstige tilbakemeldinger fra turistene.

Summary:

Norwegian Foreign Visitor Survey 2010

In 2010 a total of 4.8 million foreign guests stayed overnight in Norway, while 1.4 million were on a day trip from abroad. Both holiday and business travel from abroad showed a 10 per cent increase from 2009 to 2010, as measured by the number of overnight guests. Foreign overnight visitors spent a total of 31.3 million guest nights in Norway in 2010, 9 per cent more than in 2009. The most important source markets for overnight visitors are Germany, Sweden and Denmark. German overnight arrivals grew by 18 percent in 2010, and in 2010 Norway had more tourist arrivals than ever before.

The 2010 Norwegian Foreign Visitor Survey covers in principle all travel to and from Norway by foreign residents, regardless of travel purpose and accommodation used. Both holiday and business travels are included, and in 2010 the survey covers all travel out of the country by ferry, aeroplane, train, car, and chartered or scheduled bus or coach. An overview of cruise ship traffic is also provided. Only those journeys made by foreign residents commuting to Norway are excluded, largely because such travel does not fit with the notion of international *tourism*.

The year 2010

In 2010 the calculated total number of arrivals in Norway from abroad was just below 6.6 million (table A). This number includes around 4.8 million guests who spent at least one night in Norway, 1.4 million guests on day trips, and 411,000 cruise passengers who visited one or more Norwegian ports.

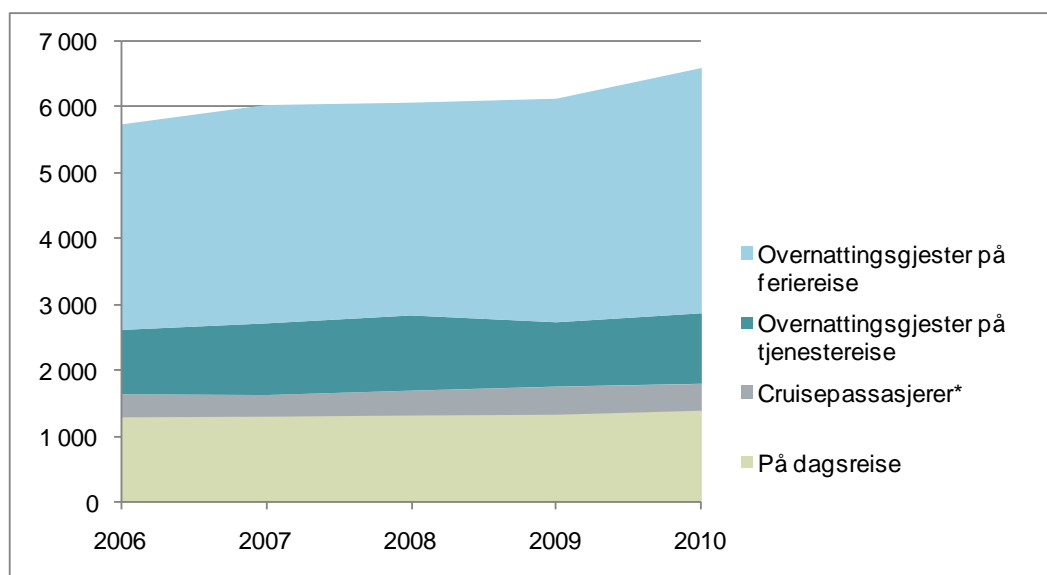
Table A: Foreign business and holiday travel in Norway 2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	Total	By road	By ferry	Cruise	By air	By rail/bus
Arrivals in total	6 578	2 820	1 038	411	2 182	127
- Day trips	1 400	1 001	213		174	12
- Cruise passengers	411			411		
- Overnight stays	4 767	1 819	824		2 008	115
-- business trips	1 064	229	66		747	22
-- holiday trips	3 703	1 590	758		1 261	93
Guest nights in total	31 346	8 995	7 721		14 050	580
- business trips	5 257	913	462		3 774	108
- holiday trips	26 089	8 082	7 259		10 276	472
Number of motor vehicles	1 284	1 018	202			
Cars	1 188	1 000	188			
Camper cars/RVs	58	50	8			
Cars with caravans	21	18	3			
Busses/coaches	17	14	3			

TØI report 1135/2011

*Note: Numbers for cruise passengers refer to foreign passengers who have had one or several visits in Norwegian ports.

Of those who stayed overnight in Norway about 1.06 million were on business trips and 3.70 million on holiday trips. Overnight visitors spent a total of 31.3 million guest nights in Norway; a nine per cent increase from 2009. Business travellers accounted for 5.3 million of those guest nights, and tourists for 26.1 million. The business traffic was relatively evenly distributed over the year, while 70 per cent of holiday guest nights took place during the summer season (May-September).

TØI report 1135/2011

Figure A: Foreign business and holiday travel in Norway 2005- 2009 (thousand arrivals) by type of travel. (From top to bottom graph area: Holiday overnight guests, business overnight guest, cruise passengers, day visitors).

It is the *holiday and leisure* traffic that shows the biggest increase in the period 2006-2009 (figure A). The growth in the holiday traffic has continued through 2010 both measured by the number of arrivals, which increased by 10 percent, and by the number of guest nights, which increased by nine percent from 2009 to 2010. The growth in 2010 was much stronger than the year before. Among the larger markets there has been a considerable growth in the number of Swedish, German, Polish, and Russian guest nights in the time period from 2006 through 2010, while the decrease has been relatively largest for Japanese guest nights in that time period.

On an annual basis, 30 per cent of the guest nights by holiday visitors were spent at the homes of relatives or friends, 19 per cent at camping sites (including camping outside regulated campgrounds), 23 per cent at hotels or guest/boarding houses, and 22 per cent in either rented, borrowed or owned cabins.

The number of foreign motor homes has risen again after a decline in 2009. Approximately 58,400 foreign motor homes visited Norway in 2010, and visitors travelling in these vehicles spent a total of 2.1 million guest nights in the country. Those are the highest numbers ever recorded for motor homes/RVs in Norway. It is also calculated that 21,000 foreign cars towing caravans/campers visited Norway in 2010, which is about 200 more than the year before. The number of foreign scheduled buses or coaches visiting Norway was 17,100 in 2010, which is close to the top recording of 17,700 in 2008. The bus passengers generated just over 2.3 million guest nights altogether. However, there is considerable uncertainty concerning this number, since it is based on relatively few observations.

After a steep decline in foreign *business traffic* to Norway in 2009, there was again an increase of 10 per cent in the number of arrivals and eight per cent in

guest nights for business visitors. Germany, Great Britain and the USA are still the most important markets outside Scandinavia as measured in business travel guest nights. Business travel from the two first-named nations showed growth again in 2010, while business travel from the USA is declining. Hotels are still the most commonly used form of accommodations for foreign business visitors. Many such visitors also spend the night at accommodations (e. g. houses or apartments) provided by their employer.

Around 1.40 million *day visitors* visited Norway in 2010, which is about 62,000 more than the year before. *The cruise ship traffic* has increased considerably over the last few years. However, the calculations show a small decline in the number of foreign cruise passengers who have had one or more visits in Norwegian ports (411,000), compared to the top year 2009 (430,000). Yet, the number of cruise ship visits in Norwegian harbours in 2010 is the largest ever recorded with 1.647 ships. There was still a considerable growth in cruise passengers from Germany, who accounted for 34 per cent of all foreign cruise passengers in Norwegian ports. There was, however, a decrease in passengers from other countries in Norwegian waters compared to the year before.

Winter season

Overall figures

About 1.1 million foreign guests spent at least one night in Norway during the first four months of 2010, an increase of two per cent in relation to the year before. The number of guest nights grew by three per cent from the preceding year (Table B).

Table B: Foreign business and holiday travel in Norway, winter seasons 2006-2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway

	2006	2007	2008	2009	2010	Change in per cent 2009-2010
Arrivals in total	1357	1 416	1 515	1 456	1 472	1
- Day trips	364	360	383	365	358	-2
- Overnight stays	993	1 056	1 131	1 091	1 114	2
-- business trips	273	307	337	294	327	11
-- holiday trips	720	749	794	797	787	-1
Guest nights in total	5 518	5 769	6 044	6 060	6 232	3
- business trips	1 082	1 285	1 398	1 302	1 506	16
- holiday trips	4 436	4 484	4 646	4 758	4 726	-1

TØI report 1135/2011

The number of overnight guests on holiday was a bit lower than in 2009, while the increase by 11 per cent for business travellers was the most noticeable development. Business travellers, however, only accounted for 29 per cent of all arrivals during the winter season.

Holiday and leisure travel

The neighbouring countries of Sweden and Denmark are the most important markets for foreign winter tourism in Norway, although Germany and Great Britain also constitute important markets (Table C). German, British, and Polish holiday guests account for most of the growth in the number of holiday guest nights, while the two main markets Sweden and Denmark had a decline in 2010. The number of German guest nights increased by 12 per cent and the number of British guest nights rose by 10 percent. There was also a relative increase in guest nights from other countries than those specified in the table.

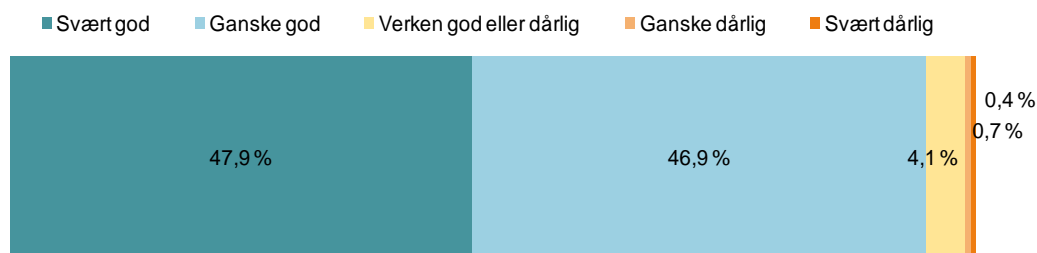
Table C: Foreign holiday travel in Norway winter seasons 2008-2010 by country of residence. Number of arrivals and guest nights for overnight guests (in thousands)

	Number of arrivals				Number of guest nights			
	2008	2009	2010	Change in per cent 2009-2010	2008	2009	2010	Change in per cent 2009-2010
Total	794	797	787	-1	4 646	4 758	4 726	-1
Sweden	256	267	261	-2	1 015	1 273	1 139	-11
Denmark	218	206	193	-6	1 325	1 243	1 135	-9
Finland	18	16	18	9	77	65	68	5
Great Britain	60	64	63	-2	391	369	406	10
The Netherlands	17	17	16	-4	117	113	103	-9
Germany	67	61	69	13	547	502	564	12
Poland	34	37	35	-4	274	292	332	14
Other Europe	81	86	91	6	511	559	564	1
USA	10	11	10	-10	93	92	97	5
Other countries	33	32	31	-3	296	250	318	27

TØI report 1135/2011

Approximately 378,000 *ski tourists* came to Norway on their winter holidays in 2010. About 48 per cent of all overnight guests were on a *skiing holiday*. This corresponds to around 2.3 million guest nights spent in Norway by foreign skiers. On average, the German ski tourists stayed in Norway more than two days longer than ski tourists from Sweden and Denmark. Among ski tourists 73 per cent of guest nights are spent in either rented, borrowed or owned cabins. About 20 per cent of nights are spent in hotels or guest/boarding houses, while only two per cent are spent with friends or relatives.

Most tourists report that they are well pleased with their stay in Norway (figure B), and many state that they plan to return to Norway for another skiing holiday.

TØI report 1135/2011

Figure B: Evaluation of the visit to Norway by foreign ski tourist, winter season 2010 (per cent). (Ledger, left to right: Very Good, Quite good, Neither good nor bad, Quite bad, Very bad.)

Road and driving conditions generally receive positive evaluations by car tourists on Norwegian roads during the winter of 2010.

Summer season

Overall figures

Table D depicts the main features of foreign guest traffic in Norway in the period May - September 2010.

Table D: Table D: Foreign business and holiday travel in Norway, summer seasons 2006-2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2006	2007	2008	2009	2010	Percentage 2009-2010
Arrivals in total	3029	3167	3079	3 559	3 918	10
- Day trips	628	629	626	648	696	7
- Cruise passengers*	355	332	381	430	411	-4
- Overnight stays	2 401	2 539	2 453	2 481	2 811	13
-- business trips	420	454	494	413	462	12
-- holiday trips	1 981	2 085	1 960	2 069	2 350	14
Guest-nights in total	18 388	19 728	18 943	18 869	21 021	11
- business trips	2231	2 468	2 853	2 360	2 530	7
- holiday trips	16 157	17 260	16 090	16 509	18 491	12
Number of motor vehicles						
Cars	534	575	544	604	633	5
Motor homes/Camper cars	39	48	52	52	56	7
Cars with caravans	19	21	21	19	20	4
Busses/coaches	9	7	11	9	11	18

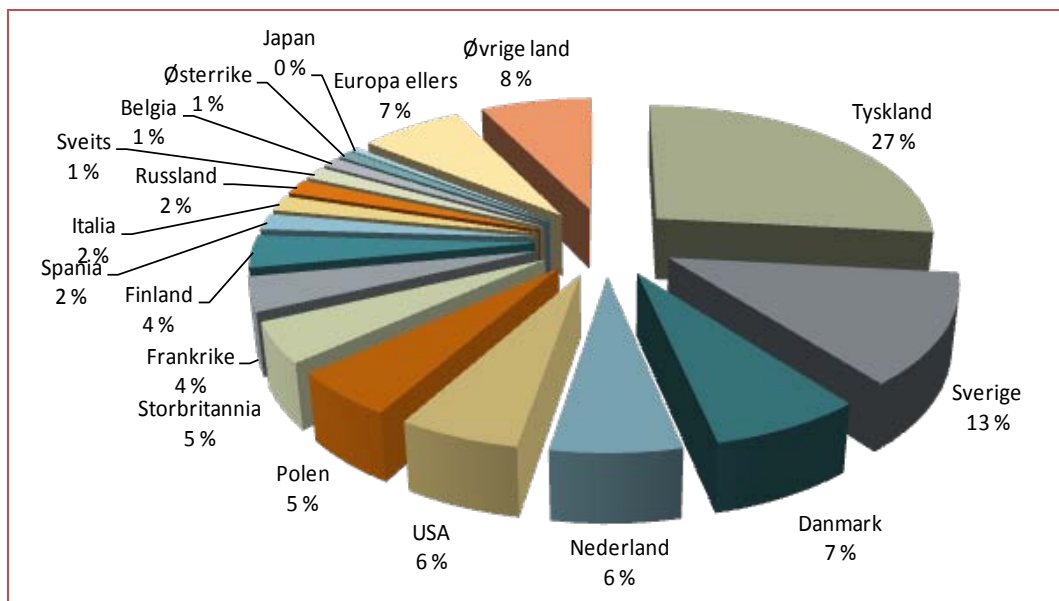
TØI report 1135/2011

*The number of cruise passengers includes all passengers who have visited Oslo port and/or Bergen port. From 2007 and onwards the numbers include passengers who have visited one or more Norwegian ports. All cruise visits are assumed to have taken place in the summer season.

Excluding cruise passengers, a total of 3.5 million foreign visitors came to Norway in the summer of 2010. That is around 400,000 more than the previous year. Close to 2.8 million foreign guests spent one or more nights in the country, corresponding to around 21 million guest nights. That is about 2.2 million more guest nights than in 2009. 84 per cent of overnight guests were on holiday trips, the remaining 16 per cent being on business trips. Holiday guests accounted for 87 per cent of the total number of guest nights in the summer season, a slightly higher share than in the previous year.

A large percentage of the summer arrivals occurred by car at the road border crossings with Sweden and Finland. About one third of these visitors were on day trips, and did not spend the night in Norway. Of those making overnight stays, about 40 per cent arrived by road and about an equal share by aeroplane. The share of airborne tourists grew again after a noticeable drop in 2009. The other main means of arrival were by ferry (18 per cent) and train/coach (one per cent).

The number of guests staying overnight increased by a full 13 per cent, and the total number of nights spent grew by 11 percent from the previous summer. The average stay was 7.5 nights, which is slightly shorter (0.1 nights) than in 2009. Most of the overnight guests came from Sweden, Germany, and Denmark. The number of overnight guests from Germany grew substantially (24 percent) compared to the previous summer.

TØI rapport 1135/2011

Figure C: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer season 2010 (percentage share).

The Germans also head the growth with respect to guest nights (28 per cent), while the number of Danish guest nights increased by nine per cent, and the Swedish total increased by two per cent. Germans accounted for 27 per cent of the total number of foreign guest nights during the summer of 2010 (figure C). The recent growth markets of Poland and Russia recovered somewhat after a sharp decline in 2009. Many markets in Europe (e.g. Belgium, Switzerland, Italy and

others) showed again a nice relative growth. However, there were some reductions in the number of Dutch and Japanese guest nights during the summer of 2010.

The average length of stay in Norway varies a lot, depending on the guests' country of residence (Table E). While Swedes and Finns spent an average of about four nights in Norway, Dutch, Polish, German and American (USA) guests spent between 9 and 11 nights in the country. Germany is clearly the largest single market in terms of the total number of guest nights. With almost 5.6 million guest nights, the Germans outnumbered visitors from all the Nordic countries combined in terms of guest nights. Sweden, Denmark, the Netherlands, Great Britain, Poland and the USA also represent substantial guest night volumes in the summer season.

Table E: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer seasons 2007–2010, and by mode of transport upon departure, summer season 2010 (thousands).

	2007	2008	2009	2010	% chg. 2009-10	2010				
						Avg. # nights	By road	By ferry	By air	By rail/bus
Total	19 727	18 943	18 869	21 021	11	7,5	6 128	5 736	8 826	331
Sweden	2 165	2 387	2 595	2 648	2	3,9	2 106	57	364	121
Denmark	1 568	1 509	1 405	1 526	9	6,5	372	668	476	10
Finland	690	731	729	781	7	4,1	647	1	132	1
Gr. Britain	1 333	1 163	933	963	3	7,1	21	130	799	13
Netherlands	1 492	1 570	1 386	1 308	-6	9,0	410	468	422	8
Belgium	250	227	190	247	30	7,0	34	49	158	6
France	856	791	796	818	3	8,5	197	21	594	6
Germany	4 838	4 386	4 389	5 599	28	10,1	1 135	3 459	986	19
Italy	392	307	339	381	12	8,6	131	6	234	10
Switzerland	271	210	254	313	23	9,3	62	26	216	9
Austria	160	151	182	199	9	8,3	88	12	93	6
Spain	458	427	388	398	3	7,8	44	2	346	6
Poland	908	1 263	942	1 094	16	9,6	401	27	664	2
Russia	220	285	282	371	32	8,9	207	0	162	2
Other Europe	1 258	1 294	1 257	1 456	16	9,6	266	437	690	63
USA	1 451	1 013	1 043	1 220	17	10,4	0	5	1 199	16
Japan	112	109	103	102	-1	4,9	0	0	100	2
Other countries	1 305	1 140	1 686	1 597	-5	10,5	7	368	1 191	31

TØI report 1135/2011

Overnight stays with friends and relatives (24 percent of guest nights) have nearly surpassed hotels and guest houses (20 + 5 per cent) as the most common form of accommodation during the summer measured in shares of guest nights. About 23 per cent of nights were spent camping at or outside of commercial camping sites. Rented, borrowed, or owned cabins were used a bit more (19 per cent) compared to the previous summer (17 per cent). Three per cent of all foreign overnight stays were made on board the *Hurtigruten* coastal ship express, which was the same share as in 2009 and 2008. Altogether there were only minor changes in the structure of overnight stays during the summer period from 2008 to 2010.

Holiday and leisure travel

During the summer of 2010, around 2.35 million foreign overnight guests arrived in Norway on holiday trips (Table F). The modest growth from 2008 to 2009 of one percent had escalated to 14 per cent growth in 2010. The summer guests spent an average of 7.9 nights in the country, which is a bit (0.1 nights) shorter than in 2009. Taken together this resulted in 18.5 million guest nights, almost two million more than in 2009, due to the growth in the number of arrivals. Germany accounted for what was decidedly the largest proportion of foreign guest nights (28 per cent) in the summer of 2010, which is more than all Swedish, Danish and Finnish guest nights during the summer of 2010 combined.

Table F: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, summer seasons 2008–2010, and by mode of transport upon departure, summer season 2010 (in thousands).

	2007	2008	2010	% chg. 2009-2010	2010			
	Total	Total	Total		By road	By ferry	By air	By rail/bus
Overnight holiday visitors	1 960	2 069	2 350	14	1 019	495	786	51
Guest nights	16 090	16 509	18 491	12	5 672	5 538	6 987	294
Average length of stay in nights	8,2	8,0	7,9	-1	5,6	11,2	8,9	5,8

TØI report 1135/2011

The most common form of overnight accommodation for holiday visitors was staying with friends or relatives, which comprised 26 per cent of all guest nights. Camping, either in camping cabins, tents, motor homes, or in caravans – on or off commercial camping grounds – was the second most used form of accommodation. This category accounted for 25 per cent of overnight stays. Another 23 per cent of guest nights were spent in hotels or guest/boarding houses, which is a slightly higher share than in 2009 (22 per cent).

Business and official travel

Business traffic measured by the number of arrivals grew again by 12 per cent in the summer of 2010 following a sharp drop the year before. The average length of stay in Norway decreased from 5.9 nights to 5.5 nights. In sum, this resulted in 2.5 million business-related guest nights, which were 170,000 more nights than during the previous summer.

Aeroplanes are still the dominant means of transport for business travellers from abroad, representing 70 per cent of guest nights spent. About 40 per cent of overnight stays were made in hotels, guest/boarding houses, etc., which is around six percentage points higher than in 2009.

Other

Around 18 per cent of the overnight visitors interviewed in the summer stated their travel purpose as visiting friends, while nine per cent were visiting relatives. About half of the respondents stated they were on some other form of holiday travel. Three per cent indicated that they were visiting a seminar, business course, or conference, while one per cent were on a congress or meeting, and eight per cent on some other form of business travel.

There are certain differences with respect to travel companions, depending on whether the trip is made for holiday or business purposes. About two out of three summer holiday visitors travel with their spouse or domestic partner, while only one out of five business travellers do so. The latter usually travel with colleagues or friends, something which this applies to only 18 per cent of the holiday visitors.

The car tourists were generally quite pleased with the road and driving conditions, as judged by those aspects which were included in the summer season survey. In general about half of the tourists evaluate these conditions to be either very good or quite good, and only 10-20 per cent consider conditions to be bad or very bad. It is the aspect "access to resting areas" that received the best evaluations, while "road surface standard" received the least positive evaluations.

Several indicators seem compatible with a favourable assessment of Norway as a travel destination. Relatively high visiting frequency and many return visitors, generally positive evaluations of the stay, and positive evaluations of road and driving conditions both summer and winter, are in sum favourable feedback messages from the visitors.

1 Innledning

1.1 Om Gjesteundersøkelsen

Gjesteundersøkelsen 2010 er utarbeidet på oppdrag av Innovasjon Norge og bygger på tilgjengelig statistikk og utvalgte registreringer av grensetrafikken ut fra Norge, samt intervjuer med et utvalg av utenlandske besøkende når de reiser ut av landet. Populasjonen for undersøkelsen omfatter alle besøk i Norge foretatt av personer som er fast bosatt utenfor Norge, uansett reisens formål. Det eneste unntaket er reiser til og fra arbeid foretatt av dem som arbeider i Norge og bor i et annet land. Fra og med 1998 omfatter undersøkelsen utreiser foretatt på veg, ferge, fly eller tog, fra og med år 2004 også rutebuss. Formålet med Gjesteundersøkelsen er todelt: For det første skal den gi en fullstendig oversikt over omfang og struktur på den totale trafikken av utlendinger på besøk i Norge. For det andre skal den gi muligheter for å hente inn mer detaljert informasjon fra de utenlandske gjestene gjennom intervjuer med et representativt utvalg av disse.

Hvert år publiseres det en årsrapport fra prosjektet. Denne rapporten inneholder en oversikt og en kort beskrivelse av hovedresultatene for vinter- og sommersesongen, samt tabelloversikter for året som helhet. Tallene for 2010 er endelige.

Spørreskjemaene som brukes i Gjesteundersøkelsen består av én fast del og en del der innholdet varierer fra år til år. Den faste delen består av spørsmål om bostedsland, reisens hovedformål, oppholdets varighet og overnattingsmåte. I tillegg til årsrapportene er det derfor publisert en del rapporter og notater, som bygger på noe av det datatilfanget som er samlet inn gjennom en rekke år.

1.2 Innholdet i rapporten

I kapittel 2 gis det en redegjørelse for de definisjonene som er brukt. Deretter følger en oversikt over det metodiske opplegget for Gjesteundersøkelsen, slik datainnsamlingen ble organisert i 2010. Hovedvekten er lagt på beskrivelsen av populasjonen, stratifisering av materialet, den praktiske gjennomføringen og noen betraktninger om usikkerheten i beregningene.

I kapittel 3 vises resultatene for hele året 2010 i form av tabeller og figurer. Kapittel 4 inneholder enkelte hovedtabeller for vintersesongen 2010.

I kapittel 5 oppsummeres volumet og hovedstrukturen i den utenlandske forretnings- og ferietrafikken i sommersesongen 2010. Fordeling på transportmåte ved utreise, hovedformål med reisen, bostedsland, oppholdets varighet og gjestenes overnattingsmåte er de mest sentrale variablene. Det gis tall for alle gjestene under ett (kapittel 5.1), for feriegjester (kapittel 5.2) og for forretningsreisende (kapittel 5.3).

Gjesteundersøkelsen utarbeides og koordineres av Transportøkonomisk institutt. Statens vegvesen, Tollvesenet, Avinor og fergeselskapene som har ruter mellom Norge og utlandet, har deltatt aktivt i prosjektet. Det samme har buss- og jernbaneselskapene som har ruter på utlandet. Modellutforming og estimering av parametrene i modellen på basis av de innsamlede data, utføres ved Transportøkonomisk institutt. Resultater og konklusjoner som trekkes på grunnlag av beregningene, står derfor helt og holdent for instituttets regning. Som i alle utvalgsundersøkelser er resultatene belagt med usikkerhet. Usikkerheten er størst for veg- og flytrafikken, og minst for fergetrafikken.

Vennligst oppgi fullstendig kilde ved bruk og/eller offentliggjøring av resultater fra Gjesteundersøkelsen.

2 Metode og gjennomføring

2.1 Noen definisjoner

Utlending – person som er registrert bosatt i andre land enn Norge

Vintersesongen – perioden fra januar måned til og med april måned

Sommersesongen – perioden fra og med mai måned til og med september måned

Feriereise – reise der hovedformålet oppgis å være:

- besøk hos slekt og venner
- ferie/fritidsreise, inkludert skiferie

Forretningsreise – reise som ikke er en feriereise og heller ikke en reise til/fra arbeidsstedet

Feriegjest – person som er på feriereise

Forretningsreisende – person som er på forretningsreise

Dagsreise – en feriereise eller forretningsreise i Norge uten overnatting

Dagsreisende – en feriegjest eller forretningsreisende som reiser inn og ut av Norge på samme dag (uten overnatting)

Overnattingsgjest – person som overnatter en eller flere netter i Norge på reisen

Ankomst – en ferie- eller forretningsreise i Norge med eller uten overnatting

Gjestedøgn – en persons overnatting på reise i Norge

2.2 Populasjonen

En populasjon er i samfunnsvitenskapelig språkbruk betegnelsen på de personene/enhetene som en undersøkelse tar sikte på å beskrive. Utvalget av respondenter i en undersøkelse trekkes fra populasjonen. Utgangspunktet for bestemmelse av populasjonen i Gjesteundersøkelsen er en klassifisering av internasjonale reisende som er utarbeidet av UNWTO – United Nations World Tourism Organization (United Nations, 1994). Reiselivet (*tourism*) omfatter etter denne definisjonen ”aktiviteter til personer som reiser og oppholder seg på steder som ligger utenfor vedkommendes ordinære oppholdsområde, uavhengig av reisens formål”. Oppholdet utenfor det ordinære oppholdsområdet må ikke ha lengre varighet enn 12 måneder for å omfattes av reiselivsdefinisjonen. Med utgangspunkt i denne definisjonen vil en del personer som krysser landegrenser ikke betraktes som turister. For Gjesteundersøkelsen har en definert en populasjon som omfatter alle utreiser fra Norge, med følgende *unntak* for reiser som foretas av:

- a) personer som flytter (emigrerer) fra Norge.
- b) personer som bor i utlandet, men arbeider/studerer i Norge og som er på reise til eller fra arbeids-/studiestedet.
- c) diplomater, ambassade- og konsulatpersonale og militært personell (inklusive eventuelle ledsagere), på reise til eller fra det landet der de tjenestegjør.
- d) nomader på vandring og personer som reiser som flyktninger.
- e) personer som bare reiser i transitt og som formelt ikke har oppholdt seg på norsk område, for eksempel flyreisende som går over fra ett fly til et annet i en norsk lufthavn.
- f) personer som direkte utøver sitt yrke i transportnæringen, for eksempel reiser i forbindelse med godstransport til sjøs eller på land, og alle yrkesreiser i forbindelse med persontransport (personale om bord på tog, buss eller ferge, flybesetninger og liknende).

Populasjonen for denne undersøkelsen blir etter en slik definisjon et antall *reiser* eller *ankomster* (se kapittel 2.1), ikke et antall *reisende*. Siden hver reise nødvendigvis er knyttet til en person, kan man også tale om en populasjon av *personer*, og i en del tilfeller også en populasjon av reisefølger, knyttet til dem som reiser sammen i ett kjøretøy eller som et reisefølge på fly, tog eller buss. Definisjonen inneholder ingen aldersbegrensninger, både barn og voksne regnes med. *Norge* defineres her som "Fastlands-Norge", men inkludert de norske bosettingene på Svalbard. Reiser mellom utlandet og oljeinstallasjonene på den norske kontinentalsokkelen er ikke inkludert i populasjonen. Populasjonen omfatter både ferie- og fritidsreiser og reiser med andre formål, for eksempel forretningsreiser. Dette er i samsvar med UNWTO's definisjon.

Populasjonen *tar utgangspunkt i* alle utreiser fra Norge, ikke bare utlendingenes utreiser. Dette fordi det er enklere å måle det totale volumet av utreiser og deretter fordele de reisende på bostedsland. I dette prosjektet er det likevel utenlandske reisende som står i fokus. En har også valgt å la populasjonen omfatte alle *utreiser* fra Norge, ikke *innreisene*. De aller fleste besøk av utlendinger i Norge innebærer både en innreise og en utreise. Det er derfor tilstrekkelig å registrere trafikken enten ved innreise eller ved utreise. Det er to gode grunner til å velge det sistnevnte alternativet: Hovedsakelig er det enklere rent praktisk å organisere registreringer og/eller intervjuer ved utreise, da arbeidet kan foregå ved norske vegger, i norske havner, i norske lufthavner og så videre, i mange tilfeller mens de reisende venter på transportmidlets avgang. Dessuten er det enklere og ofte mer relevant å formulere og besvare spørreskjemaer ved utreise enn ved innreise. For eksempel kan man da spørre om faktisk reisevirksomhet og hendelser under reisen (oppholdets varighet, reiserute i Norge, forbruk, attraksjonsbesøk og så videre).

Definisjonen av populasjonen innebærer at en del reiser ikke blir registrert. Omfanget av disse unntakene, punktene a til f ovenfor, varierer. Men stort sett dreier det seg om relativt få reiser sett i forhold til det totale antallet som passerer grensen. Populasjonen, slik den er definert, er tilpasset de totaltellingene som allerede finnes for de enkelte transportmidlene. Man har altså en populasjon som er håndterbar. Av praktiske grunner har det vært nødvendig med ytterligere en

begrensning av populasjonen: *Kun reiser der selve grensepasseringen foretas med motoriserte kjøretøyer/transportmidler er inkludert.* Det er grunn til å anta at det er få andre grensepasseringer og ofte er dette dagsturer.

Gjesteundersøkelsen 2010 omfatter personer som reiste ut av landet i et kjøretøy (personbil, bobil, bil med campingvogn, MC, turbuss), enten de reiste med en av utenlandsfergene eller på en av vegovergangene. Dessuten omfatter den personer som reiste ut av Norge med fly, tog eller rutebuss. Statistikken inkluderer ikke personer som har besøkt Norge i egen lystbåt. Det er grunn til å tro at tallet på utenlandske besøkende som unndrar seg registrering på denne måten er relativt beskjedent i forhold til det totale omfanget av tilreisende. Slike *dekningsfeil* (Salant og Dillman, 1994) omtales nærmere i kapittel 2.5.2.

2.3 Stratifisering av populasjonen

Undersøkelser som foretas direkte blant informantene på flyplasser, ved fergehavner, grenseoverganger og så videre, slik som i dette prosjektet, omtales ofte som *undervegsundersøkelser*. Populasjonen i denne undersøkelsen, slik den er definert i kapittel 2.2, består av en konkret, endelig mengde elementer (reiser), men antallet er ukjent og det finnes ikke noen oversikt over elementene. Å trekke et representativt utvalg fra en slik populasjon er derfor mer komplisert enn ved undersøkelser der man har full oversikt over populasjonen. På den annen side oppnås gjerne høy svarprosent ved undervegsundersøkelsene, slik at problemet med selektive utvalg som oftest blir mindre her enn ved de tradisjonelle undersøkelsene som foretas via post, telefon eller internett.

Hovedpoenget med en utvalgsplan i denne typen undersøkelser er at den skal ta hensyn til at det kan være systematiske forskjeller mellom utlendinger som reiser ut av landet med ulike transportmidler, på ulike steder og til ulike tider. Best mulig representativitet oppnås derfor ved å velge tider og steder for intervjuing tilfeldig, på en slik måte at alle tidspunkter og steder har samme sannsynlighet for å bli valgt. Når tidspunkter og steder for intervjuer velges tilfeldig vil resultatene avhenge av det faktiske valget. Andre steder og tider ville gitt et annet resultat. Denne usikkerheten i resultatet kalles *utvalgsfeil*. En god utvalgsplan minimerer utvalgsfeilene ved å ta hensyn til variasjonen mellom steder og tider. Dessuten vil utvalgsfeilene avhenge av størrelsen på utvalget, jo større utvalg desto mindre variasjonsbredde for estimatene.

Ved undervegsundersøkelser er det av praktiske og økonomiske grunner så godt som umulig å bruke et såkalt enkelt tilfeldig utvalg, det vil si å trekke enhetene direkte fra populasjonen. Derimot er stratifisering av populasjonen en godt egnet metode ved denne type undersøkelser. Å stratifisere vil si å dele inn populasjonen i flere deler (strata), for så å trekke utvalgene separat for hvert stratum. På denne måten oppnås mindre stokastisk usikkerhet med samme antall observasjoner enn om man trekker direkte i hele materialet. Forutsetningen er at enhetene innenfor hvert stratum har mindre variasjoner enn variasjonene i hele materialet under ett.

Et viktig mål i Gjesteundersøkelsen er å få en løpende oversikt over omfanget av utlendingenes reiser i Norge fordelt på en del sentrale variable. Undersøkelsen konsentrerer seg om følgende seks variabler:

- Transportmiddel brukt ved grensepassering ut av landet
- Bostedsland (uavhengig av statsborgerskap)
- Hovedformålet med reisen
- Norgesoppholdets varighet
- Overnattingsmåte under oppholdet

Transportmiddel brukt ved utreise fra Norge er første trinn i stratifiseringen av materialet. Deretter stratifiseres det på *de enkelte utreisesteder og ruter/linjer*. Når det gjelder overgangene på veg, er det i praksis svært ressurskrevende å dekke alle grenseovergangene. Dette fordi det ville kreve et meget stort mannskap, og mange av disse overgangene har dessuten liten trafikk.

En har derfor valgt å dele inn grenseovergangene på veg i elleve strata, der enhetene i hvert stratum kan tolkes som en klynge. Stratifiseringen foretas slik at elementene i hvert stratum (klynge) blir mest mulig innbyrdes like med hensyn på trafikkstruktur. Dermed kan en trekke ut ett (eller flere) elementer fra hvert stratum, som da vil representere elementene (overgangene) i dette stratum. Ved trekkingen er klyngene vektet etter størrelse, slik at sannsynligheten for å bli trukket ut er proporsjonal med trafikken på hver enkelt overgang.

Tabell 2.1 viser hvordan materialet ble stratifisert sommeren 2010. Stratum 1-11 gjelder vegovergangene mot Sverige, Finland og Russland. Stratum 12-19 omfatter fergerutene mellom Norge og utlandet. Stratum 20-23 dekker de fire jernbaneovergangene mot Sverige, og stratum 24-25 dekker busstrafikken mellom Norge og utlandet. Endelig omfatter stratum 26-34 trafikken over lufthavnene.

Når det gjelder totaltrafikken for hvert stratum, mottas trafikk tall for fergene fra transportselskapene. For jernbaneovergangene får vi tall fra NSB og SJ. Trafikken med bussene estimeres ut fra tellinger og intervjuer ved Oslo bussterminal. For overgangene på veg bygger Gjesteundersøkelsen på oppgaver over totaltrafikken som vi får fra Statens vegvesen, Vägverket i Sverige og det finske og norske tollvesen, samt egne tellinger. Oppgaver over totaltrafikken på lufthavnene er mottatt fra Avinor, supplert med tall fra Moss lufthavn Rygge og Sandefjord lufthavn Torp.

Tabell 2.1: Stratifisering av befolkningen sommeren 2010

Table 2.1: Stratification of the population summer season 2010

Stratum nr.	Transportmiddel	Utreisested
1	Veg	Svinesund, ny bro, E6
2	Veg	Svinesund, gammel bro
3	Veg	Ørje, E18
4	Veg	Magnor, Rv 2
5	Veg	Lutnes, Rv 26
6	Veg	Teveldal, E14
7	Veg	Umbukta, E12
8	Veg	Bjørnfjell, E10
9	Veg	Kilpisjärvi (Helligskogen), E8
10	Veg	Karigasniemi, Rv 92, Kivilopompolo, Rv 93, Neiden
11	Veg	Storskog (grense mot Russland)
12	Ferge	Oslo–Frederikshavn, Stena Line
13	Ferge	Oslo–Kiel, Color Line
14	Ferge	Oslo–København, DFDS
15	Ferge	Sandefjord–Strømstad, Color Line
16	Ferge	Larvik–Hirtshals, Color Line
17	Ferge	Kristiansand–Hirtshals, Color Line
18	Ferge	Kristiansand–Hirtshals, Fjord Line (sommerrute)
19	Ferge	Bergen–Stavanger–Hirtshals, Fjord Line
20	Tog	Oslo–Göteborg, NSB
21	Tog	Oslo–Karlstad–Stockholm, SJ
22	Tog	Trondheim–Storlien, NSB
23	Tog	Narvik–Kiruna, SJ
24	Buss	Oslo–Karlstad–Stockholm, Swebus ekspress
25	Buss	Oslo–Göteborg–Malmö–København, GoByBus, Swebus
26	Fly	Oslo lufthavn Gardermoen
27	Fly	Fagernes lufthavn Leirin
28	Fly	Moss lufthavn Rygge
29	Fly	Sandefjord lufthavn Torp
30	Fly	Kristiansand lufthavn Kjevik
31	Fly	Stavanger lufthavn Sola
32	Fly	Bergen lufthavn Flesland
33	Fly	Trondheim lufthavn Værnes
34	Fly	Tromsø lufthavn Langnes

TØI rapport 1135/2011

2.4 Praktisk gjennomføring

2.4.1 Spørreskjema

Tidligere er det blitt benyttet tre ulike spørreskjemaer, ett for hver sesong (vinter, sommer, høst). En har fra og med 2007 gått over til å bruke to skjemaer: Ett for vintersesongen og ett for resten av året.

Vinterskjemaet brukes i perioden fra januar til april. Det består av fire A5- sider. På første side finnes en del basisspørsmål som omhandler bostedsland, reiseformål, varighet, transport- og overnattingsmåter. De andre sidene inneholder spørsmål som varierer fra år til år, for eksempel hovedreisemål, besøkshyppighet, aktiviteter, hvor fornøyd man er med reisen, samt andre bakgrunnsspørsmål. Utfyllingstiden for dette vinterskjemaet er i gjennomsnitt fem til åtte minutter. Det fantes i 2010 på ni ulike språk: Svensk, dansk, tysk, engelsk, fransk, nederlandsk, spansk, polsk og russisk.

Sommerskjemaet er av samme omfang som vinterskjemaet og første side er stort sett den samme som første side i vinterskjemaet. På de neste tre sidene varierer innholdet fra år til år og omhandler temaer som reiseruter, besøksområder, aktiviteter, holdninger og interesser. Dessuten inkluderer spørreskjemaet også de vanlige bakgrunnsspørsmålene, som reisefølge, oppfatning av oppholdet, besøkshyppighet, viktighet av ulike aktiviteter etc. og annet som varierer med fra år til år. Utfyllingstiden for sommerskjemaet er i gjennomsnitt åtte til 10 minutter. Sommerskjemaet i 2010 var tilgjengelig i 14 språkvarianter; svensk, dansk, finsk, tysk, engelsk, fransk, nederlandsk, italiensk, spansk, polsk, tsjekkisk, russisk, japansk og kinesisk.

2.4.2 Oversikt over antall respondenter

Totalt ble det samlet inn 13 389 spørreskjema for hele året 2010. Det er mer enn noen gang i Gjesteundersøkelsen.

Tabell 2.2 gir en fullstendig oversikt over antall respondenter etter type besøkende og sesong. Det er en hovedvekt av overnattingsgjester (78 prosent), mens om lag åtte prosent er på dagsreise. Ytterligere 10 prosent var bosatte i utlandet på reise til eller fra arbeidssted eller studiested i Norge (ikke turister jf. punkt b i avsnitt 2.2), mens to prosent ikke oppga reiseformål.

Når det gjelder overnattingsgjester, som fortrinnsvis er hovedfokus i denne rapporten, så ble det samlet inn klart flest spørreskjema i sommersesongen (mai-september) med ca 6 700 skjema, dernest ca 2 700 skjema i vintersesongen (januar-april) og til slutt ca 1 200 skjema om høsten (oktober-desember). Andelen spørreskjema fra overnattingsgjester i sommersesongen utgjør ca 63 prosent av det totale antallet skjemaer i 2010, mens sommersesongen har til sammenligning 58 prosent av alle overnattingsgjester i løpet av året.

Tabell 2.2: Antall respondenter (n) som har besøkt Norge etter type besøkende og sesong, 2010.

Table 2.2: Number of respondents (n) with visits in Norway by type of visitor and season, 2010.

Type besøkende	Hele året	Sesong		
		Vinter	Sommer	Høst
I alt	13 389	3 555	8 104	1 730
Overnattingsgjester	10 547	2 713	6 669	1 165
Til/fra arbeid/studier	1 383	490	631	262
Dagsreiser	1 124	272	618	234
Uoppgitt	335	80	186	69

TØI rapport 1135/2011

Tabell 2.3 og 2.4 viser antall respondenter (n) som har overnattet i Norge fordelt på bostedsland og transportmåte for henholdsvis vinter- og sommersesongen 2010.

Tabell 2.3: Antall respondenter (n) som har overnattet i Norge etter bostedsland og transportmiddel ved utreise (reiser til/fra arbeid eller studiested ikke inkludert). Vintersesongen 2010.

Table 2.3: Number of respondents (n) with overnight stays in Norway by country of residence and transport mode upon departure (travels to/from place of work/study not included). Winter season 2010.

Bostedsland	I alt	På veg	På ferge	På fly	På tog /rutebuss	Tr. portmiddel uoppgitt
I alt	2 713	226	987	1 230	264	6
Sverige	465	166	17	87	195	
Danmark	795	38	688	58	9	2
Finland	34	3	1	26	4	
Storbritannia	356		3	346	6	1
Nederland	87		26	50	10	1
Belgia	36		9	24	3	
Frankrike	105	1	1	98	5	
Tyskland	338	11	211	107	7	2
Italia	33		2	30	1	
Sveits	19		5	12	2	
Østerrike	12			12		
Spania	37		2	35		
Polen	89		14	75		
Russland	30		1	28	1	
Europa ellers	98	4	2	84	8	
USA	37			36	1	
Japan	18			15	3	
Øvrige land	93			86	7	
Bostedsland uoppgitt	31	3	5	21	2	

TØI rapport 1135/2011

Tabell 2.4: Antall respondenter (n) som har overnattet i Norge etter bostedsland og transportmiddel ved utreise (reiser til/fra arbeid eller studiested ikke inkludert). Sommersesongen 2010.

Table 2.4: Number of respondents (n) with overnight stays in Norway by country of residence and transport mode upon departure (travels to/from place of work/study not included). Summer season 2010.

Bostedsland	I alt	På veg	På ferge	På fly	På tog/ rutebuss	Tr. portmiddel uoppgitt
I alt	6 669	974	2 013	3 150	532	0
Sverige	860	479	20	52	309	
Danmark	496	49	349	78	20	
Finland	111	70	2	39	0	
Storbritannia	483	4	13	447	19	
Nederland	558	82	341	117	18	
Belgia	109	5	48	54	2	
Frankrike	303	25	31	230	17	
Tyskland	1 668	146	1 069	425	28	
Italia	189	11	13	159	6	
Sveits	125	9	18	86	12	
Østerrike	89	10	17	56	6	
Spania	100	5	10	78	7	
Polen	211	22	16	171	2	
Russland	82	8	5	69	0	
Europa ellers	400	27	37	323	13	
USA	407	6	10	377	14	
Japan	54	0	0	46	8	
Øvrige land	365	10	7	306	42	
Bostedsland uoppgitt	59	6	7	37	9	

TØI rapport 1135/2011

2.4.3 Fergetrafikken

For året 2010 har TØI mottatt detaljert fergestatistikk fra alle de fire fergeselskapene som trafikkerer ruter mellom Norge og utlandet. Fergestatistikken gir opplysninger om antall passasjerer fordelt på bostedsland, type kjøretøy (eventuelt uten kjøretøy), antall svippturpassasjerer som reiser fram og tilbake med samme båt og (for noen ruter) oppholdets varighet. Det er i tillegg foretatt intervjuer med passasjerene ved utvalgte fergeavganger. Til sammen resulterte dette i 3 583 utfylte skjemaer for hele året 2010. Av disse ble 2 467 intervjuer foretatt i sommersesongen. Alle intervjupersonene hadde bil eller motorsykkel med på ferden, og det ble fylt ut ett skjema for hvert kjøretøy.

2.4.4 Trafikken på veg

På veg er de nødvendige data hentet inn dels ved hjelp av Statens vegvesens automatiske kjøretøytellinger, dels ved nummerskiltregistreringer og intervjuer med et utvalg av de utenlandske vegfarende ved utreise fra Norge. Både registreringene og intervjuene er foretatt av Statens vegvesen, med unntak av

grenseovergangene ved Svinesund i Østfold fylke, der medarbeidere fra Transportøkonomisk institutt har gjennomført både intervjuer og tellinger. Ved overgangene Ørje, Magnor og Lutnes har TØI gjennomført tellinger, mens intervjuene er foretatt i et samarbeid mellom TØI og Statens vegvesen.

Ved overgangene Svinesund, Ørje, Magnor og Teveldal har Statens vegvesen kontinuerlige tellinger hele døgnet og hele året (tellepunkter på nivå 1). Ved Lutnes ble det plassert ut mobile telleapparater i deler av året. Også i Nordland bygger en på periodiske tellinger foretatt av Statens vegvesen. For alle grenseoverganger i Troms og Finnmark har det finske og norske tollvesenet gitt oppgaver over antall utpasserte kjøretøyer etter registreringsland.

Ved nummerskilttellingene registrerte man alle «lette biler» (kjøretøyer med lengde inntil 5,5 meter) som kjørte ut av Norge. For hele året 2010 ble det registrert i alt 73 211 lette biler på seks overganger (Svinesund ny bro, Svinesund gammel bro, Ørje, Magnor, Lutnes og Teveldal). Av disse ble 16 552 kjøretøyer registrert i vintersesongen, 38 736 i sommersesongen og 17 923 om høsten. Nasjonalitet og kjøretøytype (personbil, personbil med campingvogn, bobil, buss) ble anmerket for de utenlandske bilene. Tellingene foregikk i tidsrommet fra kl. 1000 til kl. 1700 på ulike ukedager.

Ved overgangene fra og med Trøndelag og nordover ble det bare foretatt registreringer og intervjuer i sommersesongen grunnet liten trafikk ellers i året. Når det gjelder vegovergangene i Troms og Finnmark, har vi dessuten fått oppgaver over totaltrafikken fra tollvesenet i Finland og Norge.

I sommersesongen 2010 ble det foretatt intervjuer av de utenlandske bilistene på alle grenseovergangene, unntatt Teveldal, Kilpisjärvi og Storskog. Til sammen ble det i 2010 foretatt 2 790 intervjuer. Av disse ble 1 918 gjort i sommersesongen. Intervjuene har gått greit på vegovergangene i 2010, men på Svinesund ble spørreskjemaet delt ut (sammen med en internasjonal svarkonvolutt) ved bomstasjonen til passasjerene som brukte de manuelle filene. Vi får her en langt lavere svarprosent enn med den gamle metoden der bilene stoppes ved vegkanten, men til gjengjeld rekker vi å dele ut til flere bilister. Vi mottok i alt 858 spørreskjema fra dem som reiste ut over Svinesund, noe som betyr en svarprosent på om lag 25.

2.4.5 Trafikken med tog, rutebuss og fly

Fra NSB og SJ er det mottatt statistikk over totaltrafikken på de fire grenseovergangene ved Kornsjø, Charlottenberg, Storlien og Vassijaure fordelt på måned. Det ble gjennomført intervjuer ved alle de fire grenseovergangene, noe som resulterte i 762 spørreskjema fra togpassasjerene. Ved Oslo bussterminal ble det i 2010 foretatt 748 intervjuer på rutebussene til Sverige og Danmark. Intervjuene på tog og buss har gitt grunnlag for fordeling av passasjerene på blant annet bostedsland, reisemål og overnattingsmåte.

Avinor har bidratt med statistikk over tallet på utreiste passasjerer fra Norge til utlandet og antall utenlandske charterpassasjerer til Norge. Dessuten gjennomførte Avinor i samarbeid med TØI en større reisevaneundersøkelse på alle landets lufthavner gjennom hele året 2009. Vi har i noen grad måttet bygge på denne undersøkelsen også i 2010, særlig for å få en best mulig fordeling av passasjerenes

bostedsland. Hovedkilden for estimeringen av parametrene på flysektoren har likevel vært de intervjuer som er gjennomført på prosjektet i 2010. Dette gjelder lufthavnene i Oslo, Moss, Sandefjord, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø. Det ble samlet inn 6 970 spørreskjema på fly i 2010, derav 4 540 i sommersesongen.

2.4.6 Andre transportmidler

Oslo Havnevesen og Bergen Havnevesen har gitt oppgaver over cruisetrafikken i de to havnene. Sammen med innsamlet statistikk fra Cruise Norway har dette gitt grunnlag for å estimere omfanget av den utenlandske cruisetrafikken i Norge (tabell 3.16 og 3.17). Cruisepassasjerene overnatter om bord i skipene, og regnes derfor ikke med blant overnattingsgjestene i Norge, men skilles ut som egen kategori.

Personer som har besøkt Norge i egen lystbåt eller privat fly omfattes ikke av Gjesteundersøkelsen. Det samme gjelder personer som sykler eller går til fots, bruker snøscooter eller går på ski over grensen. For alle disse kategoriene er det mangelen på adekvate registreringsmidler som er problemet. Det antas likevel at tallet på utenlandske gjester som unndrar seg registrering på denne måten, er beskjedent i forhold til det totale omfanget av besøkende.

2.5 Vekting og usikkerhet

2.5.1 Vekting

Den statistikken TØI får fra transportselskapene, Avinor og lufthavnene, de automatiske kjøretøytellingene og de manuelle registreringene på veg gir grunnlaget for å produsere oversiktsstatistikken, det vil si oversikter over antall reisende på alle overganger fordelt på bostedsland. Resultatene herfra brukes så for å *vekte* resultatene fra intervjuene, slik at man kan beregne reiseformål, reises varighet, overnattingsmåter og øvrige resultater fra spørreskjemaene. Dette er nødvendig fordi antall intervjuer fra grensestedene varierer svært mye. For eksempel får vi forholdsmessig langt flere intervjuer fra fergepassasjerene enn fra dem som reiser ut på en av vegovergangene.

Vektingen foregår separat for hver av de tre sesongene og for hver transportform (veg, ferge, tog, rutebuss og fly). Dessuten blir det vektet separat for Sør-Norge og Nord-Norge på veg, for Østlandet og Vestlandet på ferge, for hver grenseovergang på tog, for hvert selskap på buss og for Gardermoen lufthavn separat for fly. Endelig blir det laget egne vektingsfaktorer for noen viktige bostedsland, eventuelt grupper av bostedsland og på veg også kjøretøytype (personbil, bobil eller bil med campingvogn).

2.5.2 Om usikkerheten i resultatene

Dersom man på forhånd, før stratifisering, av ulike grunner bestemmer seg for å utelukke deler av populasjonen, betegnes dette i litteraturen som *dekningsfeil* (Salant og Dillman, 1994). I denne undersøkelsen er det noen få feilkilder av

denne typen, blant annet som en konsekvens av begrensede ressurser. Noen av de mindre veggrenseovergangene er ikke dekket av undersøkelsen, og noen er dekket i mindre grad (på grunn av ressurshensyn) enn de ideelt sett burde være. Videre dekker ikke undersøkelsen personer som besøker Norge med lystbåt, tråsykkel eller til fots, da slike besøk ikke registreres. Det er grunn til å tro at dekningsfeilene i denne undersøkelsen er beskjedne og at de ligger godt innenfor de øvrige usikkerhetsmarginer.

Ved automatiske og manuelle registreringer kan det oppstå mange typer *målefeil*. Dette kan skyldes tekniske problemer som for eksempel feil med apparatur, eller det kan skyldes dårlige værforhold, uleselige kjennemerker på biler og en rekke andre forhold. Det kan også skyldes menneskelig svikt av ulike slag. I denne undersøkelsen er det lagt stor vekt på å unngå at slike feil skal få stor betydning for resultatene.

Når det gjelder intervjuundersøkelsene spesielt, oppstår målefeilene stort sett ved at respondentene gir unøyaktige og/eller upresise svar. For å minimalisere denne feilkilden, tilstrebes en intervjusituasjon der intervjuet skjer i rolige former og uten tidspress og at skjemaets omfang er tilpasset den tiden respondenten har til rådighet. Intervjuer av bilister i fergehavnen mens de venter på å kjøre om bord, er eksempel på en god intervjusituasjon. Spørreskjemaene er utformet med tanke på klare og entydige spørsmål og er basert på mange års erfaringer. Intervjukorpset består av dyktige, erfarne og språkmektige medarbeidere.

Lav svarprosent er ikke egentlig et problem i seg selv, men bare hvis dette resulterer i skjevheter i utvalget. Feil kan oppstå både ved at spørreskjemaet ikke besvares og ved at skjemaet besvares mangelfullt. Ved grenseundersøkelser på veg der respondentene vinkes inn til intervju, er svarprosenten meget høy, vanligvis omkring 90–95 prosent. Ved undersøkelser i fergehavnene, der intervjusituasjonen også er meget gunstig, ble det registrert en svarprosent på hele 94 prosent sommeren 2010. Svarprosentene for rutebusser og tog lå på et noe lavere nivå i 2010, nemlig 82 prosent for tog og 86 prosent for rutebuss. Gjennomsnittlig svarprosent i lufthavnene var 84. Svarprosenten beregnes som andelen av utdelte spørreskjema som returneres utfylt, helt eller delvis.

Omfanget av og fordelingen på bostedsland for fergepassasjerene bygger på data fra fergeselskapene. Disse regnes generelt for å være av god kvalitet. En ulempe er det at vi ikke får gode omfangstall fra de landene som har få turister med ferge til Norge (med unntak for ett selskap), fordi disse ofte inkluderes i restkategorien «andre land». Som tidligere nevnt er svarprosenten høy. Generelt regnes derfor kvaliteten på fergestatistikken som god, men det tas likevel forbehold om betydelige usikkerheter for de landene der det er få reisende til Norge.

For trafikken på veg er kvaliteten på totalstatistikken god, men utvalgsteknikken vil alltid føre med seg usikkerhet i anslagene. Størst absolutt usikkerhet er knyttet til tallene for gjester fra Sverige og Finland, der relativt små feilanslag i estimatene for reiseformål og reisens varighet kan gi betydelige absolutte feilanslag på anslått reiseomfang. For vegtrafikken fra disse landene antas det en usikkerhet på +/- 6 – 10 prosent. Spesielt gjelder dette grenseovergangen ved Svinesund, hvor det er en del usikkerhet i fordelingen mellom feriegjester og andre reisende, spesielt for det svenske markedet. Det er derfor et behov for å forbedre datagrunnlaget på veg gjennom flere tellinger og intervjuer.

Grunnlaget for undersøkelsen på jernbane og rutebuss er generelt bra. Imidlertid ligger det alltid en usikkerhet i det faktum at antallet tog og busser som det intervjues på, er begrenset.

Fordelingen på bostedsland, reiseformål og estimatene for oppholdets varighet for flypassasjerene hentes dels fra Avinors reisevaneundersøkelser, dels fra våre egne undersøkelser på lufthavnene som har rutetrafikk med utlandet. Avinors undersøkelser er svært omfattende og gir et godt grunnlag for blant annet nasjonsfordeling. Disse suppleres med våre egne undersøkelser, der vi bruker det samme skjema som vi bruker for gjestene som kommer med andre transportmidler. En må likevel huske at reisevaneundersøkelsene på fly er utvalgsundersøkelser og derfor belagt med usikkerhet. På grunn av at ankomster med fly har et stort omfang, kan selv små relative feilanslag utgjøre betydelige absolutte feil.

I tabellene i denne rapporten er tallene avrundet til tusen enheter, i noen tabeller er enheten hundre. *Tallet 0 brukes når antallet er mindre enn 500 respektive 50.* Såpass spesifiserte oppgaver kan imidlertid gi inntrykk av en nøyaktighet som ikke er reell. *Når tallene refereres, bør man derfor avrunde dem ytterligere.*

3 Hovedresultater for hele året 2010

I dette kapitlet gis en samlet oversikt over den utenlandske forretnings- og ferietrafikken til Norge for hele året 2010. Oversikten gis vesentlig i form av tabeller og figurer i dette kapitlet, mens det er mer fyldig kommentartekst til tallene for vintersesongen og sommersesongen separat i hhv. kapittel 4 og 5. Tallene presentert her er endelige.

3.1 Totaloversikt for utenlandske besøk og gjestedøgn

Rundt 6,6 millioner besøkende kom til Norge i 2010. Av disse var i underkant av 4,8 millioner overnattingsgjester, mens 1,4 millioner var dagsbesøkende. I tillegg kom ca 411 000 cruisepassasjerer på besøk til en eller flere norske havner

Tabell 3.1: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge i 2010. Enhet = 1000.

Table 3.1: Foreign business and holiday travel in Norway 2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway. Refer to Table A in the report Summary for row category translation.

	I alt	Veg	Ferge	Cruise	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	6 578	2 820	1 038	411	2 182	127
- På dagsreise	1 400	1 001	213		174	12
- Cruisepassasjerer*	411			411		
- Overnattingsgjester	4 767	1 819	824		2 008	115
-- på tjenestereise	1 064	229	66		747	22
-- på feriereise	3 703	1 590	758		1 261	93
Gjestedøgn i alt	31 346	8 995	7 721		14 050	580
- på tjenestereise	5 257	913	462		3 774	108
- på feriereise	26 089	8 082	7 259		10 276	472
Motorkjøretøyer i alt	1 284	1 018	202			
- Personbiler	1 188	1 000	188			
- Bobiler	58	50	8			
- Biler m/camp.vogn	21	18	3			
- Turbusser	17	14	3			

TØI rapport 1135/2011

*Merk at tall for cruisepassasjerer gjelder utenlandske passasjerer som har hatt ett eller flere besøk i norske havner.

Det var en økning på 10 prosent i antallet overnattingsgjester i 2010 fra året før, og antallet på 4,8 millioner er det høyeste som noen gang er registrert. Det var en økning for reisende med alle transportmidler. Økningen var størst for reisende med fly.

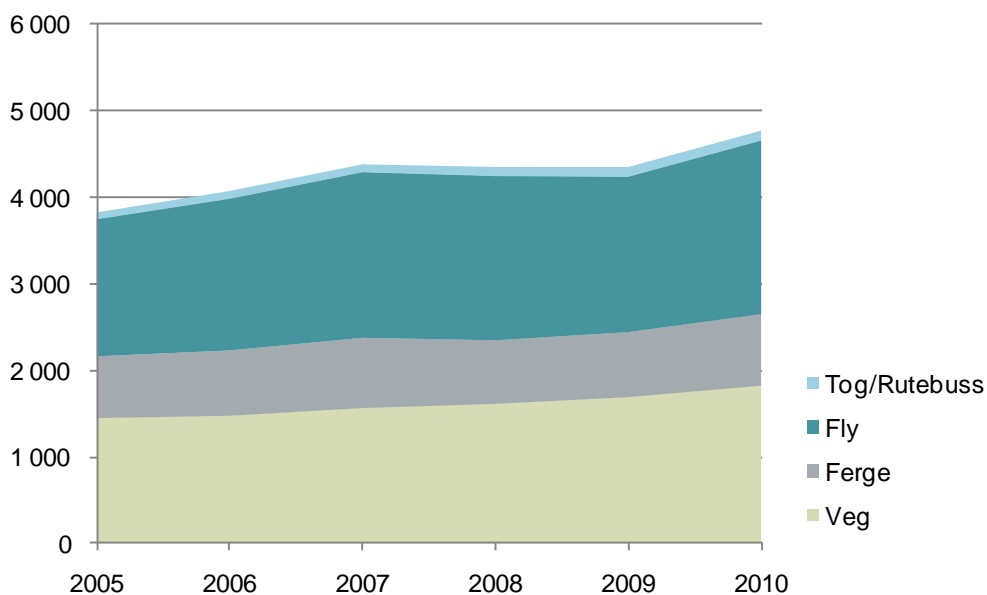
Tabell 3.2: Utenlandske overnattingsgjester i Norge 2005-2010 etter transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000.

Table 3.2: Foreign overnight visitors in Norway, 2005-2010, by transport mode upon departure (in thousands).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i% 2009-2010
I alt	3 824	4 070	4 377	4 347	4 346	4 767	10
Veg	1 447	1 474	1 562	1 610	1 688	1 819	8
Ferge	709	750	808	731	748	824	10
Fly	1 588	1 756	1 916	1 901	1 798	2 008	12
Tog/Rutebuss	80	91	92	106	113	115	2

TØI rapport 1135/2011

I perioden 2005 til 2010 har økningen i antall ankomster vært størst for reisende med fly. Reisende på veg har også hatt jevn og stabil vekst.

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.1: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge i perioden 2005- 2010 etter transportmåte. Tusen ankomster.

Figure 3.1: Foreign business and holiday travel in Norway 2005- 2009 (thousand arrivals) by mode of transport. (From top to bottom graph area: Train and scheduled bus, airplane, ferry and road traffic).

Det var vekst i både den utenlandske ferietrafikken og yrkes- og forretningstrafikken til Norge i 2010. Yrkes- og forretningstrafikken er igjen på veg opp etter en kraftig nedgang i 2009. I alt foretok utlendingene over 31 millioner overnattinger i Norge i 2010.

Tabell 3.3: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge 2006–2010. Enhet = 1000.

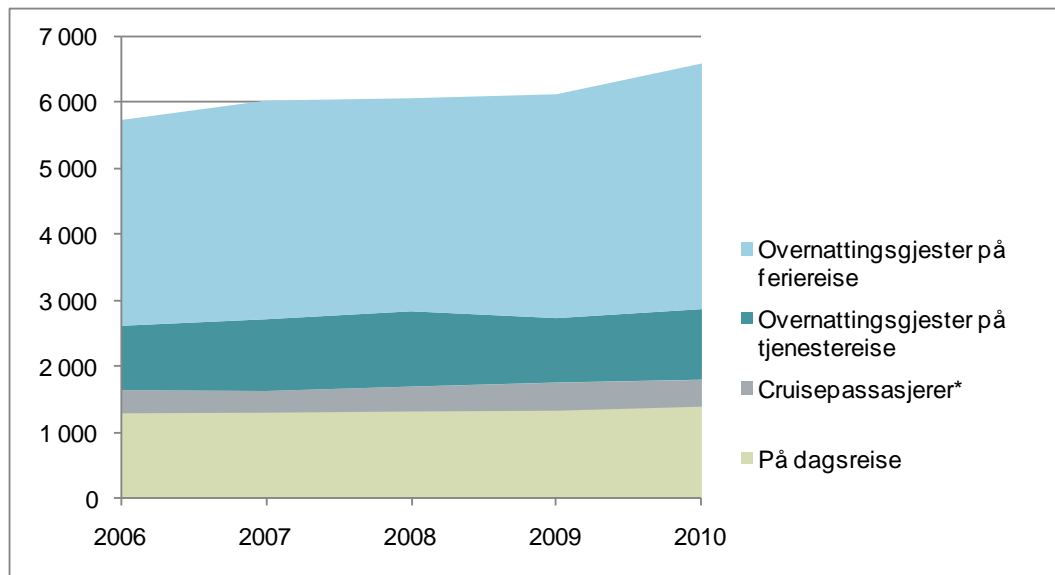
Table 3.3: Foreign business and holiday travel in Norway, 2006–2010 (in thousands). Border registration when departing Norway. Refer to Table A in the report Summary for row category translation.

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
Ankomster i alt	5 738	6 017	6 054	6 114	6 578	8
- På dagsreise	1 298	1 308	1 326	1 338	1 400	5
- Cruisepassasjerer*	355	332	381	430	411	-4
- Overnattingsgjester	4 070	4 377	4 347	4 346	4 767	10
-- på tjenestereise	970	1 082	1 135	971	1 064	10
-- på feriereise	3 101	3 296	3 212	3 375	3 703	10
Gjestedøgn i alt	27 215	29 169	28 726	28 802	31 346	9
- på tjenestereise	4 458	4 975	5 614	4 859	5 257	8
- på feriereise	22 757	24 194	23 112	23 943	26 089	9
Motorkjøretøyer i alt	1 088	1 160	1 153	1 218	1 284	5
- Personbiler	1 013	1 076	1 060	1 125	1 188	6
- Bobiler	41	50	55	56	58	4
- Biler m/camp.vogn	20	21	21	21	21	1
- Turbusser	14	13	17	16	17	9

TØI rapport 1135/2011

*Antall cruisepassasjerer i 2006 omfatter alle som har besøkt Oslo havn og/eller Bergen havn. Fra og med 2007 omfatter antall cruisepassasjerer alle som har besøkt en eller flere norske havner

Veksten i antall ankomster perioden 2006 til 2010 har i første rekke kommet for overnattende feriegjester. Antallet cruisepassasjerer har også økt.

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.2: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge i perioden 2006- 2010 etter type reise. Tusen ankomster.

Figure 3.2: Foreign business and holiday travel in Norway 2006- 2009 (thousand arrivals) by type of travel. (From top to bottom graph area: Holiday overnight guests, business overnight guest, cruise passengers, day visitors).

Den største absolutte veksten i antall overnattingsgjester kom fra Tyskland og Sverige i 2010. Mange europeiske markeder har også hatt god relativ vekst, som Belgia, Sveits og Russland, samt USA. En god del markeder har nå også passert nivået i det tidligere toppåret 2007.

Tabell 3.4: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland 2006–2010 og etter transportmiddel ved utreise for året 2010. Enhet = 1000.

Table 3.4: Foreign overnight visitors in Norway 2006–2010 and by country of residence and transport mode upon departure (2010) (in thousands).

	2006	2007	2008	2009	2010			
					2010	Endring i % 2009–2010	Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	4 070	4 377	4 347	4 346	4 767	10	2 643	2 124
Sverige	1 027	1 087	1 130	1 239	1 336	8	1 050	286
Danmark	555	576	571	539	545	1	376	169
Finland	243	254	260	239	250	5	200	50
Storbritannia	373	376	341	302	307	2	17	290
Nederland	172	197	195	188	194	3	96	98
Belgia	42	42	40	37	51	38	9	42
Frankrike	119	133	127	128	133	4	20	113
Tyskland	626	650	603	617	730	18	499	231
Italia	63	65	60	62	69	11	14	55
Sveits	45	46	39	41	49	18	10	39
Østerrike	21	27	27	28	31	12	12	19
Spania	65	79	77	68	74	9	5	69
Polen	90	156	202	188	206	10	101	105
Russland	41	45	64	69	82	18	60	22
Europa ellers	216	206	231	198	256	29	104	152
USA	163	177	136	132	160	21	1	159
Japan	37	32	29	25	28	10	0	28
Øvrige land	172	229	215	246	266	8	69	197

TØI rapport 1135/2011

Besøkende fra Tyskland stod for en betydelig andel av veksten i antall gjestedøgn med 1,3 millioner flere enn året før. Det er også vekst i antallet gjestedøgn fra bosatte i Sverige og i mange land både i og utenfor Europa.

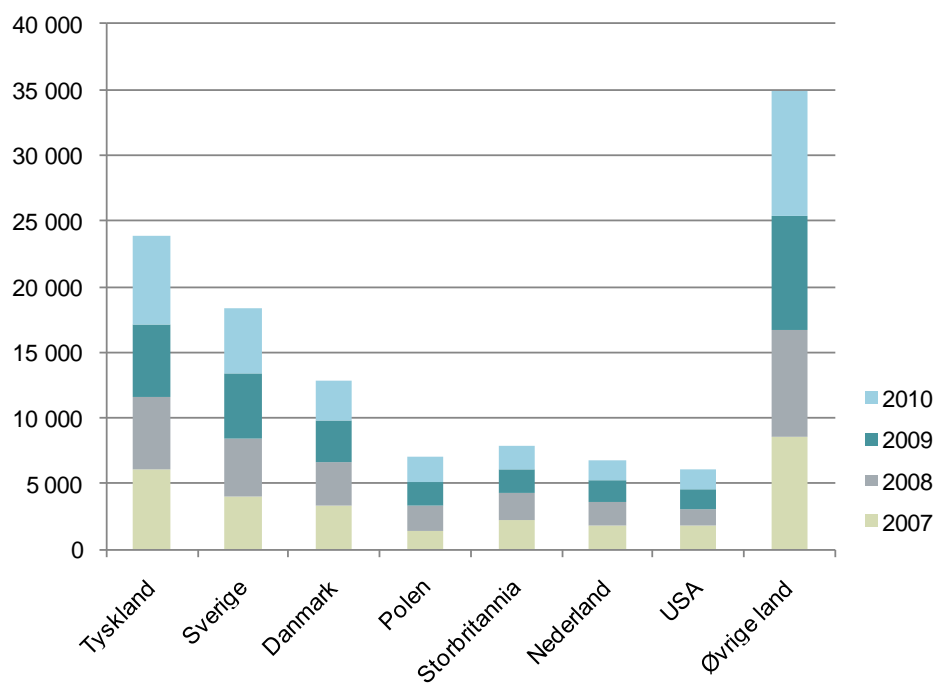
Tabell 3.5: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland 2007–2010 og gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende og gjestedøgn etter transportmiddel ved utreise 2010. Enhet for gjestedøgn = 1000.

Table 3.5: Foreign guest nights in Norway by country of residence 2007–2010 and average number of guest nights per traveller and guest nights by mode of transport upon departure 2010 (in thousands).

	2007	2008	2009	2010				
				2010	Gj. ant. døgn	Endring i % 2009–2010	Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	29 169	28 726	28 802	31 346	6,6	9	16 716	14 630
Sverige	4 064	4 397	4 896	5 034	3,8	3	3 867	1 167
Danmark	3 279	3 342	3 137	3 140	5,8	0	2 301	839
Finland	915	959	936	1 013	4,0	8	706	307
Storbritannia	2 250	2 086	1 730	1 860	6,1	8	184	1 676
Nederland	1 771	1 851	1 646	1 581	8,2	-4	958	623
Belgia	310	284	256	309	6,1	21	87	222
Frankrike	1 061	997	987	1 014	7,6	3	228	786
Tyskland	6 046	5 549	5 512	6 817	9,3	24	5 284	1 533
Italia	498	421	447	507	7,4	13	142	365
Sveits	351	292	333	400	8,2	20	95	305
Østerrike	195	194	222	235	7,6	6	102	133
Spania	698	627	547	539	7,3	-1	51	488
Polen	1 395	2 000	1 753	1 955	9,5	12	794	1 161
Russland	362	434	460	542	6,6	18	317	225
Europa ellers	1 866	1 842	1 857	2 126	8,3	14	975	1 151
USA	1 790	1 344	1 422	1 539	9,6	8	6	1 533
Japan	141	138	141	134	4,9	-5	0	134
Øvrige land	2 196	1 969	2 520	2 601	9,8	3	619	1 982

TØI rapport 1135/2011

Til sammen i perioden 2007-2010 har tyskere stått for 24 millioner gjestedøgn i Norge, svensker drøyt 18 millioner, og danskene nesten 13 millioner gjestedøgn. Bosatte i Polen, Storbritannia, Nederland og USA bidro med mellom 6 og 8 millioner gjestedøgn for hvert land. Bosatte i øvrige land hadde til sammen 35 millioner gjestedøgn i Norge i perioden.

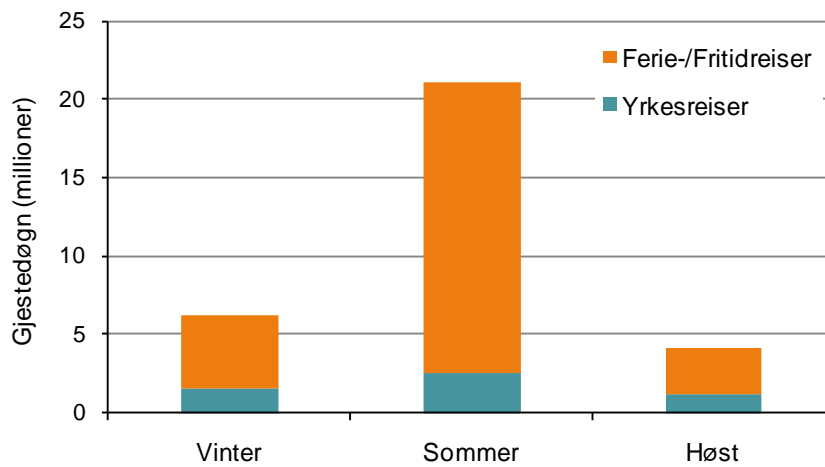

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.3: Utenlandske gjestedøgn i Norge i perioden 2007- 2010 etter bostedsland. Tusen gjestedøgn.

Figure 3.3: Foreign guest nights in Norway 2007- 2010 (thousand guest nights) by country of residence.

Forretningstrafikken er relativt jevnt fordelt over året, mens drøyt 70 prosent av feriegjestedøgnene er knyttet til sommersesongen (mai–september).

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.4: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge i 2010 etter sesong. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.4: Foreign business and holiday travel in Norway 2010 (million guest nights) by season. (Winter, summer, and autumn seasons. Upper column section: holiday; lower: business).

Overnatting hos slekt og venner er fortsatt den vanligste overnattingsformen (målt i andel gjestedøgn), men det er også mange overnattinger på hotell og på hytte blant utenlandske gjester på besøk i Norge.

Tabell 3.6: Utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge med bil, turbuss, tog/rutebuss og fly, etter overnattingsmåte. 2008–2010. Prosent. N = antall gjestedøgn i tusen.

Table 3.6: Distribution of foreign guest nights for all guests departing Norway by car, coach, rail/bus or air, by type of accommodation, 2008–2010, (per cent), (N=number of guest nights, in thousands).

	2008	2009	2010		
	I alt	I alt	I alt	Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt (N)	100 (28 726)	100 (28 802)	100 (31 346)	100 (16 716)	100 (14 630)
Hotell	21	19	22	15	29
Pensjonat, kro, vandrerhjem etc.	4	5	4	3	8
Campinghytte	5	7	5	9	2
Telt, bobil, bil m/campingvogn på campingplass	10	9	8	16	1
Fri camping	4	4	4	8	1
Leid hytte	15	16	16	21	4
Egen eller lånt hytte	5	5	5	7	3
Slekt og venner	25	26	26	16	38
Hurtigruten	2	3	3	1	5
Annet	9	7	7	4	9

TØI rapport 1135/2011

3.2 Ferie- og fritidsreiser

Utenlandske feriegjester er i gjennomsnitt en uke (sju døgn) i Norge. De som reiser med ferge og fly er her lengst.

Tabell 3.7: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge 2008–2010 og fordelt etter transportmiddel ved utreise 2010. Enhet = 1000.

Table 3.7: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, 2008–2010, and by mode of transport upon departure, 2010 (in thousands).

	2008	2009	2010	2010			
	I alt	I alt	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Feriegjester som overnatter	3 213	3 375	3 703	1 591	758	1 261	93
Gjestedøgn	23 112	23 943	26 089	8 082	7 259	10 276	472
Gj. ant. døgn i Norge	7,2	7,1	7,0	5,1	9,6	8,1	5,1

TØI rapport 1135/2011

De to siste årene har ferie- og fritidstrafikken fra utlandet, målt i antall ankomster, vokst betydelig. Veksten har, i absolutte tall, vært sterkest for feriegjester fra Sverige og Tyskland, men også flere andre markeder har hatt økning.

Tabell 3.8: Utenlandsk ferietrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster for overnattingsgjester 2005–2010. Enhet = 1000.

Table 3.8: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of arrivals for overnights visitors, 2005–2010 (in thousands).

	Antall ankomster						Endring i % 2009–2010
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
I alt	2 913	3 101	3 296	3 213	3 375	3 703	10
Sverige	715	775	796	820	955	1 038	9
Danmark	445	433	449	439	433	443	2
Finland	221	203	214	214	200	213	6
Storbritannia	201	244	235	203	194	191	-2
Nederland	133	132	155	152	154	153	-1
Belgia	27	27	26	24	23	32	35
Frankrike	90	95	106	99	105	109	4
Tyskland	514	526	544	496	527	629	19
Italia	47	46	48	42	47	53	11
Sveits	37	37	37	30	34	40	18
Østerrike	19	17	21	20	21	24	15
Spania	47	55	65	61	56	58	3
Polen*		74	129	163	155	158	2
Russland	25	35	37	48	53	62	17
Europa ellers	186	153	146	168	135	184	36
USA	103	111	120	85	92	117	27
Japan	31	27	20	16	18	22	23
Øvrige land	74	111	148	133	167	177	6

TØI rapport 1135/2011

*Polen er regnet med under "Europa ellers" i årene 2004-2005

Antallet utenlandske gjestedøgn for ferietrafikken økte med ni prosent fra 2009 til 2010. Tyskland, alpeilandene, Russland og USA har hatt størst vekst i ferietrafikken til Norge i 2010, mens Nederland har hatt en liten nedgang.

Tabell 3.9: Utenlandsk ferietrafikk i Norge etter bostedsland. Antall gjestedøgn 2005–2010. Enhet = 1000.

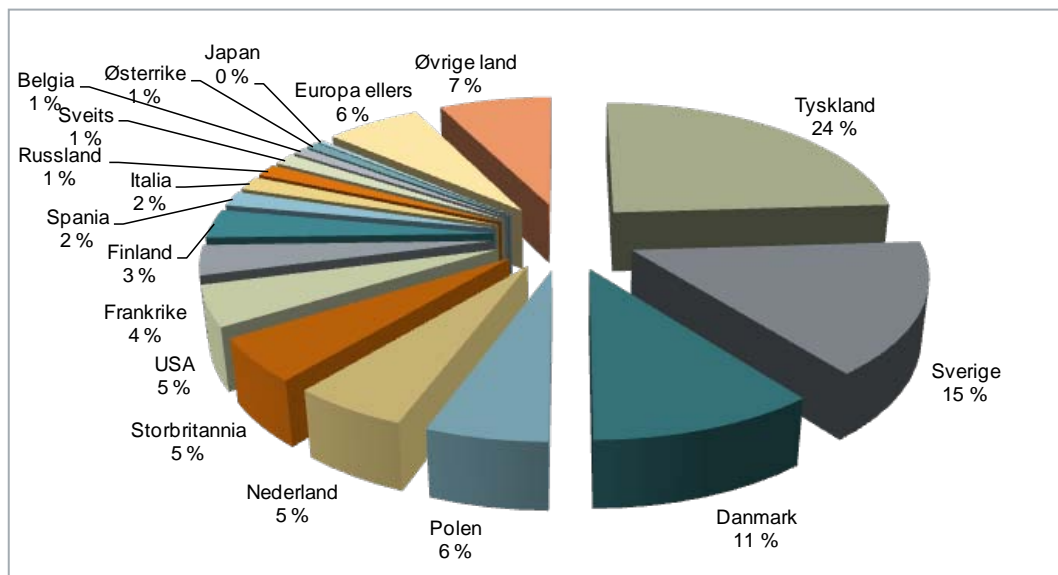
Table 3.9: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of guest nights, 2005–2010 (in thousands).

	Antall gjestedøgn						Endring i % 2009–2010
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
I alt	21 761	22 757	24 194	23 112	23 943	26 089	9
Sverige	2 848	3 090	3 189	3 289	3 925	4 028	3
Danmark	2 994	2 776	2 800	2 828	2 745	2 761	1
Finland	790	682	759	797	800	885	11
Storbritannia	1 592	1 875	1 701	1 448	1 281	1 337	4
Nederland	1 361	1 411	1 579	1 654	1 493	1 413	-5
Belgia	240	246	267	242	213	239	12
Frankrike	757	906	932	855	898	915	2
Tyskland	5 307	5 286	5 468	4 917	4 999	6 266	25
Italia	429	410	419	343	382	435	14
Sveits	351	304	313	257	304	360	18
Østerrike	161	134	167	160	187	208	11
Spania	524	550	607	504	476	462	-3
Polen*		808	1 177	1 617	1 481	1 478	0
Russland	209	268	277	317	334	379	13
Europa ellers	1 871	1 421	1 423	1 389	1 424	1 640	15
USA	1 119	1 318	1 383	1 002	1 084	1 242	15
Japan	118	116	87	79	93	91	-2
Øvrige land	1 090	1 156	1 646	1 414	1 824	1 950	7

TØI rapport 1135/2011

*Polen er regnet med under "Europa ellers" i 2005

Tyske feriereisende stod for 24 prosent av utenlandske feriegjestedøgn i Norge i 2010, mens svenske og danske turister stod for henholdsvis 15 og 11 prosent.

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.5: Gjestedøgn for utenlandske feriereisende etter bostedsland. 2010. Prosentandel.

Figure 3.5: Foreign guest nights for holiday travellers, by country of residence, 2010 (Percentage share).

Svenske og finske feriegjester kommer som oftest direkte til Norge med bil på en av vegovergangene, mens for dansker og tyskere med bil er ferge den mest foretrukne reisemåte. Flyet er viktigst for feriegjester fra Storbritannia og mer fjerntliggende land.

Tabell 3.10: Antall ankomster for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. 2010. Enhet = 1000.

Table 3.10: Arrivals of foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, by country of residence and mode of transport upon departure, 2010 (in thousands).

	I alt	Prosent	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	3 703	100	1 591	758	1 261	93
Sverige	1 038	28	854	20	104	61
Danmark	443	12	101	245	93	4
Finland	213	6	185	0	27	0
Storbritannia	191	6	3	12	172	3
Nederland	153	4	50	41	60	2
Tyskland	629	17	150	323	152	4
Europa ellers	720	19	247	55	408	12
Øvrige land	316	8	1	62	245	7

TØI rapport 1135/2011

Om lag 30 prosent av ferieovernattingene skjer hos slekt eller venner, og 23 prosent på hotell, pensjonat og lignende. Mange ferieovernattinger foretas også i hytte og på campingplass. Denne fordelingen av overnattinger etter overnattingsmåte er ganske stabil over tid.

Tabell 3.11: Andel utenlandske gjestedøgn for alle feriegjester etter overnattingsmåte. 2007-2010. Prosent. N =Antall gjestedøgn (enhet=1000).

Table 3.11: Foreign holiday travel in Norway by accommodation type. Number of guest nights 2007–2010 (per cent). N=number of guest nights in thousands.

	2007	2008	2009	2010	Antall gjestedøgn 2010 (N)
I alt	100	100	100	100	26 089
Hotell*	23	18	17	18	4 590
Pensjonat, kro, vandrerhjem etc.		4	4	5	1 250
Campinghytte	16	6	6	5	1 418
Telt, bobil, bil m/campingvogn på campingplass **		11	10	9	2 325
Fri camping	4	5	5	5	1 190
Leid hytte	17	16	17	18	4 779
Egen eller lånt hytte	4	5	5	4	1 183
Slekt og venner	30	28	29	30	7 730
Hurtigruten***		2	4	3	740
Annet	6	5	3	3	884

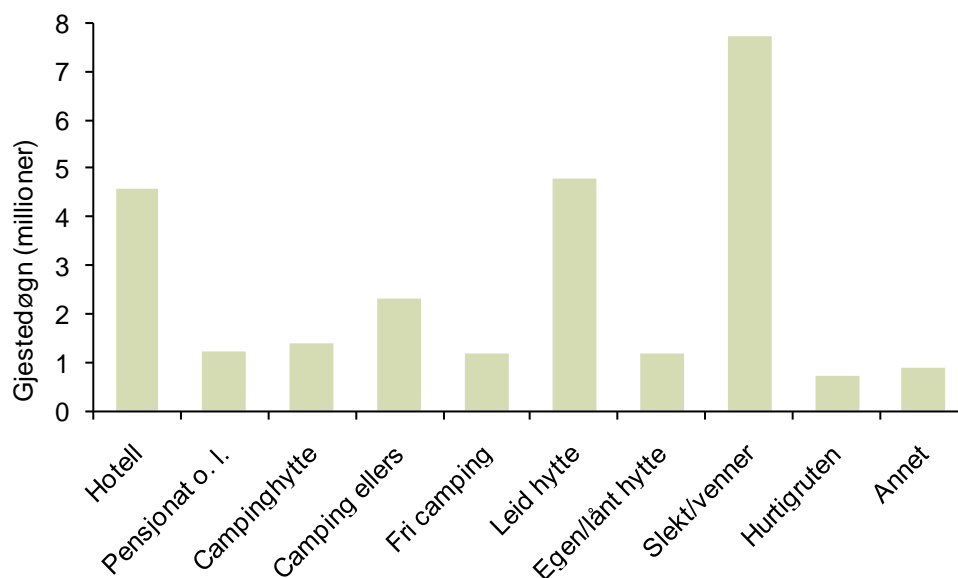
TØI rapport 1135/2011

*Pensjonat o.l. er regnet under "Hotell" i 2007

** Telt, bobil og bil med campingvogn på campingplass er regnet under "Campinghytte" i 2007

***Hurtigruten er regnet under "Annet" i 2007

Antall overnattinger for feriegjestene fordelt på overnattingsmåte viser at det var nesten åtte millioner utenlandske overnattinger hos slekt eller venner, nesten seks millioner overnattinger på leid, lånt eller egen hytte, og 4,6 millioner overnattinger på hotell i 2010.

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.6: Gjestedøgn for utenlandske feriegjester etter overnattingsmåte. 2010. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.6: Foreign guest nights for holiday travelers, by type of accommodation, 2010 (million guest nights).

Nesten 2 000 flere utenlandske bobiler og 1 600 flere turbusser krysset grensen til Norge i 2010 enn i 2009. Det er vekst i alle tre typer turistkjøretøyer på veg i 2010 i forhold til året før.

Tabell 3.12: Antall utenlandske bobiler, biler med campingvogn og turbusser utreist fra Norge etter registreringsland. 2009-2010.

Table 3.12: Number of foreign motor home vehicles, cars with caravans and foreign-registered tour coaches departing Norway, by country of residence, 2009–2010.

	2009			2010		
	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser
I alt	56 300	20 800	15 400	58 400	21 000	17 100
Sverige	12 000	6 500	7 000	13 000	7 200	8 400
Danmark	1 600	3 600	800	1 600	3 700	1 100
Finland	12 500	1 100	900	12 500	1 100	900
Nederland	4 600	3 100	700	4 400	3 100	500
Tyskland	14 800	4 800	2 600	16 100	4 600	2 500
Øvrige land	10 800	1 700	3 400	10 800	1 300	3 700

TØI rapport 1135/2011

Over en halv million reisende med utenlandske turbusser stod til sammen for 2,3 millioner gjestedøgn i Norge 2010. Tilsvarende gjestedøgnsvolum for reisende med bobiler og biler med campingvogn var henholdsvis 2,1 og 0,8 millioner.

Tabell 3.13: Utenlandske bobiler, biler med campingvogn og turbusser utreist fra Norge. Gjennomsnittlig personbelegg, antall ankomster, gjennomsnittlig oppholdstid i Norge og antall gjestedøgn. 2010.

Table 3.13: Number of foreign motor home vehicles, cars with caravans and foreign-registered tour coaches departing Norway. Average number of persons per vehicle, number of arrivals, average number of guest nights during the stay in Norway and total number of guest nights. 2010.

	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser
Antall kjøretøyer	58 400	21 000	17 100
Gj. snittlig personbelegg	2,5	2,6	30
Antall ankomster	146 000	54 600	513 000
Gj. ant. døgn i Norge	14,1 netter	14,5 netter	4,5 netter
Antall gjestedøgn	2 059 000	792 000	2 309 000

TØI rapport 1135/2011

3.3 Forretnings- og tjenestereiser

Yrkes- og forretningstrafikken til Norge er i fred med å ta seg opp igjen etter et kraftig fall i 2009. Men for de fleste land har antallet gjestedøgn ennå ikke passert nivået i 2008, og forretningstrafikken fra USA og Japan fortsatt på veg ned.

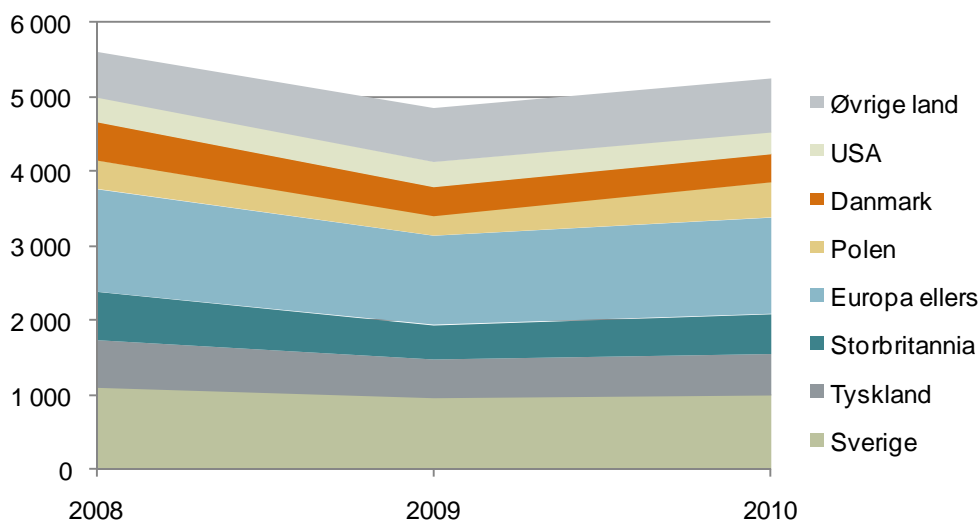
Tabell 3.14: Utenlandsk forretningstrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for overnattingsgjester. 2008–2010. Enhet = 1000.

Table 3.14: Foreign business travel in Norway by country of residence. Arrivals and guest nights for overnight guests, 2008–2010 (in thousands).

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010
I alt	1 135	971	1 064	10	5 614	4 859	5 257	8
Sverige	310	284	298	5	1 108	971	1 006	4
Danmark	132	105	102	-3	514	392	379	-3
Finland	46	39	38	-2	162	136	128	-6
Storbritannia	137	108	117	8	638	449	523	16
Nederland	44	35	41	19	197	153	168	10
Belgia	16	13	19	44	42	43	70	63
Frankrike	28	23	24	4	142	89	99	11
Tyskland	108	90	101	13	632	513	551	7
Italia	17	14	16	10	78	65	72	11
Sveits	9	7	9	20	35	29	40	38
Østerrike	8	7	7	3	34	35	27	-23
Spania	16	12	16	38	123	71	77	8
Polen	39	33	48	47	383	272	477	75
Russland	16	17	20	21	117	126	163	29
Europa ellers	63	58	71	22	453	466	486	4
USA	50	40	43	7	342	338	297	-12
Japan	13	8	6	-22	59	48	43	-10
Øvrige land	83	78	88	13	555	696	651	-6

TØI rapport 1135/2011

For de fleste land er det på ny vekst i yrkes- og forretningstrafikken til Norge etter en markant ”knekk” i 2009.

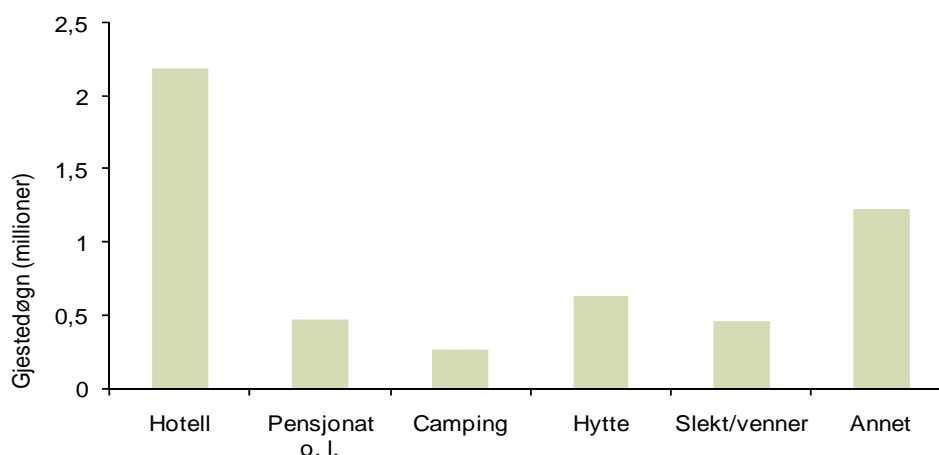

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.7: Gjestedøgn for utenlandske forretningsreisende etter bostedsland. 2008-2010. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.7: Foreign guest nights for business travellers, by country of residence, 2008-2010 (million guest nights).

Hotell er den viktigste overnattingsformen for utenlandske yrkes- og forretningsreisende i Norge. Disse gjestene stod for til sammen ca 2,2 millioner gjestedøgn på norske hoteller i 2010.

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.8: Gjestedøgn for utenlandske forretningsreisende etter overnattingsmåte. 2010. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.8: Foreign guest nights for business travellers, by accommodation type, 2010 (million guest nights).

3.4 Dagsreiser og cruisetrafikk

Det var en økning i antall dagsreiser med ferge til Norge i 2010, om lag 60 000 flere enn i 2009. Nesten 40 000 flere svensker tok en dagstur til Norge i 2010 enn året før. Ca én million av turene skjer via passering av veggrenseovergangene, rundt 200 000 med ferge og nesten like mange med fly, tog eller buss.

Tabell 3.15: Utenlandske dagsreiser i Norge etter bostedsland. 2008–2010 og etter transportmiddel ved utreise 2010. Enhet = 1000.

Table 3.15: Foreign day trippers in Norway by country of residence 2008–2010, and transport mode upon departure 2010 (in thousands).

	I alt			Endring i % 2009–2010	Transportmiddel ved utreise 2010		
	2008	2009	2010		Ferge	Veg	Fly/tog/ rutebuss
I alt	1 326	1 338	1 400	5	213	1 001	186
Sverige	808	840	878	5	13	805	60
Danmark	131	111	122	10	77	7	38
Finland	154	141	152	8	0	144	8
Storbritannia	24	18	16	-9	1	0	15
Tyskland	120	137	138	0	112	15	11
Øvrige land	89	91	94	3	10	30	54

TØI rapport 1135/2011

Tallet på cruiseturister som besøkte én eller flere norske havner i 2010 er beregnet til 411 000, litt færre enn året før. Antall skipsanløp i havnene økte imidlertid og er det høyeste som noen gang er målt.

Tabell 3.16: Cruisetrafikken i norske havner. Tallet på skipsanløp og antall utenlandske passasjerer. Beregnede tall. 2003–2010.

Table 3.16: Cruise traffic in Norwegian harbours. Number of ship arrivals and number of foreign passengers. Estimated counts, 2003-2010.

År	Antall skipsanløp	Antall passasjerer*
2003	1 358	254 000
2004	1 401	302 000
2005	1 497	324 000
2006	1 504	355 000
2007	1 452	332 000
2008	1 633	381 000
2009	1 572	430 000
2010	1 647	411 000

TØI rapport 1135/2011

Datakilder: Cruise Norway, Oslo Havnevesen og Bergen Havnevesen

*"Antall passasjerer" i årene 2003-2006 er antall cruisepassasjerer som har besøkt enten Oslo, Bergen eller eventuelt begge disse havner. For årene 2007-2010 gjelder "antall passasjerer" de som har besøkt en eller flere norske havner

Det kommer cruiseturister til Norge fra mange land, men Storbritannia og Tyskland er i særklasse de to største markedene. Tyskland er nå det cruisemarkedet som har sterkest vekst, mens de fleste andre land har en nedgang fra 2009.

Tabell 3.17: Antall utenlandske cruisepassasjerer etter bostedsland. Beregnede tall. 2005–2010.

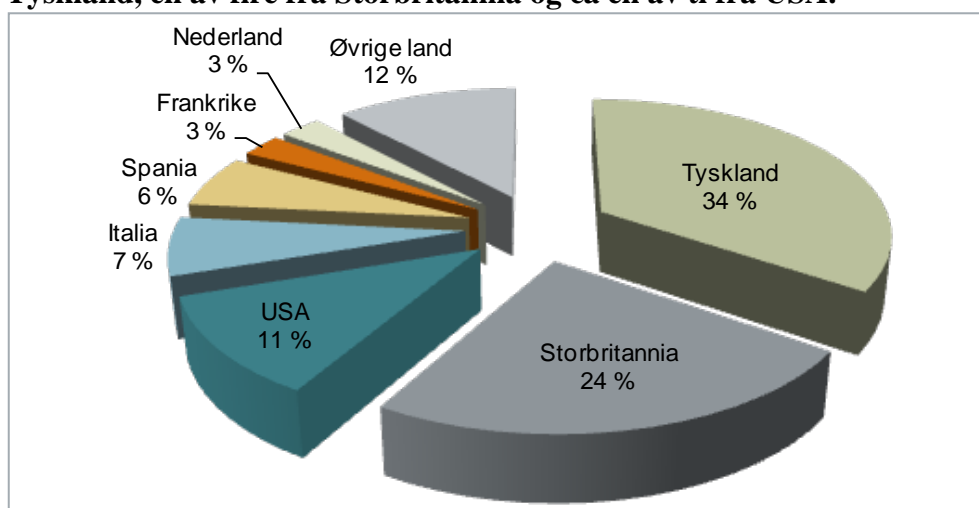
Table 3.17: Cruise traffic in Norwegian harbours. Foreign passengers by country of residence. Estimated counts, 2005-2010.

Bostedsland	Antall cruisepassasjerer*					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
I alt	324 000	355 000	332 000	381 000	430 000	411 000
Tyskland	89 000	96 000	82 000	95 000	116 000	142 000
Storbritannia	90 000	97 000	96 000	115 000	118 000	98 000
USA	61 000	60 000	46 000	45 000	50 000	47 000
Italia	20 000	23 000	25 000	25 000	34 000	28 000
Spania	14 000	17 000	23 000	28 000	31 000	25 000
Frankrike	8 000	10 000	11 000	11 000	13 000	11 000
Nederland	4 000	4 000	5 000	8 000	14 000	11 000
Øvrige land	38 000	48 000	44 000	54 000	54 000	49 000

TØI rapport 1135/2011

* "Antall cruisepassasjerer" i årene 2005-2006 er antall cruisepassasjerer som har besøkt enten Oslo, Bergen eller eventuelt begge disse havner. For år 2007-2009 gjelder antall passasjerer de som har besøkt en eller flere norske havner

Om lag én av tre utenlandske cruisepassasjerer i Norge kommer fra Tyskland, én av fire fra Storbritannia og ca én av ti fra USA.

TØI rapport 1135/2011

Figur 3.9: Markedsandel for utenlandske cruisepassasjerer etter bostedsland. Beregnede tall. 2010. Prosentandel.

Figure 3.9: Market share of cruise traffic in Norwegian harbours. Foreign passengers by country of residence. Estimated counts, percentage share 2010.

4 Hovedtall for vintersesongen 2010

4.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn

Tabell 4.1 viser hovedresultatene fra vintersesongen 2010.

Det kom nesten 1,5 millioner utenlandske reisende til Norge i de fire første månedene i 2010. Av disse var det 1,1 millioner overnattingsgjester, som er en økning på to prosent i forhold til året før.

Tabell 4.1: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge vintersesongen 2010. Enhet = 1000.

Table 4.1: Foreign business and holiday travel in Norway, winter season 2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	1 472	644	276	518	34
- På dagsreise	358	252	59	43	4
- Overnattingsgjester	1 114	392	217	475	30
-- på tjenestereise	327	68	15	235	9
-- på feriereise	787	324	202	240	21
Gjestedøgn i alt	6 232	1 816	1 437	2 837	142
- på tjenestereise	1 506	233	98	1 134	41
- på feriereise	4 726	1 583	1 339	1 703	101

TØI rapport 1135/2011

Omtrent en halv million besøkende reiste til Norge med fly vinteren 2010. Fly er klart den viktigste transportmåten for yrkes- og forretningsreisende, 72 prosent av dem brukte fly ved utreise fra Norge vinteren 2010. Feriereisende er derimot i langt større grad bilturister, to tredeler kom enten via veggrenseovergangene eller med bil på ferge.

Til sammen tilbrakte utenlandske besøkende drøyt 6,2 millioner gjestedøgn i landet fra januar til april 2010. Det er om lag tre prosent mer enn i 2009. Feriemarkedet er klart dominerende målt i antall gjestedøgn, siden omtrent tre av fire (76 prosent) utenlandske gjestedøgn tilbrakt vinteren 2010 var med ferie og fritid som hovedformål.

Tabell 4.2 viser utviklingen i besøket for vintersesongen i perioden 2006-2010. Etter en sterk nedgang i antallet forretningsreisende vinteren 2009, er det i 2010 beregnet at antallet nå er omtrent tilbake på 2008-nivå. Når det gjelder feriereiser, har det vært en mindre nedgang på én prosent sammenlignet med vinteren 2009.

Tabell 4.2: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge vintersesongene 2006–2010. Enhet = 1000.

Table 4.2: Foreign business and holiday travel in Norway, winter seasons 2006-2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
Ankomster i alt	1357	1 416	1 515	1 456	1 472	1
På dagsreise	364	360	383	365	358	-2
Overnattingsgjester	993	1 056	1 131	1 091	1 114	2
-- på tjenestereise	273	307	337	294	327	11
-- på feriereise	720	749	794	797	787	-1
Gjestedøgn i alt	5 518	5 769	6 044	6 060	6 232	3
- på tjenestereise	1 082	1 285	1 398	1 302	1 506	16
- på feriereise	4 436	4 484	4 646	4 758	4 726	-1

TØI rapport 1135/2011

Tabell 4.3 og 4.4 viser henholdsvis antall overnattingsgjester og gjestedøgn for vintersesongene 2006-2010 etter bostedsland. Når det gjelder antall overnattingsgjester totalt var det en vekst på to prosent fra vinteren 2009 til vinteren 2010. Tyskland og Finland hadde sterkest relativ vekst i antall overnattingsgjester i Norge vinteren 2010, mens det kom færre fra Danmark og USA.

Tabell 4.3: Utenlandske overnattingsgjester i Norge vintersesongene 2006–2010 etter bostedsland. Enhet = 1000.

Table 4.3: Foreign overnight visitors in Norway, winter seasons 2006–2010, by country of residence (in thousands).

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009– 2010
I alt	993	1 056	1 131	1 091	1 114	2
Sverige	328	337	351	351	351	0
Danmark	240	234	255	238	230	-3
Finland	34	35	35	31	36	14
Storbritannia	98	107	105	101	106	4
Nederland	27	28	30	27	27	0
Tyskland	92	89	98	85	99	17
Polen	16	37	43	46	48	4
Europa ellers	98	110	132	135	137	1
USA	25	27	24	22	21	-6
Øvrige land	35	52	58	55	59	7

TØI rapport 1135/2011

Besøkende fra Sverige og Danmark har til sammen mer enn 40 prosent av gjestedøgnene i vintersesongen, selv om det var en klar nedgang i antall gjestedøgn blant besøkende fra begge land i 2010 (tabell 4.4). Tyskland, Storbritannia, og til dels Polen er også viktige markeder for reiselivsnæringen i vintersesongen, og alle disse tre landene hadde flere gjestedøgn vinteren 2010 enn

vinteren året før. Det var også en vekst i antall gjestedøgn blant besøkende i kategoriene "Europa ellers" (utover europeiske land spesifisert i tabellen) og "Øvrige land" (verden ellers, utenom Europa og USA).

Tabell 4.4: Utenlandske gjestedøgn i Norge vintersesongene 2006–2010 etter bostedsland. Enhet = 1000.

Table 4.4: Foreign guest nights in Norway, winter seasons 2006–2010, by country of residence (in thousands).

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
I alt	5 518	5 769	6 044	6 060	6 232	3
Sverige	1 215	1 260	1 288	1 528	1 397	-9
Danmark	1 389	1 281	1 429	1 342	1 248	-7
Finland	123	136	1 39	114	125	10
Storbritannia	587	593	606	522	599	15
Nederland	172	161	156	149	145	-3
Tyskland	654	639	706	614	714	16
Polen	110	309	349	367	467	27
Europa ellers	722	777	747	820	824	-4
USA	208	197	180	179	161	-10
Øvrige land	338	416	444	425	552	30

TØI rapport 1135/2011

4.2 Feriereisende og skiturister

Tabell 4.5 viser *feriebaserte* ankomster og gjestedøgn i vintersesongene 2008-2010. De viktige svenske og danske vinterferiemarkedene viste en klar nedgang (henholdsvis ni og sju prosent) i 2010 målt i antall gjestedøgn. Derimot var det en sterk vekst i antall britiske og tyske feriegjestedøgn i vintersesongen 2010, etter en klar nedgang for disse markedene i vintersesongen 2009. Den polske ferie- og fritidstrafikken har også økt i perioden 2008-2010, trolig pga. blant annet flere polske bosatte i landet (f eks vennebesøk eller slektsbesøk kombinert med ferie).

Tabell 4.5: Utenlandsk ferietrafikk i Norge vintersesongene 2008-2010 etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for ferierende overnattingsgjester. Absolutte tall og endring fra 2009 til 2010 i prosent. Enhet = 1000

Table 4.5: Foreign holiday travel in Norway, winter seasons 2008-2010 by country of residence. Number of arrivals and guest nights for overnight guests (in thousands)

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
I alt	794	797	787	-1	4 646	4 758	4 726	-1
Sverige	256	267	261	-2	1 015	1 273	1 139	-11
Danmark	218	206	193	-6	1 325	1 243	1 135	-9
Finland	18	16	18	9	77	65	68	5
Storbritannia	60	64	63	-2	391	369	406	10
Nederland	17	17	16	-4	117	113	103	-9
Tyskland	67	61	69	13	547	502	564	12
Polen	34	37	35	-4	274	292	332	14
Europa ellers	81	86	91	6	511	559	564	1
USA	10	11	10	-10	93	92	97	5
Øvrige land	33	32	31	-3	296	250	318	27

TØI rapport 1135/2011

Om lag 48 prosent av alle overnattingsgjester som kom til Norge på vinterferie i 2009, oppga at de var på skiferie. Dette tilsvarer rundt regnet 378 000 skiturister, som tilbrakte i alt 2,3 millioner gjestedøgn i Norge vinteren 2010. Tabell 4.6 og figurene 4.1 og 4.2 omhandler dette turistsegmentet. Alle skiturister er med enten de har brukt bil og liknende eller kollektive transportmidler på reisen fra Norge.

For skituristene skjedde 73 prosent av overnattingene på enten leid, lånt eller egen hytte (tabell 4.6). Leid hytte er dominerende som overnattingsform for turister på skiferie i Norge, og utgjorde 69 prosent 2010. Rundt 20 prosent av overnattingene skjedde på hotell eller pensjonat, mens kun to prosent av overnattingene var hos slekt eller venner.

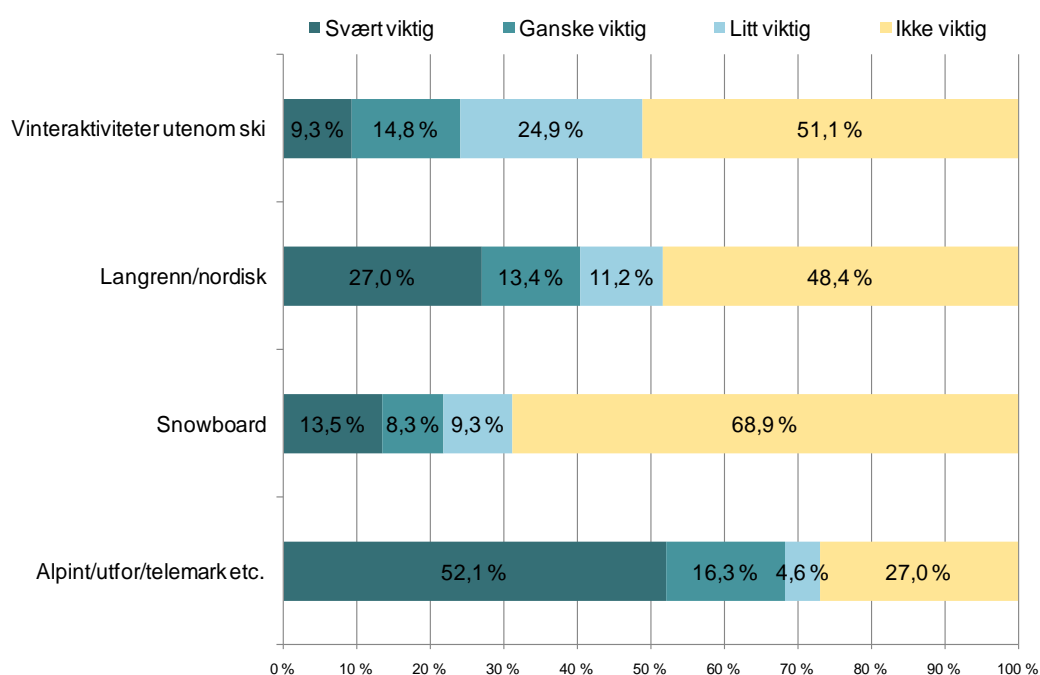
Tabell 4.6: Overnattingsmåte og gjennomsnittlig antall netter for utenlandske skiturister i Norge vintersesongen 2010 etter bostedsland. Prosent.

Table 4.6: Distribution of accommodation type for tourists on skiing holiday in Norway, winter season 2010, by country of residence (percent)

Overnattingsmåte	Bostedsland				
	I alt	Sverige	Danmark	Tyskland	Øvrige land
I alt	100	100	100	100	100
Hotell	14	21	11	11	26
Pensjonat, kro, vandrehjem etc.	6	13	3	7	14
Leid hytte	69	35	76	72	51
Egen eller lånt hytte	4	15	4	6	1
Slekt og venner	2	14	0	2	3
Annet	5	2	6	2	5
Gj. ant. døgn i Norge	7,0	6,4	6,4	8,6	8,2
Antall respondenter (n)	974	45	681	109	139

TØI rapport 1135/2011

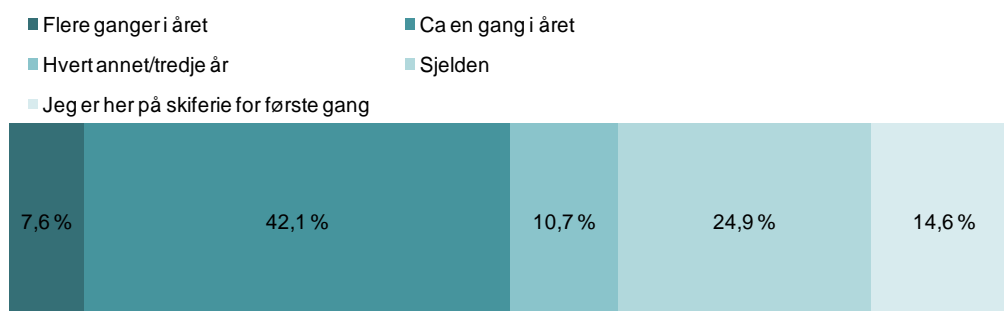
Over halvparten av skituristene mener at alpinksjoring, utfor eller telemarkkjoring på ski er svært viktig for dem under ferien i Norge (figur 4.1). 27 prosent sier det samme om langrenn/nordisk skigåing, mens 14 prosent mener at snowboard er svært viktig som aktivitet på skiferien i Norge. Andre vinteraktiviteter utenom ski har betydning også, men er mindre viktige enn ski/snowboard/alpintaktivitetene.

TØI rapport 1135/2011

Figur 4.1 : Grad av viktighet av ulike aktiviteter for skiturister, vintersesongen 2010. Prosent.

Figure 4.1: Degree of importance of various activities for ski tourists, winter season 2010 (per cent). (Ledger, left to right: Not important, Somewhat important, Quite important, Very important)

TØI rapport 1135/2011

Figur 4.2 : Besøksfrekvens for skiturister til Norge, vintersesongen 2010. Prosent.

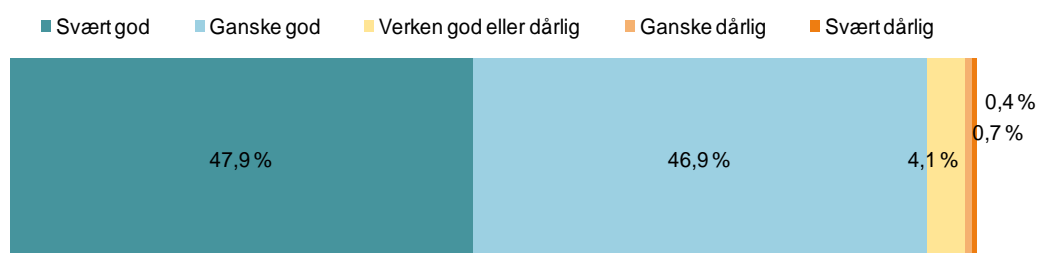
Figure 4.2: Visitor frequency for ski tourists to Norway, winter season 2010 (per cent). (Ledger, left to right: Several times a year, About once a year, Every 2-3 years, Seldom, I am in Norway for the first time on a skiing holiday)

Som det fremgår av figur 4.2, er nesten halvparten av de utenlandske skituristene på skiferie i Norge minst én gang i året. Det er bare ca 15 prosent som er førstegangsbesøkende, mens om lag en firedel oppgir at de sjelden er på skiferie i Norge.

4.3 Andre aspekter ved reisen og de reisende i vintersesongen

Fra et markedsføringssynspunkt er det viktig å måle tilfredshet og lojalitet for de besøkende til Norge. I vintersesongen ble det derfor stilt tre spørsmål som angår dette, og resultatene er presentert i dette avsnittet.

Som det er vist i figur 4.3 nedenfor, så er turistene gjennomgående ganske godt eller svært godt fornøyd med besøket til Norge. Nesten halvparten (48 prosent) av de besøkende oppfatter ferien i Norge som svært god, og nesten like mange (47 prosent) oppfatter denne som ganske god. Kun litt over én prosent oppfatter denne som dårlig eller svært dårlig.

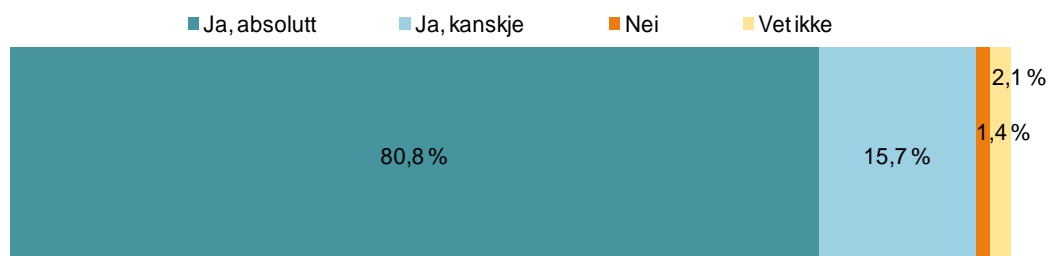
TØI rapport 1135/2011

Figur 4.3 : Vurdering av besøket i Norge, vintersesongen 2010. Prosent.

Figure 4.3: Evaluation of the visit to Norway, winter season 2010 (per cent). (Ledger, left to right: Very Good, Quite good, Neither good nor bad, Quite bad, Very bad)

Dette bekrefter også resultatene fra Gjesteundersøkelsen de senere år, dvs. at en stor andel av de som har tilbrakt ferien i Norge oppfatter denne som god eller svært god.

Et annet mål på tilfredshet er om de besøkende kan tenke seg å anbefale et besøk til Norge til andre (figur 4.4). Hele 81 prosent rapporterte at de absolutt kunne tenke seg å anbefale et besøk, mens ca 16 prosent kanskje kunne tenke seg det. Svært få, bare drøyt én prosent, ville ikke anbefale besøk til Norge til andre.

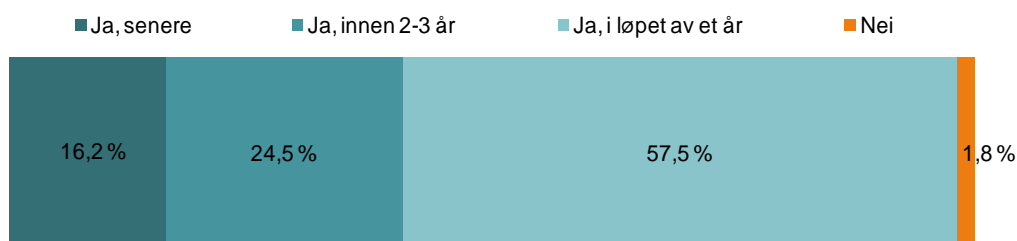
TØI rapport 1135/2011

Figur 4.4 : Ønske om å anbefale besøk til Norge til andre, vintersesongen 2010. Prosent.

Figure 4.4: Wish to recommend a visit to Norway to others, winter season 2010 (per cent). (Ledger, left to right: Yes, absolutely; yes, maybe; No; Do not know)

Det er altså en ganske høy grad av tilfredshet med ferien i Norge, og dette er stabilt over tid, noe som er meget positivt.

Et relatert aspekt er også lojalitet til Norge som feriemål. Intensjon om gjenbesøk er normalt et godt mål på det. Figur 4.5 viser hvordan turistene har besvart spørsmål om de planlegger å komme tilbake til Norge.

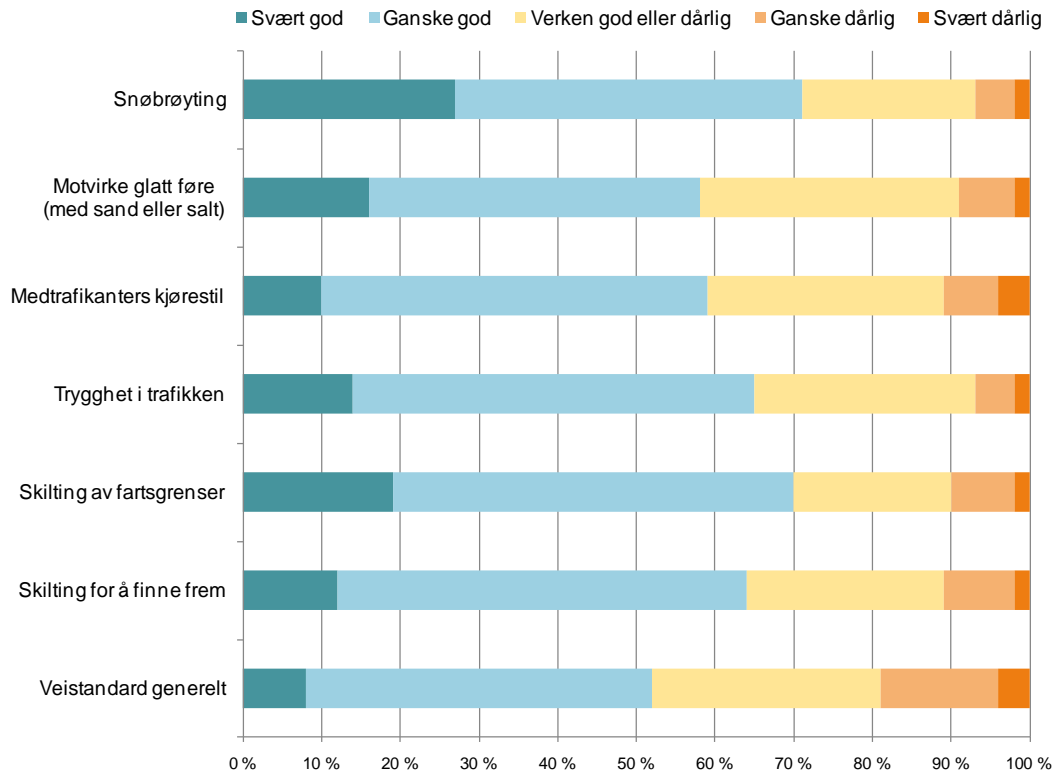
TØI rapport 1135/2011

Figur 4.5 : Ønske om å komme tilbake på ferie Norge, vintersesongen 2010. Prosent.

Figure 4.5: Wish to return for another visit to Norway, winter season 2010 (per cent). (Ledger, left to right: Yes, later; Yes, within 2-3 years, Yes, within a year; No)

Hele 58 prosent av turistene rapporterer at de kan tenke seg å komme tilbake til Norge i løpet av et år, og ytterligere 25 prosent at de gjerne vil returnere hit innen 2-3 år. Bare ca to prosent mener at de ikke vil komme tilbake.

Bilturistene ble også bedt om å vurdere en del aspekter ved veg- og kjøreforhold ved besøket i Norge (Figur 4.6). Vurderingene er gjennomgående ganske gode som det fremgår av figuren, og godt over halvparten oppfatter forholdene som gode og svært gode på de ulike aspektene. Ingen aspekter kommer direkte dårlig ut. Best vurdering får spørsmålet om snøbrøyting, mens lavest andel fornøyde gjelder generell vegstandard.

TØI rapport 1135/2011

Figur 4.6: Vurdering av veg- og kjøreforhold i Norge, vintersesongen 2010. Prosent.

Figure 4.6: Evaluation road and driving conditions in Norway, winter season 2010 (per cent). (Ledger, left to right: Very Good, Quite good, Neither good nor bad, Quite bad, Very bad)

Samlet sett kan resultatene presentert i dette avsnittet sies å være svært positive for reiselivsnæringen og andre berørt av tursime i Norge, med høy grad av tilfredshet og høy lojalitet blant de turistene som besøkte Norge vinteren 2010.

5 Hovedtall for sommersesongen 2010

I dette kapitlet presenteres tall for sommersesongen (mai–september) 2010 og sammenligninger med tidligere år hvor det er aktuelt.

5.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn

5.1.1 All utenlandsk ferie- og forretningstrafikk for alle transportmidler

Gjesteundersøkelsen dekker, som tidligere nevnt, alle transportformer og både ferie- og forretningsreiser. Totaltallene for sommersesongen 2010 er gjengitt i tabell 5.1.

Sommeren 2010 kom det drøyt 3,5 millioner utenlandske besøkende til Norge, eksklusive cruisepassasjerer. Dette er vel 400 000 flere enn året før. Blant de besøkende var rundt 700 000 på dagsreise, og mesteparten av disse reiste enten via veggrenseovergangene eller med ferge. Av de ca 2,8 millioner overnattingsgjestene reiste omtrent 40 prosent ut på veg og omtrent like mange med fly. I tillegg reiste drøyt en halv million ut med ferge og 56 000 med enten tog eller rutebuss.

Tabell 5.1: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge sommersesongen 2010. Enhet = 1000.

Table 5.1: Foreign business and holiday travel in Norway, summer season 2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	3 507	1 615	626	1 202	64
- På dagsreise	696	496	102	91	6
- Overnattingsgjester	2 811	1 119	524	1 111	58
-- på tjenestereise	461	100	29	325	7
-- på feriereise	2 350	1 019	495	786	51
Gjestedøgn i alt	21 021	6 128	5 736	8 826	331
- på tjenestereise	2 530	456	198	1 839	37
- på feriereise	18 491	5 672	5 538	6 987	294
Motorkjøretøyer i alt Antall kjø					
- Personbiler	633	521	112		
- Bobiler	56	49	7		
- Biler m/camp.vogn	20	17	3		
- Turbusser	11	9	2		

TØI rapport 1135/2011

Mesteparten av turisttrafikken med private kjøretøyer var med personbil (633 000 biler) som transportmiddel, mens 56 000 bobiler og 20 000 biler med campingvogn krysset grensen til Norge i løpet av sommersesongen 2010. Reisende med 11 000 rutebusser besøkte også Norge sommeren 2010.

I tillegg til utenlandske reisende med egen bil, ferge, fly, tog eller buss var også om lag 411 000 cruisepassasjerer Norge i 2010, som er ca 19 tusen færre enn året før (tabell 5.2). Det tilsvarer en nedgang på ca fire prosent siden 2009, men antallet er likevel høyere enn i 2008 og tidligere år.

Tabell 5.2: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge sommersesongene 2006–2010. Enhet = 1000.

Table 5.2: Foreign business and holiday travel in Norway, summer seasons 2006-2010 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
Ankomster i alt	3029	3167	3079	3 559	3 918	10
- På dagsreise	628	629	626	648	696	7
- Cruisepassasjerer*	355	332	381	430	411	-4
- Overnattingsgjester	2 401	2 539	2 453	2 481	2 811	13
-- på tjenestereise	420	454	494	413	462	12
-- på feriereise	1 981	2 085	1 960	2 069	2 350	14
Gjestedøgn i alt	18 388	19 728	18 943	18 869	21 021	11
- på tjenestereise	2231	2 468	2 853	2 360	2 530	7
- på feriereise	16 157	17 260	16 090	16 509	18 491	12
Motorkjøretøyer i alt						
- Personbiler	534	575	544	604	633	5
- Bobiler	39	48	52	52	56	7
- Biler m/camp.vogn	19	21	21	19	20	4
- Turbusser	9	7	11	9	11	18

TØI rapport 1135/2011

*Antall cruisepassasjerer i 2006 omfatter alle som har besøkt Oslo havn og/eller Bergen havn. Fra og med 2007 omfatter antall cruisepassasjerer alle som har besøkt en eller flere norske havner. Alle cruisepassasjerbesøk antas å ha foregått i sommersesongen.

Overnattingsgjestene stod for i overkant av 21 millioner gjestedøgn, noe som er en oppgang på ca 2,2 millioner og 11 prosent siden sommeren 2009. I all hovedsak stammer dette fra mer sommerferietrafikk, som har økt med nesten to millioner gjestedøgn og 12 prosent i 2010 siden sommeren 2009. Antall gjestedøgn fra ferie- og fritidstrafikken (18,5 millioner) var sommeren 2010 det høyeste som er registrert noen gang. Sammen med en oppgang på sju prosent i antall gjestedøgn innen yrkestrafikken til Norge ble økningen på 11 prosent totalt for antall utenlandske gjestedøgn sommeren 2010.

5.1.2 Alle overnattingsgjester

Antallet overnattingsgjester sommeren 2010 har økt gangske betydelig (13 prosent) fra sommeren 2009 (tabell 5.3). Det var flere overnattingsgjester i Norge sommeren 2010 enn noen gang, og 272 000 flere enn det tidligere toppåret 2007. Den kraftigste økningen (17 prosent) i antall overnattingsgjester kom blant reisende med fly, noe som trolig henger sammen med enda bedre rutetilbud og flere rimeligere flybilletter til Norge i 2010 enn tidligere år. Både antallet overnattingsgjester som reiste med fly og de som reiste med bil/ferge var høyere sommeren 2010 enn noen gang tidligere.

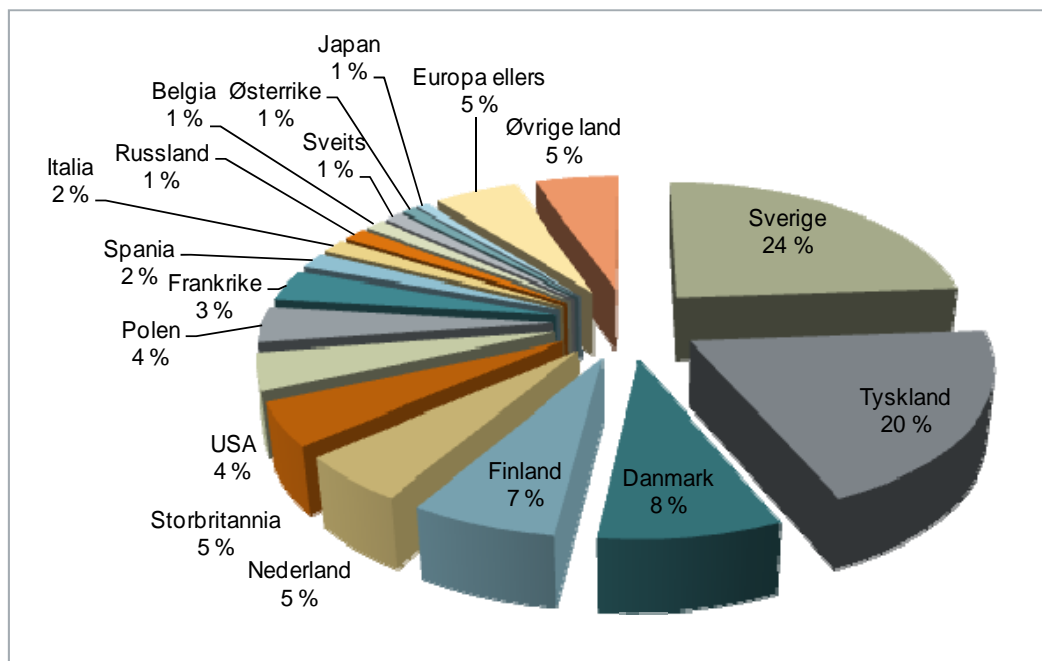
Tabell 5.3: Utenlandske overnattingsgjester i Norge sommersesongene 2005-2010 etter transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000.

Table 5.3: Foreign overnight visitors in Norway, summer seasons 2005-2010, by transport mode upon departure (in thousands).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010
I alt	2 260	2 401	2 539	2 453	2 481	2 811	13
Endring i % fra året før	5	6	6	-3	1	13	
Veg	902	903	930	959	1 015	1 119	10
Ferge	432	469	513	430	464	524	13
Fly	877	980	1 049	1 016	951	1 111	17
Tog/Rutebuss	49	49	46	49	52	58	12

TØI rapport 1135/2011

Fra figur 5.1 og tabell 5.4 fremgår det at Sverige, Tyskland og Danmark utgjør de viktigste turistmarkedene om sommeren målt i antall overnattingsgjester. Om lag én av fire overnattingsgjester kommer fra Sverige, mens 20 prosent er tyske, åtte prosent danske og sju prosent finske.

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.1: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland sommersesongen 2010. Prosentandel.

Figure 5.1: Foreign overnight visitors in Norway, summer season 2010, by country of residence (Percentage share).

Det har vært en økning i antallet overnattingsgjester fra nesten alle bostedsland vi har registrert sommeren 2010 (tabell 5.4). Over 100 000 flere tyskere kom til Norge sommeren 2010 enn året før, og det var flere overnattingsgjester enn noen gang. Antallet tyskere på overnattingsbesøk har nå passert en halv million, og de står også for den største absolutte økningen i antall overnattingsgjester. Antallet amerikanske gjester har igjen også økt etter en kraftig nedgang de siste par årene, og nærmer seg nivået fra før finanskrisen. Det har også vært en merkbar økning (40 prosent) fra andre land i Europa enn de som er spesifisert i tabellen, samt blant reisende fra Belgia, Sveits og Russland m.fl..

Tabell 5.4: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland sommersesongene 2006-2010. Enhet = 1000.

Table 5.4: Foreign overnight visitors in Norway, summer seasons 2006-2010, by country of residence (in thousands).

	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010
I alt	2 401	2 539	2 453	2 481	2 811	13
Sverige	486	496	527	620	671	8
Danmark	226	232	217	216	234	8
Finland	183	196	199	185	189	2
Storbritannia	195	193	165	138	135	-2
Nederland	123	146	142	140	146	4
Belgia	27	27	25	22	35	63
Frankrike	90	96	89	94	96	2
Tyskland	460	476	432	446	554	24
Italia	45	46	38	41	45	9
Sveits	33	32	24	27	34	24
Østerrike	16	21	20	21	24	17
Spania	43	52	46	44	51	17
Polen	59	81	123	97	114	17
Russland	27	25	33	33	42	27
Europa ellers	133	131	144	108	151	40
USA	120	131	90	88	117	33
Japan	29	24	22	18	21	18
Øvrige land	106	134	117	143	152	6

TØI rapport 1135/2011

Som presentert i tabell 5.5, er et gjennomsnittlig opphold i Norge for utenlandske overnattingsgjester en drøy uke (7,5 døgn). De som reiste ut av landet med ferger overnattet i gjennomsnitt ca 11 døgn mens de var i Norge, og flyturstene som overnattet var her nesten ni døgn i gjennomsnitt. De som reiste ut med bil på veg eller tog/buss var i landet mellom fem og seks døgn i gjennomsnitt. Mange i sistnevnte gruppe er besøkende fra Sverige eller Finland, som har relativt korte opphold.

Tabell 5.5: Gjennomsnittlig antall gjestedøgn i Norge per person. Utenlandske ferie- og forretningsreisende etter transportmiddel ved utreise. Sommersesongen 2010.

Table 5.5: Average number of guest nights in Norway per person, summer season 2010, by mode of transport upon departure. Foreign business and holiday travellers.

	I alt	Endring i % 2009-2010	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Overnattingsgjester	7,5	-1	5,5	10,9	7,9	5,7
-- på tjenestereise	5,5	-7	4,6	6,8	5,7	5,1
-- på feriereise	7,9	-1	5,6	11,2	8,9	5,8

TØI rapport 1135/2011

For øvrig fremgår det fra oversikten at besøkende på tjenestereise vanligvis har kortere opphold enn dem på feriereise. Det gjelder særlig reisende med ferge eller fly.

Oppholdstiden i Norge for overnattingsgjester er relativt stabil over tid, men var sommeren 2010 litt lavere enn i foregående år (tabell 5.6). Økningen i antallet overnattingsgjester gjorde imidlertid at antallet gjestedøgn har økt til tross for litt kortere opphold pr person. Aller størst vekst i antall gjestedøgn var det for reisende med ferge. Om lag 60 000 flere fergeturister utgjorde nesten 700 000 flere gjestedøgn (14 prosent flere) enn sommeren 2009.

Tabell 5.6: Utenlandske gjestedøgn i Norge. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende og gjestedøgn etter transportmiddel ved utreise sommersesongene 2005–2010. Enhet = 1000.

Table 5.6: Foreign guest nights in Norway, average number of guest nights per traveller, and guest-nights by mode of transport upon departure, summer seasons 2005- 2010 (thousands).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010
I alt	17 449	18 388	19 728	18 943	18 869	21 021	11
Gj. ant. døgn	7,7	7,7	7,8	7,8	7,6	7,5	-1
Veg	5 348	4 974	5 485	5 707	5 592	6 128	10
Ferge	4 726	5 038	5 341	4 585	5 028	5 736	14
Fly	7 055	8 047	8 595	8 313	7 907	8 826	12
Tog/Rutebuss	320	329	307	338	342	331	-3

TØI rapport 1135/2011

Tabell 5.7 og figur 5.2 viser fordelingen av henholdsvis antall gjestedøgn og prosentandel av totalt antall utenlandske gjestedøgn etter turistenes bostedsland. Av de vel 21 millioner gjestedøgnene tilbrakt av utenlandske besøkende i Norge stod tyskerne for den klart største andelen med 5,5 millioner gjestedøgn til sammen. Selv om antallet svenske overnattingsgjester er større enn tyske (jf tabell 5.7 med tabell 5.4 og figur 5.3) gjorde 2,5 ganger lenger oppholdslengde at tyskerne genererte mer enn dobbelt så mange gjestedøgn som svensker på besøk i Norge sommeren 2010. Bortsett fra bosatte i Tyskland og Sverige er også Danmark, Nederland, USA og Polen viktige enkeltmarkeder, med over én million gjestedøgn for hver nasjon.

Tabell 5.7: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland sommersesongene 2007-2010 og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2010. Enhet = 1000.

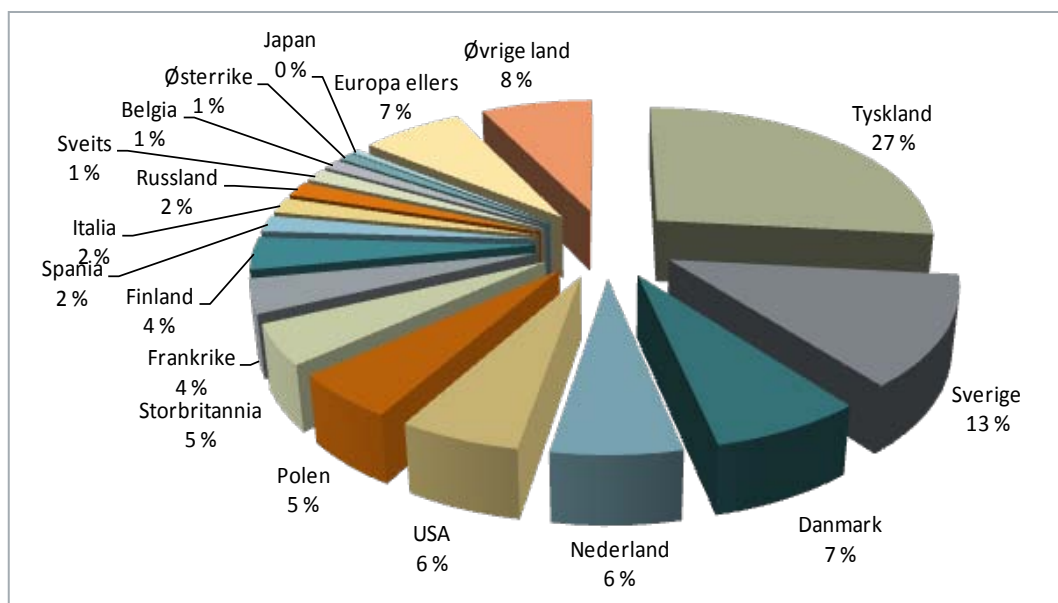
Table 5.7: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer seasons 2007–2010, and by mode of transport upon departure, summer season 2010 (thousands).

	2007	2008	2009	2010		2010				
	I alt	I alt	I alt	I alt	% endr. 2009-10	Gj. ant. døgn	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	19 727	18 943	18 869	21 021	11	7,5	6 128	5 736	8 826	331
Sverige	2 165	2 387	2 595	2 648	2	3,9	2 106	57	364	121
Danmark	1 568	1 509	1 405	1 526	9	6,5	372	668	476	10
Finland	690	731	729	781	7	4,1	647	1	132	1
Storbritannia	1 333	1 163	933	963	3	7,1	21	130	799	13
Nederland	1 492	1 570	1 386	1 308	-6	9,0	410	468	422	8
Belgia	250	227	190	247	30	7,0	34	49	158	6
Frankrike	856	791	796	818	3	8,5	197	21	594	6
Tyskland	4 838	4 386	4 389	5 599	28	10,1	1 135	3 459	986	19
Italia	392	307	339	381	12	8,6	131	6	234	10
Sveits	271	210	254	313	23	9,3	62	26	216	9
Østerrike	160	151	182	199	9	8,3	88	12	93	6
Spania	458	427	388	398	3	7,8	44	2	346	6
Polen	908	1 263	942	1 094	16	9,6	401	27	664	2
Russland	220	285	282	371	32	8,9	207	0	162	2
Europa ellers	1 258	1 294	1 257	1 456	16	9,6	266	437	690	63
USA	1 451	1 013	1 043	1 220	17	10,4	0	5	1 199	16
Japan	112	109	103	102	-1	4,9	0	0	100	2
Øvrige land	1 305	1 140	1 686	1 597	-5	10,5	7	368	1 191	31

TØI rapport 1135/2011

Relativt sett har tyskerne også økt sitt antall gjestedøgn i Norge betydelig (28 prosent oppgang), mens russerne har stått for den største relative økningen (32 prosent oppgang) med nesten 90 000 flere gjestedøgn i forhold til året før.

Tyskerne stod for drøyt et av fire (27 prosent) gjestedøgn tilbrakt av utenlandske besøkende i Norge sommeren 2010, mens svenskene stod for ca 13 prosent av gjestedøgnene (figur 5.2). Til sammen utgjorde tyske og svenske gjestedøgn altså 40 prosent av samtlige utenlandske gjestedøgn. Danske, nederlandske og amerikanske besøkende stod for henholdsvis sju, seks og seks prosent av gjestedøgnene. Overnattingsgjester fra Storbritannia, Polen og USA representerer også betydelige gjestedøgnsvolumer om sommeren.

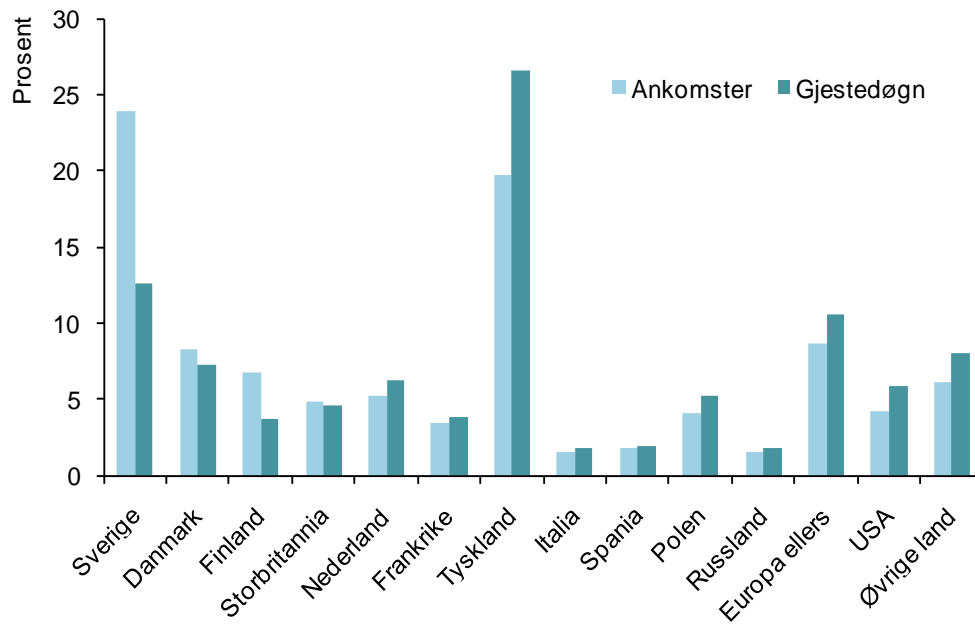

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.2: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland. Sommersesongen 2010. Prosentandel.

Figure 5.2: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer season 2010 (percentage share).

Stort sett er det noenlunde samsvar mellom andelen ankomster og andelen gjestedøgn for de ulike nasjonalitetene i sommersesongen 2010 (figur 5.3). Besøkende fra de nordiske land (utenom Island) har gjerne kortere oppholdstid enn gjennomsnittet for alle land, slik at andelen ankomster er høyere enn andelen gjestedøgn for nordiske overnattingsgjester. For andre land er forholdet stort sett omvendt, og turister fra Tyskland skiller seg ut pga. relativt lang oppholdstid kombinert med stort antall overnattingsgjester i forhold til besøkende fra våre naboland.

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.3: Utenlandske ankomster (overnattingsgjester) og gjestedøgn i Norge etter bostedsland. Sommersesongen 2010. Prosent.

Figure 5.3: Foreign arrivals (overnight visitors) and guest nights in Norway by country of residence, summer season 2010 (per cent). (Arrivals left column, guest nights right.)

Fordelingen av antall gjestedøgn på overnattingsform (tabell 5.8) er ganske stabil over tid, med noen mindre endringer fra år til år. Nesten ett av fire (24 prosent) gjestedøgn tilbringes hos slekt eller venner, mens ca ett av fem gjestedøgn tilbringes på hotell. Andelen gjestedøgn på leid hytte har gått litt opp de senere år, mens andelen for telt, campingvogn eller bobil har gått ned noen få prosent siden 2008. Det er også verdt å merke seg at mellom 40-50 prosent av gjestedøgnene foregår utenom registrert kommersiell overnatting. Det vil si hos slekt eller venner, camping utenom (større) campingplasser, i egen, lånt eller privatleid hytte, etc., overnattingsformer som ikke blir fanget opp av SSBs overnattingsstatistikk.

Tabell 5.8: Utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge med bil, turbuss, tog/rutebuss og fly, etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2008–2010. Prosent. N = antall gjestedøgn i tusen.

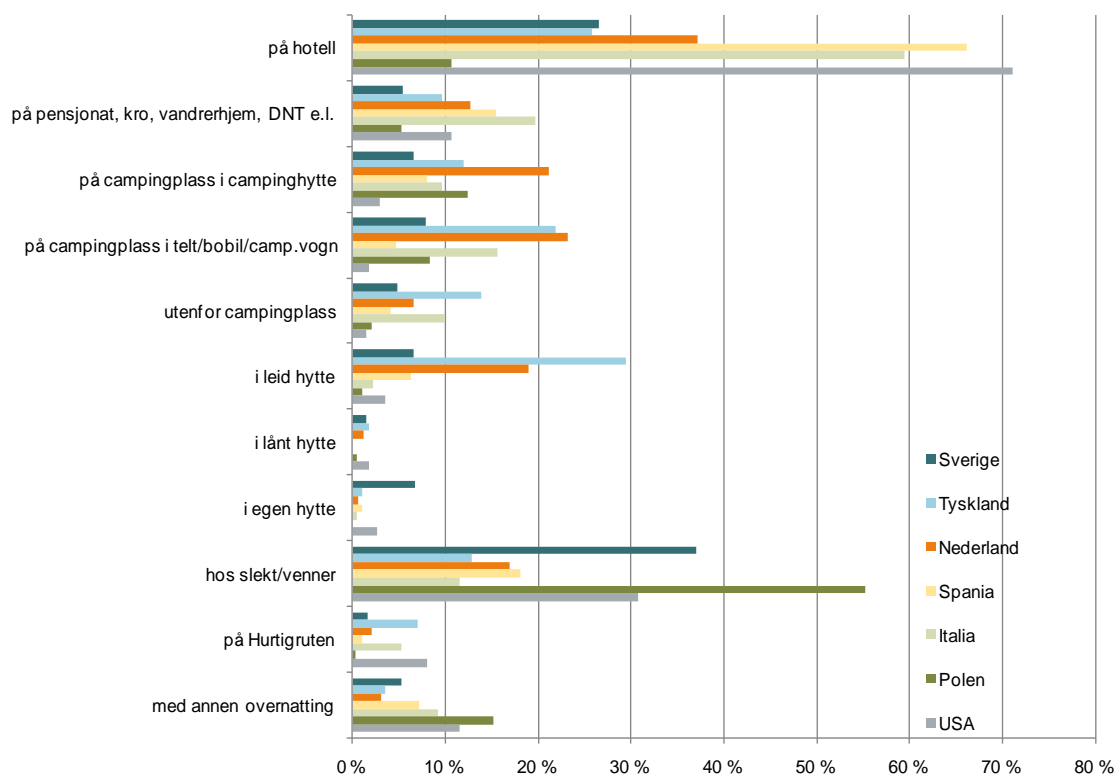
Table 5.8: Distribution of foreign guest nights for all guests departing Norway by car, coach, rail/bus or air, by type of accommodation, summer seasons 2008–2010, (per cent), (N=number of guest nights, in thousands).

	2008	2009	2010			
			I alt	I alt	I alt	Bil/ferge/ turbuss
I alt (N)	100 (18 943)	100 (18 869)	100 (21 021)	100 (11 864)	100 (331)	100 (8 826)
Hotell	22	20	20	14	18	29
Pensjonat, kro, vandrerhjem etc.	4	4	5	3	12	7
Campinghytte	7	7	7	10	1	2
Telt, bobil, bil m/campingvogn på campingplass	14	13	11	18	5	2
Fri camping	6	7	5	9	6	2
Leid hytte	10	12	14	21	2	4
Egen eller lånt hytte	5	5	5	6	3	4
Slekt og venner	22	23	24	14	42	35
Hurtigruten	3	3	3	1	2	6
Annet	7	6	6	4	9	9

TØI rapport 1135/2011

Det er ulik fordeling av gjestedøgn på overnattingsmåte etter hvilken transportmåte som brukes. For eksempel er 29 prosent av flyturistenes gjestedøgn tilbrakt på hotell, mens tilsvarende for turister med bil/ferge/turbuss er 14 prosent. De som reiser med tog eller rutebuss, som ofte kommer fra eller via Sverige, har en tendens til å velge overnatting hos slekt eller venner (42 prosent av gjestedøgnene). Overnatting på hytte eller campingplass har klart størst andel blant dem som har reist med bil/ferge/turbuss.

Det er også noen forskjeller de ulike nasjonalitetene imellom mht. valg av overnattingsform (figur 5.4). Merk at denne oversikten viser prosentandelen av gjestene fra de ulike land som har benyttet den aktuelle overnattingsformen, og ikke andelen gjestedøgn som i tabell 5.8. Svensker og polakker bor sjeldnere på hotell enn andre, mens disse gjerne benytter seg av overnatting hos slekt eller venner. Gjester fra Tyskland eller Nederland bruker gjerne camping eller hytte, mens gjester mer langveisfra (Italia, Spania, USA) er de som oftest tar inn på hotell.

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.4: Overnattingsform for overnattingsgjester etter type overnatting benyttet og nasjonalitet. Sommersesongen 2010. Prosent.

Figure 5.4: Type of accommodation for overnight visitors by type of accommodation used and nationality, summer season 2010 (per cent).

5.2 Ferie- og fritidsreiser

Ferie- og fritidsmarkedet er fortsatt klart viktigst når det gjelder utenlandske besøkende til Norge. Overnattende ferieturister stod for ca 2,35 millioner ankomster, som utgjorde 83 prosent av det totale antall ankomster av overnattende besøkende, og 18,5 millioner gjestedøgn, som var 87 prosent av totalantallet gjestedøgn (tabell 5.9). Norge er altså først og fremst et *feriereisemål* når det gjelder utenlandske besøkende. Rundt én million av de ferierende reiste via grenseovergangene på veg, mens nesten 800 000 reiste via flyplassene, og en halv million på ferge.

Tabell 5.9: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge sommersesongene 2008–2010 og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2010. Enhet = 1000.

Table 5.9: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, summer seasons 2008–2010, and by mode of transport upon departure, summer season 2009 (in thousands).

	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010	2010			
					I alt	I alt	I alt	Veg
Feriegjester som overnatter	1 960	2 069	2 350	14	1 019	495	786	51
Gjestedøgn	16 090	16 509	18 491	12	5 672	5 538	6 987	294
Gj. ant. døgn i Norge	8,2	8,0	7,9	-1	5,6	11,2	8,9	5,8

TØI rapport 1135/2011

Tabell 5.10: Antall ankomster for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland sommersesongene 2007–2010 og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2010. Enhet = 1000.

Table 5.10: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of arrivals for overnight guests, summer seasons 2007–2010, and by mode of transport upon departure, summer season 2010 (in thousands).

	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010	2010	
						Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	2 085	1 960	2 069	2 350	1	1 513	837
Sverige	392	400	500	550	10	473	77
Danmark	186	166	175	198	13	145	53
Finland	183	182	172	181	5	165	16
Storbritannia	132	105	97	94	-4	12	82
Nederland	129	123	124	123	-1	82	41
Belgia	20	18	17	24	44	8	16
Frankrike	83	76	84	85	1	19	66
Tyskland	429	383	402	505	26	400	105
Italia	38	30	36	38	7	12	26
Sveits	28	20	24	30	24	9	21
Østerrike	18	16	17	21	21	11	10
Spania	44	39	39	43	10	4	40
Polen	68	104	85	86	2	52	34
Rusland	22	23	24	30	26	19	11
Europa ellers	99	116	81	117	44	67	50
USA	102	67	70	94	35	0	94
Japan	17	13	13	17	31	0	17
Øvrige land	95	79	109	114	5	35	79

TØI rapport 1135/2011

Sommeren 2010 ankom det over en halv million svensker og nesten like mange tyskere, samt nesten 200 000 dansker og 180 000 finner på overnatningsferie til Norge (tabell 5.10). Langt de fleste av disse kom via veg eller med ferge. Turister

fra land lenger unna bruker fortrinnsvis, som f eks turister fra USA, Japan eller Sør-Europa.

Tyskerne utgjorde helt klart det viktigste markedet for overnattende ferieturister til landet sommeren 2010, som det også har vært de foregående år (tabell 5.11). Tyske feriegjestedøgn utgjorde 28 prosent av det totale antall utenlandske feriegjestedøgn, som var mer enn alle nordiske gjestedøgn i Norge til sammen.

Tabell 5.11: Antall gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland sommersesongene 2007–2010, og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2010. Enhet = 1000.

Table 5.11: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of guest nights, summer seasons 2007–2010, and by mode of transport upon departure, summer season 2010 (in thousands).

	2007	2008	2009	2010	Endring i % 2009–2010	2010	
						Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	17 260	16 090	16 509	18 491	12	11 210	7 281
Sverige	1 772	1 838	2 123	2 262	7	1 866	396
Danmark	1 359	1 248	1 238	1 366	10	970	396
Finland	622	667	679	750	10	634	116
Storbritannia	1 083	865	743	764	3	145	619
Nederland	1 393	1 466	1 301	1 224	-6	853	371
Belgia	230	206	174	204	17	81	123
Frankrike	783	709	758	771	2	216	555
Tyskland	4 550	4 049	4 110	5 336	30	4 485	851
Italia	349	269	312	342	10	135	207
Sveits	252	193	240	289	20	87	202
Østerrike	148	136	162	185	14	99	86
Spania	396	363	353	360	2	45	315
Polen	796	1 064	821	805	-2	412	393
Russland	199	219	214	267	25	137	130
Europa ellers	1 010	1 024	972	1 128	16	679	449
USA	1 222	828	878	1 029	17	5	1 024
Japan	74	67	77	75	-3	0	75
Øvrige land	1 022	881	1 354	1 334	-1	361	973

TØI rapport 1135/2011

Tyskerne hadde også den største relative veksten i antall feriegjestedøgn, med en økning på 30 prosent fra sommeren 2009. Det utgjorde mer enn én million flere tyske gjestedøgn enn året før, og flere enn i noen tidligere år. Det er også god relativ vekst i antall feriebaserte gjestedøgn fra nordiske land og fra Russland, Sveits, Østerrike, Belgia og ellers i Europa.

Andelen ferieovernattinger på hotell har gått noe ned de siste par årene, mens overnatting på leid hytte eller hos slekt eller venner har tatt seg litt opp (tabell 5.12).

Tabell 5.12: Andel utenlandske gjestedøgn for alle feriegjester etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2007-2010. Prosent. N = Antall gjestedøgn, sommersesongen 2010 (enhet=1000).

Table 5.12: Foreign holiday travel in Norway in number of guest nights by accommodation type, summer seasons 2007–2010 (per cent). N=Number of guest nights in thousands, summer season 2010.

	2007	2008	2009	2010	Antall gjestedøgn 2010 (N)
I alt	100	100	100	100	18 491
Hotell	20	20	18	18	3 390
Pensjonat og kro, vandrerhjem etc. *	4	4	4	5	840
Campinghytte	8	8	8	7	1 320
Telt, bobil, bil m/campingvogn på campingplass**	14	16	15	12	2 260
Fri camping	5	7	7	6	1 130
Leid hytte	13	10	12	15	2 710
Egen eller lånt hytte	4	5	5	5	870
Slekt og venner	25	23	24	26	4 770
Hurtigruten***		3	3	3	560
Annet	7	4	4	3	641

TØI rapport 1135/2011

*Pensjonat o.l. er regnet under "Hotell" i 2007

** Telt, bobil og bil med campingvogn på campingplass er regnet under "Campinghytte" i 2007

***Hurtigruten er regnet under "Annet" i 2007

Sistnevnte overnattingsmåte er fortsatt mest vanlig målt i antall gjestedøgn, og utgjorde 26 prosent av alle overnattingene for utlendinger på sommerferie i Norge. Utlendinger på ferie stod for 3,4 millioner hotellovernattinger sommeren 2010, mens 4,7 millioner overnattinger skjedde på en eller annen form for camping, og 3,6 millioner på enten leid, lånt eller egen hytte. I tillegg ble 560 000 overnattinger foretatt på Hurtigruten og 640 000 overnattinger i annen og/eller uspesifisert overnattingstype i løpet av sommeren 2010.

Det er enkelte ulikheter nasjonalitetene imellom i forhold til hvilken overnattingsmåte som benyttes (tabell 5.13). Når det gjelder andelen gjestedøgn tilbrakt i de ulike overnattingsformene, ser man at tyskere og nederlendere gjerne velger campingplass eller hytteleie. Svensker og dansker overnatter gjerne hos slekt eller venner eller i egen eller lånt hytte/fritidsbolig mens de er på sommerferie i Norge. Mange amerikanere er i Norge på slektsbesøk og overnatter hos familie, mens mange også velger hotell eller en kombinasjon av disse overnattingsmåtene mens de besøker landet.

Tabell 5.13: Andel utenlandske gjestedøgn etter overnattingsmåte for feriegjester fra noen utvalgte bostedsland. Inkluderer ikke gjester som reiser ut i turbuss. Sommersesongen 2010. Prosent. N = antall respondenter

Table 5.13: Foreign holiday travel in Norway by accommodation type and country of residence, not including travel by coach. Distribution of foreign guest nights summer season 2010 (per cent). N = number of respondents.

	Sverige	Danmark	Nederland	Tyskland	USA
I alt (N= antall respondenter)	100 (709)	100 (423)	100 (503)	100 (1 524)	100 (338)
Hotell	7	8	11	7	30
Pensjonat, kro, vandrerhjem etc.	2	5	5	5	5
Campinghytte	6	6	14	9	0
Telt, bil, bil m/campingvogn på campingplass	7	8	25	21	1
Fri camping	4	3	6	9	1
Leid hytte	8	14	19	31	1
Egen eller lånt hytte	20	13	2	2	7
Slekt og venner	44	39	11	8	40
Hurtigruten	1	3	1	5	6
Annet	1	1	6	3	9
Gj. ant. gjestedøgn	5	8	13	12	11

TØI rapport 1135/2011

5.3 Forretnings- og tjenestereiser

I det følgende presenteres ulike oversikter for utlendinger som har vært på yrkes- eller forretningsreise i Norge i løpet av sommeren 2010.

Tabell 5.14 gjelder utenlandske forretningsreisende som har hatt minst én overnatting i Norge. Forretningstrafikken målt i antall ankomster fikk igjen en oppgang på 12 prosent sommeren 2010 etter en betydelig nedgang sommeren i året før, mens antall gjestedøgn økte med sju prosent fra sommeren 2009 til 2010. Gjennomsnittlig oppholdstid i Norge gikk ned fra 5,9 netter til 5,5 netter.

Til sammen resulterte det i drøyt 2,5 millioner gjestedøgn, som er om lag 170 000 flere enn sommeren 2009. Flyreisende for 1,8 millioner (70 prosent) av disse gjestedøgnene. Oppholdstiden er i gjennomsnitt mellom fem og seks døgn, og varierer mye mindre med transportmåte enn tilfellet er for feriegjester.

Tabell 5.14: Utenlandske forretningsreisende med minst én overnatting i Norge etter transportmiddel ved utreise fra Norge. Sommersesongen 2010. Enhet = 1000 for antall ankomster og gjestedøgn.

Table 5.14: Foreign business travellers with at least one overnight stay in Norway, by mode of transport upon departure from Norway, summer season 2010 (in thousands for number of arrivals and guest nights).

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Forretningsreisende som overnatter	462	100	29	325	7
Gjestedøgn	2 530	456	198	1 839	37
Gj. ant. døgn i Norge	5,5	4,6	6,8	5,7	5,3

TØI rapport 1135/2011

Drøyt 120 000 svensker, 50 000 tyskere og 40 000 briter var i Norge på yrkesbasert reise sommeren 2010. Når det gjelder antall tilbrakte gjestedøgn i landet, så stod svenskene for flest med 436 tusen (17 prosent) av gjestedøgnene. Både tyskere, briter og polakker bidro også med over 200 tusen yrkesbaserte gjestedøgn. De 27 000 polakkene har mye lengre opphold enn gjennomsnittet av de yrkesreisende ellers, og mange var trolig på lengre arbeidsoppdrag for norske arbeidsgivere eller liknende. Antallet polakker på "yrkesreise" har altså mer enn doblet seg siden sommeren 2009, og nær sagt hele veksten i antall yrkesgjestedøgn kom fra polakker. Bortsett fra disse er det også relativt sterk vekst i antall arbeidsbaserte gjestedøgn blant nederlendere, franskmenn og amerikanere, mens det er en nedgang i antall gjestedøgn for nordiske og tyske yrkesreisende.

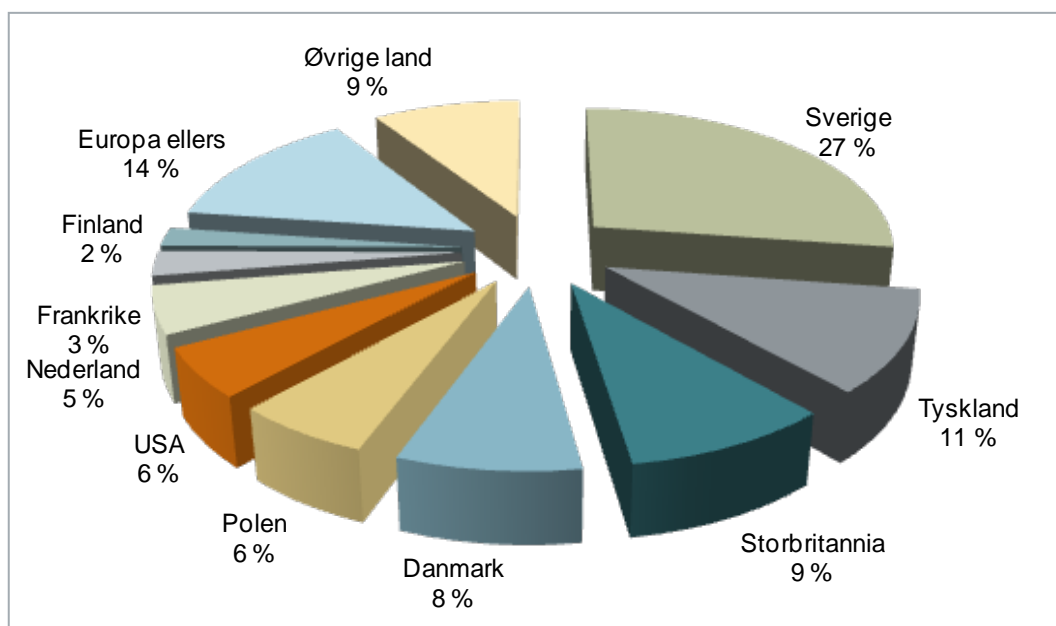
Drøyt ett av fire yrkesbaserte utenlandske gjestedøgn i Norge sommeren 2010 var svenske (Figur 5.5). Reisende fra Tyskland og Storbritannia stod for hhv. 11 og ni prosent av gjestedøgnene. Figuren viser også at det er mye lavere andel gjestedøgn fra danske (åtte prosent) og finske (to prosent) yrkesreisende enn for dem som kommer fra Sverige (27 prosent).

Tabell 5.15: Utenlandsk forretningstrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for overnattingsgjester. Sommersesongene 2008, 2009 og 2010. Enhet = 1000.

Table 5.15: Foreign business travel in Norway, by country of residence. Arrivals and guest nights for overnight guests summer seasons 2007, 2009 and 2010 (in thousands).

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010	2008	2009	2010	Endring i % 2009-2010
I alt	494	413	462	12	2 853	2 360	2 530	7
Sverige	127	121	121	0	549	485	436	-10
Danmark	51	41	36	-13	261	178	166	-7
Finland	17	14	9	-34	64	51	30	-41
Storbritannia	60	41	41	2	298	190	200	5
Nederland	18	15	23	49	104	85	103	21
Frankrike	13	10	12	15	82	39	55	41
Tyskland	49	44	49	11	337	281	264	-6
Polen	19	12	27	124	199	121	289	239
Europa ellers	63	57	60	-5	435	402	517	29
USA	23	19	24	24	185	167	185	11
Øvrige land	46	39	41	5	301	361	285	-21

TØI rapport 1135/2011

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.5: Andel gjestedøgn for overnattingsgjester på yrkesreise, etter bostedsland. Sommersesongen 2010. Prosentandel.

Figure 5.5: Share of guest nights for overnight business visitors by country of residence, summer season 2010 (percentage share).

Tabell 5.16: Andel utenlandske gjestedøgn for alle forretnings- og tjenestereisende etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2007-2010. Prosent. n = antall respondenter

Table 5.16: Distribution of foreign guest nights for business travellers by accommodation type, summer seasons 2007-2010 (per cent). n= number of respondents

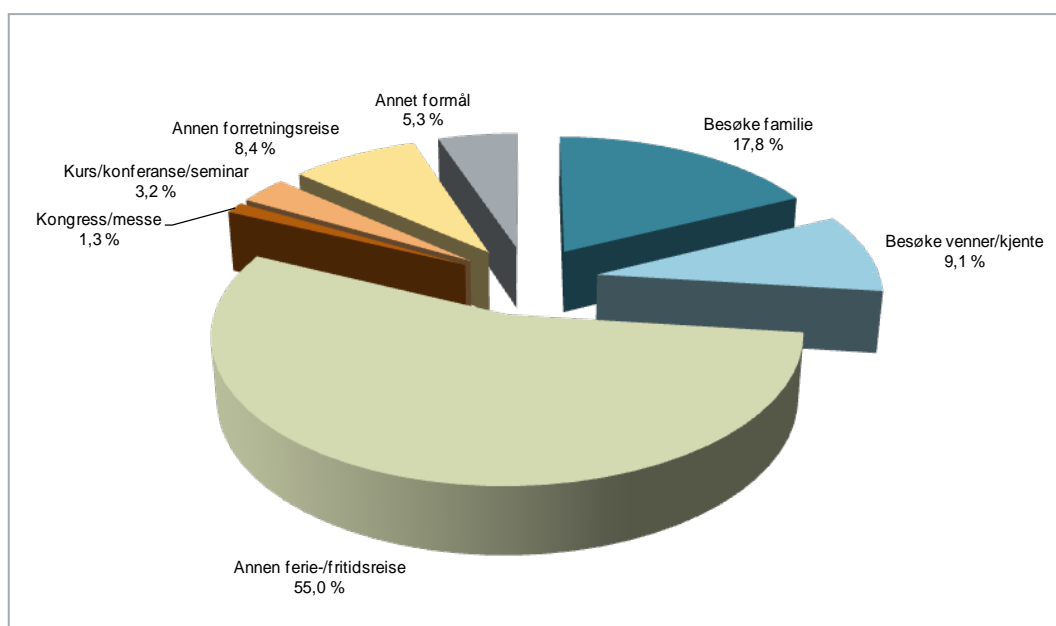
	2007	2008	2009	2010
I alt (N)	100 (1 249)	100 (1 335)	100 (814)	100 (1 113)
Hotell, pensjonat o.l.	43	38	36	42
Camping (inkl. fricamping)	8	9	9	7
Leid, lånt eller egen hytte	9	12	15	15
Slekt og venner	10	14	13	8
Annet	30	27	27	28

TØI rapport 1135/2011

Drøyt 40 prosent av yrkesovernattingene skjedde på hotell, pensjonat eller liknende i sommersesongen 2010, og dette er en litt høyere andel (seks prosentpoeng) enn året før. Andelen overnattinger hos slekt og venner har også gått ned, så endringene er motsatt sammenlignet med ferieovernattingene (jf tabell 5.12).

5.4 Andre aspekter ved reisen og de reisende i sommersesongen

Drøyt halvparten av overnattingsgjestene oppga at formålet med besøket var en feriereise, mens 18 prosent hadde besøkt familie og vel ni prosent hadde besøkt venner eller kjente (figur 5.6). Om lag tre prosent oppga at de var på kurs, konferanse eller seminar, en drøy prosent på kongress eller messe, og vel åtte prosent på annen yrkesreise.

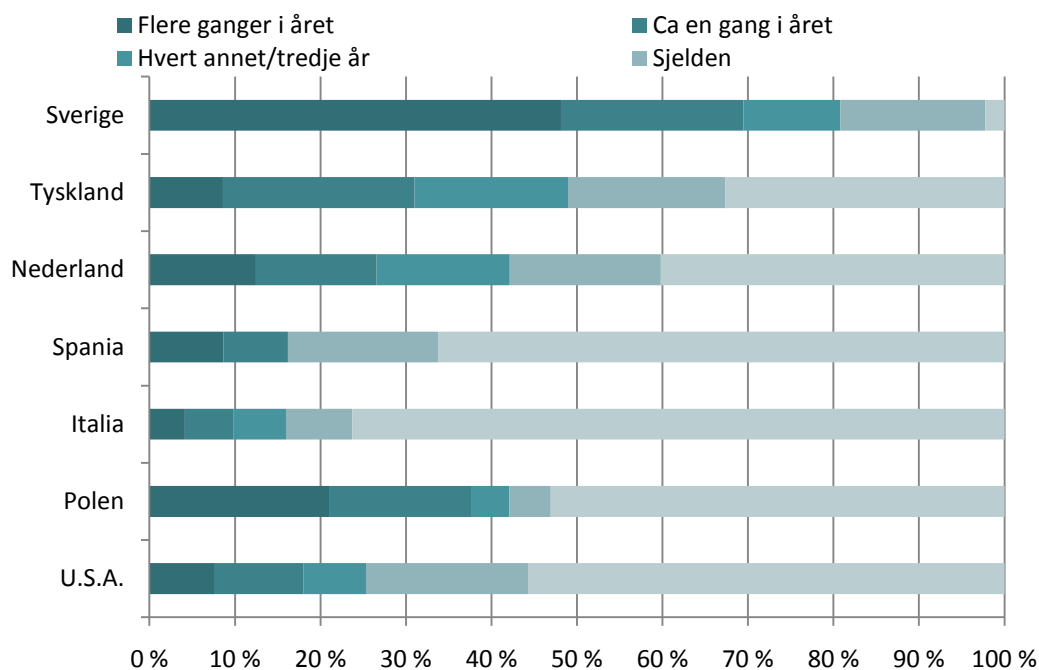

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.6: Hovedformål for besøket for overnattingsgjester. Sommersesongen 2010. Prosent.

Figure 5.6: Main purpose of visit for overnight visitors, summer season 2010 (per cent).

Hele 37 prosent av de utenlandske sommerferiegjestene oppgir å være i Norge en gang i året eller flere ganger i året, mens en tredel oppgir å ha vært i Norge for første gang (Figur 5.7). Det er altså litt flere "førstegangsbesøkende" turister om sommeren enn blant f eks skituristene vinteren (jf. figur 4.2). Det er også noen ulikheter i forhold til hvor ofte man besøker Norge etter hvor man kommer fra (figur 5.7). Naturlig nok er det en høyere andel svensker enn andre som er i Norge én eller flere ganger i året sammenlignet med besøkene fra f eks ikke-nordiske land. Det er også mange tyskere og nederlendere som kommer til Norge årlig eller innen en to-tre års periode. Blant søreuropeerne (f eks fra Italia og Spania) er det langt flere førstegangsbesøkende, og litt over halvparten av amerikanerne var i landet for første gang sommeren 2010. Blant polakkene var også annenhver gjest her for første gang da.

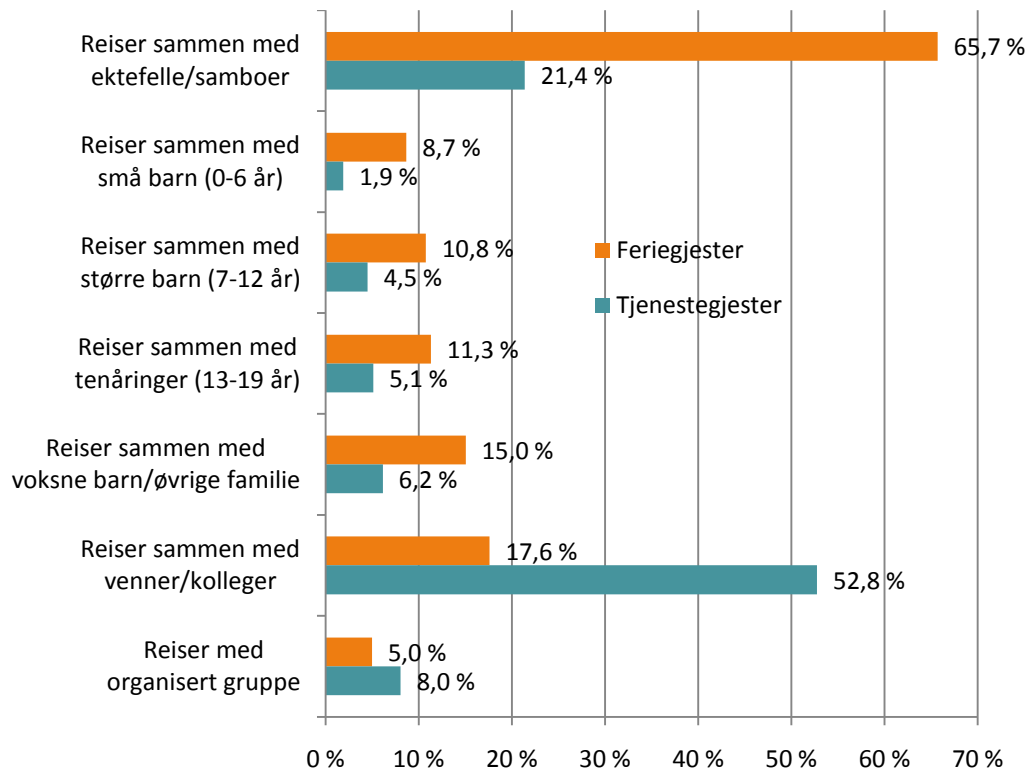

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.7: Besøksfrekvens for turister til Norge etter bostedsland, sommersesongen 2010. Prosent.

Figure 5.7: Visitor frequency for tourists to Norway by country of residence, summer season (per cent).

Det er også noen forskjeller med hensyn til med hvem man reiser sammen etter om man er på feriereise eller yrkesreise i Norge om sommeren (Figur 5.8). Rundt to av tre feriegjester reiser sammen med ektefelle eller samboer, mens kun drøyt én av fem yrkesreisende gjør dette. Yrkesreisende reiser vanligst sammen med kollegaer eller venner, mens bare ca 18 prosent av ferieturistene slår lag med venner eller kollegaer på tur til Norge. Merk at flere svaralternativer enn ett var mulig her - f eks reise sammen med både ektefelle og små barn.

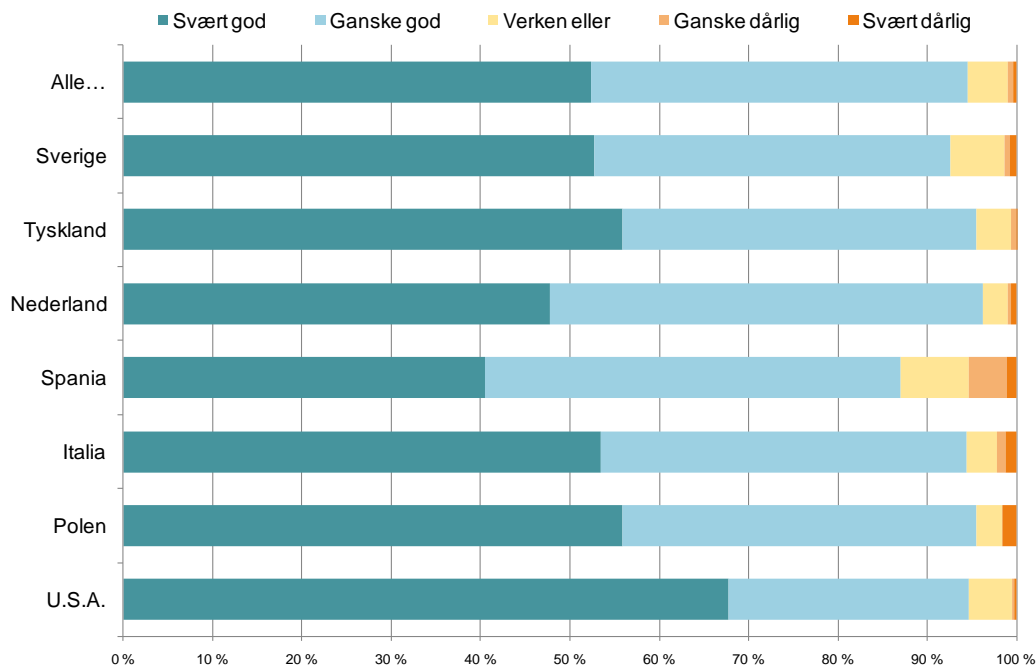
TØI rapport 1135/2011

Figur 5.8: Reisefølge i Norge etter type reisende, sommersesongen 2010. Prosent.

Figure 5.8: Travel companions during the visit to Norway by type of visitor, summer season 2010 (per cent).

Ferie i Norge foregår altså vanligvis med familie og/eller ektefelle, mens yrkesreisende oftest reiser uten familien. Litt flere yrkesreisende besøker Norge som en organisert reisegruppe enn tilfellet er for ferierende. Over 90 prosent av de ferierende gjestene er i Norge sammen med andre medreisende, mens over halvparten (53 prosent) av de yrkesreisende reiser alene.

Som tilfellet var med vinterturistene var også de besøkende om sommeren godt fornøyd med oppholdet (Figur 5.9). Stort sett er det tilfelle uavhengig av hvor overnattingsgjestene kommer fra. Amerikanerne er kanskje de som er aller mest fornøyd, siden hele to av tre av dem mener at ferien/besøket i Norge har vært svært god. Svært få er direkte misfornøyd med oppholdet, uansett nasjonalitet.

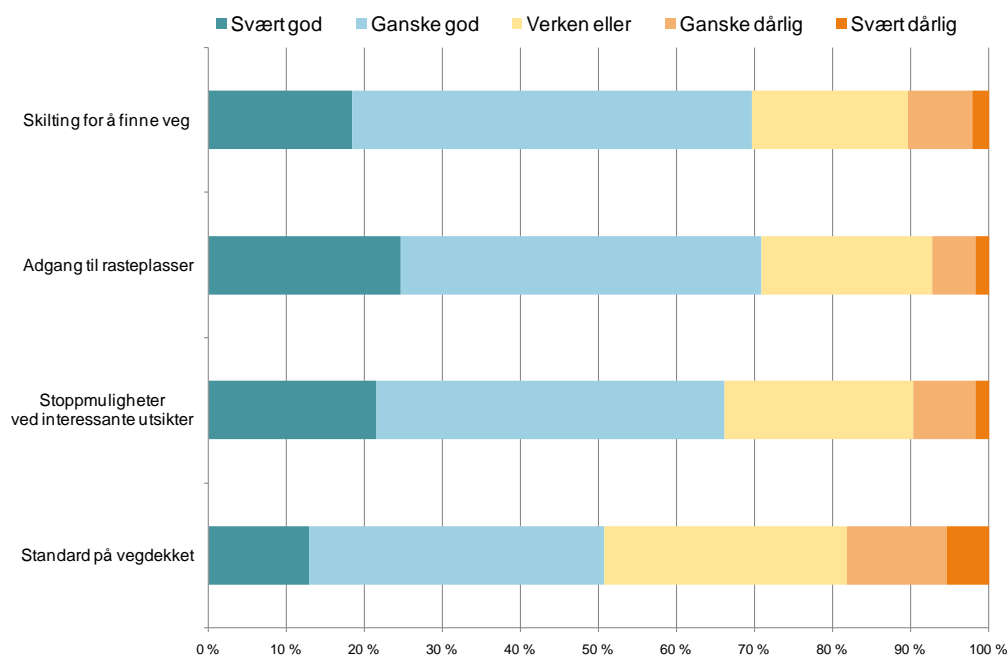

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.9 : Vurdering av oppholdet i Norge etter bostedsland, sommersesongen 2010. Prosent.

Figure 5.9: Evaluation of the stay in Norway, by country of residence, summer season (per cent). (Ledger, left to right: Very Good, Quite good, Neither good nor bad, Quite bad, Very bad)

Bilturistene er gjennomgående godt fornøyd med de aspektene ved veg- og kjøreforholdene i Norge som ble vurdert i sommersesongen (figur 5.10).

TØI rapport 1135/2011

Figur 5.10 : Vurdering av veg- og kjøreforhold i Norge, sommersesongen 2010. Prosent.

Figure 5.10: Evaluation of road and driving conditions in Norway, summer season (per cent). (Ledger, left to right: Very Good, Quite good, Neither good nor bad, Quite bad, Very bad)

Generelt vurderer drøyt halvparten veg- og kjøreforholdene å være svært gode eller ganske gode, og bare ca 10-20 prosent anser disse å være dårlige eller svært dårlige. Det som kommer best ut er ”adgang til rasteplasser”, mens ”standard på vegdekke” kommer minst positivt ut i vurderingene.

Gjesteundersøkelsen viser at 50 prosent av bilturistene i sommersesongen hadde kjennskap til de nasjonale turistvegene i Norge, mens 45 prosent oppga at de hadde kjørt langs en turistveg i løpet av norgesbesøket.

Generelt gir resultatene i dette avsnittet et positivt bilde av Norge som turistland, som tilfellet var for vinterturismen også (jf. avsnitt 4.3). Relativt høy besøksfrekvens og mange som kommer på Norgesbesøk flere ganger, positiv vurdering av oppholdet, og positiv vurdering av veg- og kjøreforhold er gunstige tilbakemeldinger fra turistene.

Dette, kombinert med vekst i både antall ankomster og antall gjestedøgn både totalt og i sommer- og vintersesong, kan sies å være meget positivt mht. den utenlandske turismen til Norge i 2010.

Referanser

Farstad, Eivind og Arne Rideng, 2009. *Gjesteundersøkelsen 2009*. TØI rapport 1045/2009. Oslo: Transportøkonomisk institutt.

Salant, Priscilla & Don A. Dillman, 1994. *How to conduct your own survey*. New York: Wiley.

United Nations World Tourism Organisation, 1994. Recommendations on tourism statistics. New York, United Nations, Publication. *ST7ESA/STAT/SER/M/83*.

Besøks- og postadresse:

Transportøkonomisk institutt
Gaustadalléen 21
NO 0349 Oslo

Telefon: 22 57 38 00
Telefaks: 22 60 92 00
E-post: toi@toi.no

www.toi.no

**Transportøkonomisk institutt
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning**

- utfører forskning til nytte for samfunn og næringsliv
- har rundt 70 forskere med høy, flerfaglig samferdselskompetanse samarbeider med en rekke samfunnsinstitusjoner, forsknings- og undervisningssteder i Norge og i utlandet
- gjennomfører forsknings- og utredningsoppdrag av høy kvalitet innen områder som trafiksikkerhet, kollektivtransport, miljø, reisevaner, reiseliv, planlegging, beslutningsprosesser, transportøkonomi og næringslivets transporter
- driver aktiv forskningsformidling gjennom TØI-rapporter, Internett, tidsskriftet Samferdsel og andre nasjonale og internasjonale tidsskrifter
- deltar i CIENS, Forskningscenter for miljø og samfunn, i Forskningsparken nær Universitetet i Oslo